ظلال الهام

علی اکرم

ظلال الهام

۱۳۰۴-۱۳۲۴

باب عالی جاده‌سی نومرو ۷

۱۳۲۷

علی اکرم

ظلال الهام

١٣٠٤ - ١٣٢٤

صباح مطبعه‌سی

باب عالی جاده‌سنده نومرو ٧

١٣٢٧

(صباح) مطبعه‌سی باب عالی جاده‌سی نومرو ۷

دوشدك نهايت ايلدی اعدا سنی تراب ،
حيفا كه جسمك اولمادی تلبك قدرمتين .

دستكده پاره پاره اولوب طوتديغك علم
برشعرك اولدی موتك ايله خاكه مرتسم [*]

— ۷ —

دنياده نام و شانكی يازدقجه هر قلم ،
اصحاب ظامی لعنت ايله ياد ايدر امم .
لعنت سنی هلاك ايدن اهل جهنمه !
اولدقجه شانلی مسكنك اول قبر محترم .
بيت خدايی قاپلادی مظلوم قانلری ،
خيل عدو مساجده هپ باصدی‌ده قدم
برنبذه همت ايتمدی ملكك اعاظمی ،
كيتدی وطنده كلمدی بر كيمسه‌يه الم ؛
افنا ايچون اذا ايله اما وجوديكی
شير دليره بكزه‌دی هربانئ ستم ؟
بونلر يزيدی كچدی شناعتده ايلرم
كندمجه بشقه بيلديكم اللهه بيك قسم !

[*] طوتدی برقطعه‌يی افان قانك
چاك چاك اولدی تير برانك
بايراغك پاره‌لندی دوشدی يره
اولدی هر پاره‌سی جهانه بره
بوميدر روز محشرك شانی
ای مه آسمان عثمانی ،
نه‌مهابتلی انشقاقك وار !

احیای دینه خادم ایکن فکر اقدسك ،
عد ایتدیلر دیانتکی هادم حرم ؛
لعنت سنی شهید ایدن ارباب ذلته ،
اولدقجه سوزلرك فلکه ناشر حکم !
بالله کوکده موتکه ارواح آغلادی ،
اولدك اورتبه محنت ایله ای نبی شیم .

هرقطره کیم سمادن ایدر قبریکه نزول ،
بر آه اولوروده تاملکوته بولور وصول !

— ٨ —

برصبحدم که کوك یوزی پراغبرار ایدی ،
کوکلم کبی فلكده اوکون زار زار ایدی ؛
کوکدن ملکلرك طویلوردی فغانلری ،
یرده شهید ایکلدیلری اشکبار ایدی ؛
برساحله بش اون نفر ایتمشدی اجتماع ،
هر عسکرك یوزنده الم برقرار ایدی .
تابوتیقورشونه صاریلی برجنازه آه ، [*]
اول ارلر آرقه‌سنده اوکون آشکار ایدی.

علویت ومهابت وصافیت وکمال
هم جانلیلرده هم اولوده تابدار ایدی ؟
آلات پروقار حمیتکه زینتی
تابوت شام رنك وسما اعتبار ایدی ؛

---

[*] مرحوم اولا ساقزده دفن اولنوب مؤخراً بولایره‌نقل ایدلدیکندن تابوتك اوزرینه هکیملرقورشون صاردیرمشلرایدی.

قورشونده شعله شعله طوران نور آفتاب
کویا سماده انجم پرتو نثار ایدی ؛
کویا که برجهان کوکه ایلردی اعتلا ،
یا بر ادیب واصل خاك مزار ایدی ؛
قان آغلیوردی قلب حزین وطن اوکون:
عکس شفقله روی زمین لاله زار ایدی ...

حقا که دوشدی شانکه لایق شورحلتك ،
ای محترم پدر ، نه بیوکدر شهادتك !

— ۹ —

کویدن چوجقلر ایتمش ایدی راهنه شتاب ،
معصوم چوقمی ایلسه مظلومه انجذاب ؟
صاچدقجه شمه باد صبا هر شکوفه‌دن
ایصال ایدردی روحنه سوزشلی برجواب .
عسکر ، چوجق ، چیچکله محاط اولدی اول ادیب ،
آلایی صانکه ایتمش ایدی کندی انتخاب !
وقتا که قرب مدفنه کلدی بوشان ایله ، [*]
بر صوت آمر ایلدی بر فرقه‌یه خطاب ؛
انسان سسی دکل ، او ندای خدا ایدی
کیم آسمانه عکس ایدنك ویردی انقلاب !

---

[*] بولایرده سلیمان پاشا تربه‌سنك اوکنه بر بلوك عسکر دیزلمش ومرحومك نعش مبارکنی تربه قپوسی اوکنه کلنجه سلاملامش ایدی .

عسکر سلامه طوردی ، مکافات قلبنی
بولدی بوصولك سلام ایله اول مقدر ثواب .
عسکر دکل سلامه طوران ، اول سلام ایله
عثمانلیلقدی ایلین اعلان اضطراب !
مطلق بو رتبه حزن و مهابتله ایلمز ،
بر لحظه‌ده قمرله غروب ایتسه آفتاب ؛
بیلمم فقط نصل ایدییور نور حق غروب ،
بیلمم نصل کمال اولیور بر آووج تراب !
حیفا که بیلمامك یاشادیر آدمیتی ،
مقبردر آدمك وار ایسه بر حقیقتی !

— ۱۰ —

ای نور حقه مهبط اولان محترم مزار ،
ای ملتك کمالنی حاوی اولان دیار !
حافظك اول وجودی کیم اولمشدی عاشقك
ایتدی وطن ، وطن دیه آغوشك اختیار .
تزیید عز وشانك ایچون کلدی قوینکه ،
الاهه ایلسه‌ك یاقیشیر عرض افتخار !
بندن فقط او جسم مبارك دکل جدا ،
یالکز سنك دکل ، بکا کوستره اعتزار :
بن آغلادقجه کریه‌می کوزدن قاپار نسیم ،
ایلر سحر سحابی ایله خاککه نثار ،
آه ایلدکجه قلب غریبم ، ترابکه
کوکدن حزین حزین دوکیلور رنك اغبرار ؛

بلبل قيانتده كلير هر سحر سكا
روح غريبم آغلار، ايدر موتی شرمسار .
ای سجده‌گاه فكر و ادب، ظلمتك سنك
اصحاب فهمه نور خدا ايلر آشكار .
ای كعبهٔ جهان حميت ! بوكون سنك
آغوش شفقتكده ياتان شمس اقتدار
حقلك سكا اماتيدر مصطفا كبی
محشرده امتی اوله‌جق انبيا كبی !

— ١١ —

موتا دكل، اوقبره كيرن آنلی بر شهيد،
اولمش حميت اوغرينه وجدانلی بر شهيد !
كوكسنده يوقسه قانلری، آلنده پارلايور
علويتی؛ كورنجه دينور : شانلی بر شهيد .
افكاری نور اولورده بوكون قبرينه دوشر
برچوق شهيده حجت رجحانلی بر شهيد !
اولدی، فقط وجودينی خلق ايتدی ملتك؛
بر كعبه قيلدی قبرينی عرفانلی بر شهيد .
الله يولنده جانی بذل ايتدی امته،
اسلامه، دينه پك بيوك ايمانلی بر شهيد .
كيتدی خدايه ماتی مسعود كورمدن
وجدانی يارەلی، يوركی قانلی بر شهيد .
بولدی جهانده شمدی‌اك علوی مقامنی : [*]
اولدی رفيق آكا ابداً شانلی بر شهيد .

---

[*] مقصد سليمان پاشادر .

وجدانته اورتبــه امین اولدی نفسی کیم [*]
دنیاده کندینه دیر ایدی جانلی برشــهید .
ماهیتی حمیت ایدی ، فکری حب حق ،
معشــوقی خامه ، فطرتی عثمانلی برشهید :

محشرده خامه‌یه طــاقه‌رق قانلی برکفن ،
سنجاق یاپارده جنت ایچنده بولور وطن !

— ١٢ —

ایواه کیتدی ، عالم قدسیت آغلاســون ،
شمدی جهانده شعر وادب ، حکمت آغلاسون!
ایواه اولدی ، موتنــه کوکلم کبی مــدام
هرصاحب فضیلت واهلیت آغلاســون !
شمدی وطنده نامی‌ده محو اولدی کندینك
نام کمالی یاد ایله حریت آغلاســون !
روح سعادت اولدیکنی ایلســونده یاد ،
محنتلی آغلاسون اکا بی محنت آغلاسون !
مدهش کوروب حیــاتنی اطفــال ملتك
هرمادرك دلنده بوکون شفقت آغلاسون!
اطرافنی عدو ایله فرض ایلســون محاط ،
هر دخترك یوزنده بوکون عصمت آغلاسون!
ملتده یوقسه آغلایه‌جق اول ادیب ایچون
جنتده غملی موتنــه برامت آغلاســون !

[*] « نه‌دولتدر شــهید ذی حیات اولمق بودنیاده »
مرحومك برمصراعیدر.

برکون آنجـه نامنی ملت ، اذا ایله
امحاسنه سوزندەکی علویت آغلاســون !
دست مؤیدکدن اولوب تا ابد جـدا ،
بیچاره قالدی هرقلم همت آغلاســون !

خاموش ای قلم که کمالی ایدر بیان
آنجق ینه اوخامهٔ دراك آسمان .

١ نیسان ١٣٠٥

حقیقت

حقیقت روحدن افضل حیات آدمیتدر ،
حقیقت نوردن پارلاق ضیای رب عزتدر ؛
حقیقت بر کونشدر ، نورینی ستر ایتسەده اشیا ،
نهایت چشمه ظاهردر ، اکا حائل موقتدر .
ایدر بعضاً تعالی حقه اما ، فکری ترك ایتمز :
مرادی عجز انسانیدن اللهه شکایتدر ؛
اینر بعضاً الك آلچق قلبه اما حقدن آیریلماز :
سقوطندن اوقلبه مقصدی ایصال غیرتدر .
حقیقت هانکی شکله کیرسه ، هانکی رنکی کسب ایتسه ،
حقیقتدر ؛ فقط درك ایتمك محتاج دقتدر .
اودر فرعونی موسانك النده محو ایدن قدرت ،
ایدن واصل مسیحی عرش اعلایه اوقدرتدر .

اودر وحی الهی قلب پاك فخر كونینه ،
حقیقت سیف مسلول نبی روح شریعتدر .
حقیقت نامنه جنكیز ارضی خونه غرق ایتمش ،
اونكله حضرت فاروق بر شمس عدالتدر .
او ایتمشدر اون آلتی دولت بر فاتحه مغلوب ،
اونكله نام عثمانی بوكون بر نام دولتدر .
حقیقت مندمجدر الك صوك آرزوسنده انسانك ،
كان ایلمك آغلایشده چشم اطفاله اوقوتدر .
حقیقت اولماسه ، انسانلق اولماز ؛ ذوقمز قالماز :
عمومی بختیاریدر ، دكیشمز بر سعادتدر !
اونكله برادیبك خامه‌سندن روح اولور جاری ،
اونكله برحكیمك فكری پرنور هدایتدر .
كیمی « بیاهم » دیمش انكار ایچون اول شمس پرنوری ،
وجود حقه بزده قدرت انكار حجتدر .
كیمی « جبری » لكی الك طوغری مذهب عدایدوب كیتمش ،
كیمی ظن ایلمش كیم خالق اشیا طبیعتدر !
عقولك اختلافی حقی ابطال ایلمز ، زیرا
تخالف بر تصادمدركه برقی نور رحمتدر .
طونوق برشبنمی تنویر ایدن برشعلهٔ بی‌تاب
بزه اثبات حقده برضیای سرمدیتدر .
حمیت مسلكنده خلقه بذل جان ایدن ذاتك
مبارك قبری ده مدهش حقیقت ، عملی حكمتدر !

٥ ـ مارت ـ ١٣٠٦

طاغلره [*]

ماهتابك صانكه عاشقدر هلالى طاغلره ،
كيم سمايى ايلمز ترجيح خالى طاغلره ؛

برجبل قربنده اولدى باقينه وجهى عيان،
انعكاس ايتدى اوسوداوى ملالى طاغلره .

انتشار ايلر طونوق بررنك اخضر مغربه ،
لمعه لمعه نور صاچدقجه جمالى طاغلره ؛

برسماوى حزن ايله مستور اولور هر كوشه‌سى ،
صانكه بيك عاشق كومولمشدر شوعالى طاغلره !

صانكه روحمدن اوچان برآهى تشريح ايليور ،
عاكس اولمش بلبلك محزون مقالى طاغلره ،

قبرليله آه كيم چوق سورمدن كيردى هلال ،
پارچه پارچه دوشدى اول ليلك ظلالى طاغلره.

برصباح مسعدتده واقعا كل پوش اولور
انعكاس ايتدكجه شرقك رنك آلى طاغلره ،

---

[*] ايلك انتشار ايدن شعرم بودر . مرصاد عنوانلى مجموعه‌ده چيقدى .

نجه اما بر کلستاندن کوزلدر مقبره ،
منجذب کوکلم شو قبرستان مثالی طاغلره . . .

مطلق ایلردی زیارت خاکنی ، اشجارینی
روحمك اولسه‌یدی کر اوچمق مجالی طاغلره !

١٣ — مایس — ١٣٠٧

یاحسین ! [*]

مقام رأس خلیل جناب سبط نبی
جهان وحدت ومعناده عرش رحمن‌در
فقط اورأس مبارك بو نقطه‌دن کچمش
دیمك‌که طوپراغی مرآت نور یزداندر
شهید ملحمهٔ کربلا جناب حسین
مقام رأسنه تاعرشدن نکهباندر
بوخاکه سور یوزکی قدرت وعنایت حق
ویرر جنانکه البته بشقه بررونق
اولور حریم نبوتده فاتحه‌ك مقبول
کولر روانکه ارواح مرتضی وبتول

[*] عسقلانده حضرت حسین رضی‌الله عنه‌ك مقام رأس مبارکلری زیارت اولوندیغی زمان انشاد ایدلمشدر .

عثمانلی عسکرینه ! [*]

کوروب بنیان ملکی منقرض ظلم ودنائتدن ،
بویوك برنوحه قوپدی قلب آتشبار ملتدن ،

اوفریاد مهیبك شدت تأثیر حاریله
بوخاکه ابر رحمت دوشدی وحدتکاه قدرتدن ؛

حمیت جوشه کلدی ، شمس حریت ظهورایتدی ،
بوارق قاپلادی آفاقی شمشیر جلادتدن !

اوشمشیر جلادت ، سیف نورانور عثمانی
ویرلمش عسکره دست ازل تاب مشیتدن ؛

او شمشیر جلادت ، همت عالم پسندیله
جهانگیرانه بردولت چیقارمش برعشیرتدن !

او شمشیر جلادتدرکه فیض اعتلاسیله
طولار تاریخ ملت افتخار قلب ملتدن ؛

اوشمشیر جلادتدرکه برنیم انجلاسیله
جهان ظلمی تیتره‌تمشدر آفاق حمیتدن .

---

[*] ۲۹ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخنده حربیه نظارتی میدانده ویریلن قونسرده اون بش یکرمی بیك کشی قدر خلقك حضورنده ناظمی طرفندن اوقونمشدر .

لوامع ریز دهشت اولمادن قهر عدو ایتدی ،
صفوف ظلم و استبدادی بوغدی خوف وهیبتدن !

نه‌در برآیدن اول‌وجه ماضی ؟ قانلی برصفحه ،
ملوث عالم جست که جان بولمش خیانتدن ؛

دنائث ، افترا ، آلچقلق . . . اك ملعون ... بدطینت ،
عقور اجلاف خلقت مستفید اولمش حکومتدن ،

سوروکارلردی ملکی ، دولتی ، هردرلو آمالی ...
قوپارمشلردی حسیاتی قلب آدمیتدن ؛

سوروکارلردی ناعمق فنایه برجهان خلقی ،
نه خوف الله قهرندن ، نه غم عار ملامتدن ؛

بوغوق برنوحه کلمزدی فیافیٔ مظالمدن ،
وطن برمقبراحیایه دونمشدی سکونتدن ؛

بتون اصحاب وجدان زار زار ظلم ایدی اما ،
فغان ابکم قالیردی تیتره‌یوب جان یأس وحیرتدن !

چهار اقطار ملکی ایلیوب احرار ایچون منفا ،
حکومت اولدوریردی فکری ذلتدن، سفالتدن ؛

چکوب آغوش لوث وذلته ملعون جاسوسان ،
قوپارمق ایستیوردی ورد حسنی وجه عصمتدن ؛

تعرض عرض وناموسه ، تعرض قلب ووجدانه ،
تعرض عقل وادراكه اولوب اسباب ثروتدن

نه جانلر ياندی ، قانلر آقدی ، مأوالر خراب اولدی
نه مسكنلر يیقلدی جوشش سيل سفاهتدن !

شهيدان حميت بلكه اون بيك فرده وارمشدر ،
وطن محروم اولوردی بلكه يوز بيك مرد غيرتدن !

بتون ارباب ناموس التجا ايتمشدی الاهه ،
قارارمشدی جباه ملت ادبار وحقارتدن ؛

چوجقلر آغلار ، ايكلر آنه‌لر . . . بيچاره مظلومين
طويارلردی بومدهش ناله‌يی زندان غربتدن ؛

قلوب خلقه بيك خنجر اينردی ظلم وشدتدن ،
بروج حقه بيك فرياد اوچاردی قهر وضجرتدن ؛

بتون ممنوع ومستثقل ، معقب ، مهمل اولمشدی
نه طويسه‌ق قلب ووجداندن نه بولسه‌ق عقل وفكرتدن . . .

عطالت محض حكمت ، خدمت ملت جنايتدی ،
عبارت هر فضيلت لفظ ماعون صداقتدن !

صداقت . . . آه ای فكر أثيم دور استبداد ،
صداقت ای مؤول ملعنت سن علم وحكمتدن ،

ذکاوتدن ، دهادن ، قلب وحسدن هر نه بولدکسه
همان عد ایلدك الك مبتذل، عادی جنایتدن !

جنایت ایشلدك یازدقجه ، باقدقجه ، کوردکجه ،
جنایت ایشلدك قاچدقسه بردم خواب غفلتدن !

وطن .... مجروح وگریان ! برانین محترز ، ممدود
چیقوب آهسته آهسته بو فسحتزار محنتدن ،

ایرردی عالم ارواحه ... تا عرش الوهیت
الیم اولمشدی آرتق نوحهٔ روح نبوتدن ! ....

نهایت ... ای مظفر ، شانلی اردو! سن ظهور ایتدکه
فیوض عدل وحق جوش ایتدی آفاق سعادتدن ؛

نه علویدر مقدس مقصدك ، جهد سماشانك ،
بتون برخاقی قورتاردك کلاب ظلمه خدمتدن !

دینلر وارکه : عسکر قوتندندر هراستبداد ،
آلیرمش روحنی ظلم حکمداران بوقوتدن ....

بووهمیاتی سن محو ایلدك ، ای شانلی اردو ، سن ،
سن استبدادی آلدك پنجهٔ خونریز دولتدن ،

باتیردك ، اوردك ، امحا ایلدك ! ... الله ایچون عالی ،
مقدسدر جهادك کائناته غالیتدن !

اوت ، مغلوب تیغك شمدی بر دنیای استبداد ،
کلیر پایکده تیتردر برجهان خوف ومهابتدن !

غزای اکبرك ای جند عالی فیض عثمانی
بیوکدر لفظ ومعنای جلادتدن ، شجاعتدن ؛

بیوکدر شان ماضیدن بیوکدر فیض آتیدن ،
بیوکدر فتح عالمدن ، بیوکدر فکر امتدن !

بیوکدر ، چونکه هیچ قان دوکمدن ، جان یاقمادن اوردك
جهان ظلمی ؛ تجرید ایلدك دنیایی ظلمتدن !

ناصل یاپدك ؟ نه سحر قوت ایجاد ایلدك ؟ بیلمم ،
فقط سایه کده قورتولدی وطن عقبایه رحلتدن !

یاشا ، بیکلر یاشا ای عسکر عالی همم ! بزلر ،
سنك سایه کده قورتولدق مذلتدن ، اسارتدن .

سزای قدسی نهادان ، قهرمانان سیوف حق !
مخمردر سراپا مایه کز خون شهادتدن !

فی ١٥ آغستوس سنه ٣٢٤

کوچوك شیلر

— ۱ —

بوکورتلن

بعضاً الك ساده بر لطافتله
قویتو یوللرده طاش دیوارلردن ،
گاه بر اعتیاد غلظتله
قایالقلرده‌کی طمارلردن ،

چالیلردن بیوك اغاججقلر
کورونور : داللرنده جلوه ایدر ،
اوپوشور ، نور شمس ایله پارلار .
پنبه ، آل ، مور سیاه بوکورتلنلر .

انس وحشتله پرورش بولمش ،
هپسی شایستهٔ غرام اولمش
بدوی قیزلریله یکساندر ؛

بونلری بول کوروب ده آتماییکز ؛
پك کوزلدرلر . . . ال اوزاتماییکز ،
هپسنه بر دیکن نگهباندر !

۵ ـ حزیران ـ ۱۳۱٦

وار

هر کسك دنیاده برمقصودی برخولیاسی وار ،
کوکلمك انجق بنم برجان یاقان سوداسی وار ؛

اویله برسودا که اولمکدن بیله محروم ایدر ،
روحی اولدورمك کبی برمقصد اقصاسی وار .

نیلسون برعاشق بیچاره بیلمم نیلسون ؟
سومه‌مك مشکل ، سونجه قلبك استغناسی وار :

سومه‌مك قابلمی کوردکجه او علوی چهره‌یی ،
قارشیسنده ظن ایدر مجنون کوکل مولاسی وار !

سومه‌مك قابلمی اول خورشید حسن و عصمتك
حق نما وجهنده انوار جهان آراسی وار...

سومك اما ، سومك امحا ایلیور آراممی ،
فکرمك کوکلمه شردم قانلی برغوغاسی وار ؛

سومك اما ، یار جلادم بیله اولماز بنم
اویله قهارانه استغنای بی پرواسی وار ؛

عكس ایله تا عالم لاهوته بخش حزن ایدر ،
آه یانمش کوکلمك براویله واویلاسی وار !

ای ملك طینتلی شیطان مظالم اعتیاد ،
هانکی مجنونك جهانده سن کبی لیلاسی وار ؟

کوکلمك خورشیدیسك بالله روحك جانیسك ..
هر کسك کرچه فلکده برملك سیماسی وار .

ارتق انصاف ایله برنیم التفات ایت کوکله ،
عاشق بیچاره‌نك مقبر کبی مأواسی وار :

احتراز ایت حقدن ای قاتل ، تأمل ایله کیم
اخرتده روحمك روحکله قان دعواسی وار !

١٠ - کانون ثانی - ١٣٠٧

توغو !

توغو . . ؛ بونام بالندی ، بونام ذیشانی
عجب جهانده بوکون وارمی بیلمه‌ین آدم ؟
توغو . . . بونام جلیل مهابت عنوانی
نه‌رتبه قوهٔ شعرمله فکره کوسترسه‌م ،
دکل اوشکل معظم اوهیکل عالی ،
خیالنك بیله کلمز نکاهنه برحالی .

توغو ، توغو ! . . بونه شدتلی لفظ پرمعنا !
لسانده طوپ کبی پاطلار : توغو ! بواسم مهیب .
هراس رعدی قیلار قلب عالمه القا ؛
ایدر تلفظی عمان نجدتی ترهیب . . .
توغو دینیلنجه کلیر جوشه بحر جنك وجدال ،
چوکر بتون کره‌یه ضرب دست رستم زال !

توغو ، بونام مؤبدله مشتهر آرسلان
صیقنجه پنجه‌سنی برکونك ایچنده بتون

وحوش ظلم و وغا دوشدی یرلره بی جان ،
یتشدی برسورو عفریتی محو ایچون برکون !
دوکولدی بحر فنایه جهان وحشیات
یازلدی چرخ برینه بواقتدار وثبات !

ﷺ

بولوطلو برآلوك شكل تارومارندن ،
اوقانلی مغربك آینهٔ خفاسندن،
سیاه دالغه‌لرك لوحهٔ مزارندن،
ژاپونیانك متعالی درین سماسندن
نكاه عقل وخیاله بلند ، پرعظمت
اورر طورر توغونك چهره‌سندكی هیبت !

ﷺ

توغو، توغو ... بونه‌دهشتلی انحطاط خیال :
بنم بوكون كوزمك قارشیسنده‌كی كوپكك ،
شوبیس، اویوز كوپكك اسمی‌ده توغو ! هرحال
جهانده بویله‌در ایشته .... بزم كریمه‌جكك
خیال وحسنی تلطیف ایدن كوچك حیوان
ایچون بیوك توغویی بولسه‌ق ایلرز قربان !

ﷺ

عجب بومرتبه لایقمیدر محبتنه
كریمه‌نك بوقدر سودیكی ملزجه كوپك ؟

براز لطیفه ایدلسه ، دنیاسه چیرکین پك ،
طولار سرشك الم دیدهٔ ملاحتنه !
قیزك بوحالنی رعنا بیلیر جلال‌الدین ،
طوتار، آثار توغویه سلهٔ ادب آیین !

توغو فنامی ؟ دکل : خلیجه سویملی، کوزل ،
سیاه یوزیله ، یووارلاق باشیله بورنی لطیف ؛
براز چپیل کوزی اما... تمیز ، کوزل برال
سیلر طورر اونی، هپ اوقشایوب خفیف خفیف
آلیر اویوزلرینك شدت وحرارتنی ...
کریمه‌نك بوکا چوق کورمه‌یك محبتنی !

« توغو، توغو ، توکینو... کل کوزل توغوم بکاسن!»
باقلك نصل قوشار آغوشنه غریق سرور :
کلیر ، یالار یوزینی ، چیلدیرر سوینجندن ؛
دیزنده صاحبنك صانکه برشرارهٔ نور . . .
کیدر ، کلیر ، ینه قیرلار ؛ فقط طورر، قاشینیر:
اویوز دکل : پیره واردر ! کریمه بویله صانیر !

اویوزده اولسه وفا پرور وصبور ومتین :
هجوم ایدلسه یالاندن کریمه‌یه درحال

توغو یامان آتیلیر، پروقار و پر تمکین
غریو وصولته باشلار ؛ بزم کوچوك آمیرال ،
بیوك توغو کبی مجدت مآب وذیشاندر ،
براز قاشینماسه دیردم بو بر نریماندر !

٭

ژاپونیانك متعالی ، درین سماسندن ،
نگاه حیرته عکس ایلهین ضیای بلند ،
توغو .... او قوس قوجه برملتك وفاسندن ،
محبتندن آلان روحنی بقای بلند ،
توغو وفات ایدیورسه . . . ژاپونیا ماتم ایدر ،
اوت ، فقط سورهمز چوق زمان بو حزن وکدر...

٭

بزم توغو کیدیورسه . . . جنان پاك شباب
اونك مزاری اولور ؛ کوزلریله ، قلبیله
کریهجك اوکا آغلار طورور شکسته ، خراب ؛
الی الابد یاپیشیر روحنه خیالی بیله !
بیوك ، کوچوك توغودن هانکیسنده ذوق وجود ؟
کوپکمی ، یوقسه او بر قهرمانمیدر مسعود ؟

٩ تموز ـ ١٣٢٢

فریاد ! [۱]

امید جهاندنده بیوك ذوق ایسه محدود ،
هرساعتی عمرك امل افزا ، الم افزود ،
ماضی متوالی ، ازلی سایهٔ ممدود ،
مستقبل ابدله طولو برمقبر مسدود ،
حال ایسه سعادت کبی ، راحت کبی مفقود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

فریاد . . . بودر صوك سوزی هرشانلی حکیمك ،
الآن چیقیور کوکاره فریادی سلیمك ،
تاعرشنه بلکه وارهجق رب رحیمك !
فریاد دیدکجه اوشهنشاه عظیمك
تابوت معلاسی اولور دیدهمه مشهود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

اوچ بش سنه سیر ایتمك ایچون ملك فنایی
انسان چکیور ایکلیهرك بار قضایی ،

[۱] تضمین اولنان مصرع حضرت سلطان سلیم خان اولکدر.

وارسه چکه‌جك روحی‌ده بلکه او بلایی !
هیچ بیلمیه‌جکسه دل ناشادی صفایی
یوقلق کبی وارلقده نیچون اولمیه نابود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

*

مقبرلری محو ایلسه گردش دوران ،
بر اویاپه‌جق یربوله‌ماز خانه نشینان !
طاش ظن ایده‌رك قوللانیورده آنی انسان
موتا کمیکندن اولیور برنیجه ایوان !
صاغلرله طولو مقبره‌در عالم بی‌سود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

*

بریاندن اولورسم اجل قاتل جانکاه ،
بریاندن امل روحی ویرر حضرت الله !
مطلق یشامقمی کرك اولمك ایچون ایواه ؟
ای دیده‌سنه ملك جهان آز کورینن شاه ،
برتربه ایچونمی سنی حق ایلدی موجود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

*

فریاد . . . بوسوز ترجمهٔ حال فلکدر :
هر آن جهان برابدی آه دیمکدر !

مادامكه انسانه بتون نوحه كركدر ،
مادامكه فرياد ايله عالم بيته‌جكدر ،
بيلمم كه ياراتمقده نه‌در شيوهٔ معبود ؟
« فرياد ازين نوع وجود عدم آلود ! »

٤

اى خالق اعظم ، نصل ايتمز سنى بيزار
كوش ايلديكك برنيجه بيك آه شرربار ؟
دهشتلى بر آواز ايله دير ذاتكه هربار
طاغلر ، اوچوروملر ، اووالر ، طالغه‌لر، اشجار،
كوكلر ، كره‌لر ــ ايلر ايكن عرشكى مسجود ــ
« فرياد ازين نوع وجود عدم آلود ! »

٢٩ ــ مارت ــ ١٣٠٨

اسماعیل صفا بك مرحومه

ای شاعر صانع المعانی ای صاحب نام جاودانی !
سندن بکا بر کتاب کلدی ، غرق ایتدی صفایه قلب وجانی .
بیلك شوق ایله ایلدم تماشا ، اول نور چیچکلی کلستانی .
هر یاپراغنه سرایت ایتمش ، بر روح لطیف آسمانی .
تقدیم اثر ایله کورکدی شکران عظیممك بیانی .
حیفا که وجودمك جهانده وارسه اثری شو ظل فانی !
بر قیمتی یوق اونك ده اما ، سویلر بنی حالنك لسانی :
ایشته بوکا اعتراراً ایتدم تقدیم شو ذره ارمغانی .
بر نور سما ایله بولوشدی ، بر ظل حقیر خاکدانی .
مستغرق غبطه ایتدی صورت ، مشتاق صفا اولان روانی .

۲۲ - کانون ثانی - ۱۳۰۶

بر برادر وجدانه

سنك يوز كده كى نور صفايه حيرانم ،
كوز كده كى او الهى ضيايه حيرانم .
سوزك لذائذ وجدانى ايدر تصوير ،
او قلب وروحه مؤثر صدايه حيرانم .

بولور حقيقتى هرشيده دائما فكرك ،
او شعلهٔ احديت ذكايه حيرانم .
كوچوكلكم نه قدر چوقسه بيل كه اول رتبه
سنى تفكر ايله اعتلايه حيرانم .

فنا تحقق ايدر حالمه ايدنجه نظر ،
بيوكلكده كى شان وبقايه حيرانم !
رفاقتك ايدييور قلب وجانمى تسرير ،
اخوتكده كى جدى وفايه حيرانم .

عجب نصل سنى بخش ايتدى الك كوچوك قولنه؟
جناب حقده كى رحم وعطايه حيرانم !
بنم بو سوزلريمى صانمه شاعريتدر :
حقيقةً سكا يعنى دهايه حيرانم !

– ١ شباط – ١٣٠٦

قبرستان

— ١ —

شو قبرستان بی پایان ناصل رعب آور جاندر ؛
ظلال بیکرانی جوشه کلمش لیل عماندر ،
خیال روح هر سوراخ تارندن کریز اندر ،
زمیندن زبانی چهره بیك جادو نمایاندر ،
سماسندن غموم لیلهٔ یلدا خروشاندر ،
قیامتدن نشان ویرمکده ، محشردن پریشاندر !

— ٢ —

بو وحشتکاهه جادوی زمان بر سلهدر آتمش ،
بقیات حیاتی هپ عدم آباده فیرلاتمش ؛
عظام جسم انسانی غبار ذلته قاتمش ؛
خضیض خاکده بیك سنك بی نقش وزبان یاتمش ،
مزارلر چوکمش ، ایوانلر ظلامك قعرینه باتمش ،
بو مدهش عالمه یالکزجه بر بایقوش نکهباندر !

— ٣ —

مزارستانه مرأت غموم اولمش سما : یریر ،
بولوت شکلنده پران اولمهده بیك مقبر مغبر ،
بولوتلر پاره پاره ، لیمه لیمه کوکده غمکستر ،
چوکوك ، پژمرده ، مشحون سفالت یرده مقبرلر ؛
زمین و آسمان هم رنك ماتم ، هم صفت یکسر ...
بو علوی حزن عالم شاعرك روحنده کریاندر !

— ٤ —

هبوب ایتدکجه بیخ افکن ریاح پر غریو و زور ،
ضویار سمع جهان بر های وهو ، بر بانك دورادور ،
طنین انداز اولور جو سماده کرد باد صور ،
غبار وقبر وبحر وکوهسار ومشجر مغرور ،
اولور صنع بلند حقی تهلیل ایتمکه مجبور ،
چیقان آوازه‌لر موصول پای عرش یزداندر !

— ٥ —

کونش باتمقده ؛ آتش رنککی آلمش بر ییغین انوار ،
طولار آغوش اشجاره ، قراکلق سرولر هربار
خروش وجوشه کلدکجه مزارستان ظلمتدار
عکوس وجه مغربله اولور بر دوزخ نوار ؛
کزر مقبرلری ظلمت نما اشکال آتشبار ،
صانیرسك کوشه کوشه رقص ایدن بیکارجه شیطاندر !

*
* *

اوت، بو مقبره دهشتله وصفه شایاندر :
ویرر مناظری الك جانلی قلبه خوف ممات ،
فقط هنوز قپانان بر مزار تازه حیات
که بر چوجوق آغاجك کولکه‌سنده مهماندر ،
که بر کوچوك ملکه خلد زار خنداندر ،
لطافتیله ویرر روحه باشقه حسیات !
باشنده پنبه شفق یوزلو بر یابانی چیچك
دهن کشا اولور انوار مغربه کوله‌رك ! ...

تشرین ثانی ١٣١٢

کوچوك شیلر

— ۲ —

کلنجك

تارلالرده کوچوك باشاقلرله
یتیشن اینجه جك کلنجکلر
نوبهارك طلوعنی بکلر ،
آچیلیر الك خفیف صیجاقلرله .

او اوزون ساق نازك اوستندن
هپسی نور شفق کبی کولهرك
صاللانیر ، سینهسنده برقویو یهن ؛
صانکه بیکلرجه قیرمزی کلهبك !

بوطراوتده جانلانان زینت ،
بوخضارتده موج اوران حمرت
خندهنك معکس لطافتیدر ...

دها شاعر نهلر بولوب سویلر ،
صورمایك چفتجی یه : کلنجکلر
تارلانك بربیوك مصیبتیدر !

۸ تشرین اول ۱۳۱۶

قطعه

ایدوب محبتمه اعتمادکی تبشیر ،
خراب جسممی معمورة‌الفؤاد ایتدك .
دکل بکا یپله‌رك کوکلمك نجابتنی
محبتی یارادان حقه اعتماد ایتدك .

٥ کانون‌ثانی ١٣٠٧

یاد جانان

یاد لطیفك ، ای کل نوخندهٔ شباب ،
قارشمده ابتسام ایدییورکن ، خیالکه
روحم پارلتیلر ارەسندن ایدر شتاب .
حیرانم انجلای بهار جمالکه ،
مستغرقم سنك اوسماوی مألکه . . .
دوشدم حضور حسنکه سایەك کبی ینه :
ایتدم بتون سعادت عمرمله انجذاب
یاد لطیفکه !

یاد شدیدك ای متوحش غزال ناز ،
پرچین انفعال اولیورکن غضب نثار ،
تتردر دوداقلرمده سونر نغمهٔ نیاز ،
قلبمده انجماد ایدر آمال نشوه‌بار ،
مجروح ناله‌لرله طولار عمر انتظار ؛

شان مهیب حسنکی اعلا ایچین ینه
روحم پرغرامی آچار — ایتمم احتراز! —
یاد شدیدکه !

یاد انیسك ، ای سحری کوکب لطیف ،
کوکلمده انجلا بولیور کن ، ملاحتك
اورتر حیات زارمی زلفك قدر خفیف
برجلوهٔ غرام ایله ! بایغین حرارتك
آماله تقطر ایدر . . . آن وصلتك
بر رفرف جناحنی کوش ایلدم ینه ،
طالدم ، ملال هجر ایله دلخسته جان ضعیف ،
یاد انیسکه !

یاد حزینك ای ابدی چهرهٔ فراق ،
یاد حزینك . . . ایشته بو کون کائناتمك
معنای خلقتی ! نه قدر مدهش انتراق . . .
محکوم انتظاری یم آن مماتمك !
برلوحهٔ ورمدن عبارت حیاتمك
کلدم کنار حفرهٔ هجرانه ینه ،
روحم حزین حزین ایدیور عرض اشتیاق
یادحزینکه !

٦ — تشرین اول — ١٣١٦

قمری

۱

قمری ای طائر منقش پر!
آشیان حیاتدن قاچه‌رق ،
برخزان یاپراغی کبی اوچه‌رق
نیچون ایتدك سمایه طوغرو سفر ؟
بر عدم ملکیمی آرارسك سن ؟
ویرمه بیهوده اعتلایه امك :
آشامازسك جبال عمری ، فلك
سنی البته قوینه چکه‌جك !
قاچیلیرمی مزار عالمدن ؟
ایشته چوق سورمدی سقوط ایتدك
سونمش اختر کبی هبوط ایتدك .

۲

فکر شاعر کبی قالوب بیتاب
یامه اینداك قنادلرك دوشکون
نفسك صیق ، کوزل یوزك کوسکون . . .
پك چوق ایتمش هواسنی انعاب .
کوچوجك قلبکك‌ده ضربه‌لری
ـ اوینایور کوکسك ـ آشکار اولیور ،
سحرك حزنی طورکه طولیور ،
عمرکك صانکه غنچه‌سی صولیور .

ينه‌وار كوزلركده عشق اثرى !
اشكى كوردك ايشته صحراده ،
باشلادك غملى فريادده .

٣

اى يانيق دللى مرغ ناله‌سرا
سن ده كوكلم كبى مكدرسك ؛
صبحه نغمه كله‌رقت آورسك ،
حالنكه قلبكده آغلايورسودا .
هولرك آه‌روحدن غمكين
كه‌ايدر بلكه يارمه تأثير :
اشك اماقيلارسنى دلكير ،
عجبااولمامشمى عشقه اسير ؟
قاچيور ... آغلامه حزين حزين ،
اوچيچك تويلى يازكى قوش ، طوت ،
يوزينه باقده .. كائناتى اونوت !

٤

كيتميورسك ، فقط نكاهك ايله
اشكى ايلمكده‌سك تعقيب ؛
عشق مأيوسكى غريب غريب
سويليورسك اويارە آهك ايله .
يوزكمدنمى ايلدك پرواز ؟
نه‌مأل جفا نثارك وار !

یاری سومکده اضطرارك وار
سوییورسك، فقط شعارك وار ؛
عاشق ایتمز وصاله میل ابراز !..
سن اسیر بلای فرقتسك ،
قوش دکل کریهٔ محبتسك .

٥

قمری الله ایچون سکوت ایله !
ایشته پارلاق شفق عیان اولدی ،
آسمان صفایه کل طولدی ،
کولیور هرجهت ، ینه بویله
آه ایدرسه‌ك نه‌دم کولرسك سن !
مرحمت ایتدی باق اشك‌ده سکا ،
کوزینك نوری ایلیور ایما
عشقنی ؛ ایتمز ارتق استغنا ،
کلیور ناز ایله شو جانبدن ....
صوص ! نهایت اویاری جذب ایتدك ،
بن غریبم که .، سن بیله کیتدك !

٩ – مایس – ١٣٠٧

قطعه

بدبخت اوله‌رق کلنجه آدم ، برمقبراولان شوکائناته ؛
تسمیم وجرد اولورمرجح ، محنتله امانهٔ حیاته !

۲۳ ـ کانون ثانی ـ ۱۳۰۷

الواح طبیعتدن

— ۱ —

اولونجه خواب ایله پرورده چشم بیدارك ،
اکیلدی سینه‌مه طوغرو وجود ناچارك .

جبین صافکی بوس ایتمك ایستدم اما ،
دوکولدی کوزلرمه کاکل سحر تارك ؛

نکاه عاشقمکی تارومار ایدن زلفك
ـ اوسایبان پریشان ادای دیدارك ـ

آچیلدی آهم ایله پاره پاره آیرلدی ،
سوزولدی جان اویه دیدهٔ ضیادارك !

شمیم حسنکی روحم طویاردی زلفکدن ،
ایدردی قلبمی لرزان نکاه بیمارك .....

بو حال ایله بنی بر لحظه مست عشق ایتدك ؛
همان شو لطفکی قیصقاندی ناز غدارك :

آنجه صاچلرکی دوشکه اوچوب کیتدك ؛
کوزمده قالدی خیال فرشته رفتارك ! . . .

٢٧ اغستوس ١٣١٢

— برأتبجکمه —

قارشیمده سویلیور بونی سیمای حیرتك :
درك ایتمیوردی آیریلغی طفل فکرتك
سیمای حیرتك ... اوکوزل لوحهٔ جمال
حالا کوزمده ، فرقته حالا سن احتمال
ویرمزسك ای زهیرهٔ عمرم ، حرارتك
حالا کلیر جنانمی اوقشار ، بو قدرتك
فوقنده‌در زمان ومکانك ، حیاتمی
لرزان ایدر ، طوتار نظرك کائناتمی !

§

سن نرده‌سك برأتم ، ارتق خیال ایله
روحم قناعت ایلمیور کل ، جمال ایله
بر التماع کوکب انسکله اول عیان ،
کل ناطقه کله کل بکا ای هاتفی بیان ،
بر باشقه حکمت متردد مآل ایله
بر نغمهٔ لطیف وحیات اشتمال ایله

تنهایئ رواننه اول زهرهٔ مسار ،
دوك زمزمه کله عمرمه برموجهٔ بهار .

§

خویسز قیزم، ناصل ، یارامازلق ناصل ؟ ینه
راحت یساقمی هر کیجه بیچاره آننه که ؟
مطلق یمك، صیچراق، اویومق ، اویناَمق بیله
آننه کله می ؟ . . صباحلری برسله جك اله
بعضاً اینرمی ؟ ایشته تمام شمدی برسنه
آننه‌ك اسیرك اولدی . بوعالمده برنینه
چکمز بوقهری . . . آه اوکوچوك عنف وشدتك
کوز یاشلرکده پارلایان آثار حدتك !

§

یاوروم، سنك تویجهٔ مغزکده خنده پر
برلمعه وارکه روحه کوزکدن نفوذ ایدر :
حیران ایدر تفکری کاهی ذکاوتك . . .
نجم سحر صفالی جبین طراوتك .
پارلار،کلیر، روانمی علویتك اوپر
زمین یوزکله جلوه‌لی حالکله کاه کاه
نصب ایلدکجه قلبمه نازنده بر نکاه .

§

خیرچین قیزم ، بر ایسته‌دیکك اولماسه همان
چیغلقلرك کلیرمی خروشه زمان زمان ؟
یرلرده چیرپنیرمی کوچوك قوللرك ؟ باشك
طاق طاق اورورمی تخته‌لره ؟ صوکره کوز یاشك

ریان اولورمی ؟ صوکره ینه صیحهٔ یمان
چینلار طوتارمی هریری ؟ قاردشلرك « آمان !
طور ، صوص برائت ، آغلامه ! » دیرلرمی ؟ سن بیله
باشلارمیسك ندامته طارغین نکاه ایله ؟

§

کوز یاشلرك سنك دوکولنجه عذارکه
شبنملی غنچه‌لر آچیلیر؛ احمرارکه
بکزر شفقده زهره . . . بو سوزلر نه‌بی‌مآل . . . . .
شایستهٔ تزهر حسنك اولان مقال
انجق ملکلرك سوزیدر ؛ بر مبارکه
بر خندهٔ مدید طراوت مدارکه
قربانم ایشته ! ای ازلی نشوهٔ روان ،
سنسك بنم حیاتم ایچون حسن جاودان !

§

شیطان تیزم نه‌لر بیلیر ، آکلارسك : ایسته‌سه‌ك
اك کیزلی شیلری همان ادراك ایدوب ده سن
معنالی کوزلرکله کایرسك - نه وار ینه ؟
- هیچ آننه بن شکر ییمدم . . . - بربر اوسته
قیزلر شکر ییز ! - بونی طویدکمی ، خنده‌دن
پارلار جمال کوکبك ، ای نور کل بدن !
فیرلار ، قاچار . . . فقط صوقولورسك همان - بنم
بر بون بونك قاماتلیسی ، بر آننه سودیکم !

§

يا اويله‌مى برأتم ؟ ارتق باباكده بر
بون بون ويرر سكا . . . يا بنم سوديكم نه‌در ؟
ـ بيلمم كه بن . . شكرمى ؟ ـ خاير سويله‌يم‌ده باق :
اغابكقا بردى . . آبلاك ايكى . . . ـ آبلامه طياق
آتدكدى سن . . . ـ موموالده اوچ ! ارتق يتر بيتير
شيطان بو جلوه‌لر شكره بر بهانه‌در !
ـ دردنجى كيمدى ؟ ـ بن بيله‌مم ـ سنسك ايشته‌سن !
سيماى حيرتكله خيالمده خنده زن !

١٠ مايس سنه ١٣٢٤

كوچك شيلر

٣

كيجه قنديلى

صنعتك فيض التفاتيله
نه قدر حائز كمال اوليور !
بو كوچوك قنديلك وجودى بيله
جوهر عقله برمثال اوليور :

کیرییور درلو درلو اشکاله ،
قله ، ساعت، ببك ، کوچك هیکل . . .
پارلاق ازهاره بکزه‌دکجه هله
اولیور شکلی بشقه درلو کوزل :

کل ، قرنفیل، قاملیا . . . رونقبار
بیك چیچك؛ خوش نکاه ایدر بیدار
قندیلك جنبش لطافتنه .

اوطه‌نك توأم خیالی اولور ،
بشیکك ماحیٔ ظلالی اولور
کوله‌زك چهرهٔ صباوتنه !

٩ تشرین‌اول ١٣١٦

مارقو

ــ مارقو ، كل مارقوجغم ، كل جيجي مارقوم بكا سن !
آه بنم ياورو قوشم . تويلری پارلاق ملكم . . .
بيكمه‌دن بيله بن چوق سورم ..... هم بيكم
بويله ايركندن اويانماز ..... نه‌قدر ايركندن
مارقو آچمش كوزينی ! يم‌ده ييور ياورو ملك ! ــ

بويله بر قوش كبی نازنده تخيل ايدرك
كوچوجك قيزجغزك كوزلرينك نوری كبی
سوديكی ، اوقشاديغی مارقو ... او ياورو ، او بيك
نه‌در ؟ انسان بيله‌مز ، شعر ايله انجق تفهيم
اولنور قلبه : باقك ايشته بو معشوق صبی
طاغ قدر وصفنه حقيله سزا بر حيوان ،
قهرمان قانلی ، يكيت كوكده‌لی مخلوق عظيم ،
برج وباروبی سوروكار قوجه بر هيكل جان ! . .
چوجغك قلبنی طولديرمق ايچين ياورو ملك ،
كوچوجك قوش اوليور ! بر چوجوغك روحندن
دوكولن حسلری انسانلره تصوير ايده‌جك
شعر آزاده‌يی تنظيمه بولنماز امكان !
قيزجغز هر صباح ايركن اويانير ، بر كره
مطلقا مارقويی يوقلاردی . صبرسز حيوان

تا اوزاقدن چوجوغك طویدیغی شاقراق سسنی ،
متصل کیشنه‌یه‌رك ، صیچرایه‌رق ، بر خلجان،
یاورو ، بولمش کبی غربتده ایکن آنه‌سنی ،
سوینیر ، شوقنی بیك درلو عیان ایلردی ؛
اوزاتیر بوینی بر طور محببتله یره ،
قوقلایوب شمهٔ معصومی طویاردی ... دیرکن
قیزجغز صولت ایدنجه یانه ، مارقو همان
جسم جامد کبیلیر ؛ بر حرکت ایتمیه‌رك
کوچوجك اللره تسلیم عنان ایلردی !
اوزمان « مارقوجغم ، تویلو ببك ، یاورو ملك ! »
کبی یوزلرجه نوازشلی ، کوزل سوزلردن
قلب حیوانه محبت جریان ایلردی !
اوزمان بوسهٔ معصوم ایله تابان صفا
حیوانك کوزلری بر روحی ایدردی ایما !

بویله آیلر ، سنه‌لر کچدی ... چوجق کیتدکجه
بویویوب سرپیلیوردی ... ینه هیچ ایستیه‌رك
مارقویی ، مارقوجغی ایتمدی بر کون اهمال ؛
قیزجغز بر خانم اولدی ، ینه حیوان اوکجه
کوردیکی لطفی کوریر ، « تویلوببك ، یاوروملك ! »
آدلرندن بیله محروم خطاب اولماز ایدی .
مارقو شیخوخته کیرمشدی ؛ فقط مدهش حال :
اونی بر جانبازه برقاچ ایرایه ترك ایدرك
قیزه بر کون باباسی « تویلوببك کیتدی ! » دیدی ...

قیزجغز آغلادی کونلرجه ... نهایت کیده‌رك
مارقونك هجرینه قاتلانمش ایدی ... ییللردن
صوکره بر کون اوکا بر یرده تصادف ایدییور :

-- مارقو ! یوق ، مارقودکل .. مارقو ! ـ زواللی حیوان
جانبازك کاریه خدمتله سوزلمش ، بیتمش :
بوینی دوشمش بلی چوکمش ، اوبویوك کوکدەسنه
یاپیشق بردری قالمش ، کوزی سونمش کیتمش ،
چوکه‌جك طوردیغی یرلرده ؛ جهاندن کیدییور
کبی مأیوس و بریشانده شوعجزیله ینه
کوهرین طینت اصلیه‌سی حالنده عیان :
ساحهٔ سعی مؤبدده‌یقیق هیکل جان !
ـ مارقوکل،تویلوبیك ، یاوروملك ..ـسن.. ایواه! ـ
مارقونك بیلدیکی سس .... تتره‌دی ، دوشکون باشنی ـ
بربطائتله چویردی ... متألم ، بیزار ،
قیزه‌برقهرنجیبانه‌ایله ایتدی نگاه ...
نقطانسان کبی،بردن کوره‌رك کوزیاشنی ،
چوجوغك آغلادی وجدانی ... برحزن مزار
منقرض جسمنه چوکدی ، یورکندن برآه
بردرین‌خرخره قوپدی ... نه‌صمیمی محنت :
کلدی کزیا کوزینه قطرهٔ اشك حسرت !

۸ ـ مارت ـ ۱۳۱۷

وصیت

طونوقجه برنارك نور سایه‌دارنده ،
چادرلرك آره‌سنده زمان راحتده ،
نوبت دکیشدیریلان برفرحلی ساعتده ،
اغاچلی برتپه‌نك قویتو برکنارنده
بولوشدیلر ایکی همشهری قهرمان عسکر :
چمشکزکلی ممشله بلوك امینی عمر .
— کل ارقداش، باقالم کل، شو مکتوبی آکلات،
بابام نصل ؟
— اییدر .
— چوق شکر ... نصل امینه‌م ؟
یمنلیدر ، بکا قورقمه یالان دیمزکه ننه‌م ،
چاریق طاقندیغمز کون آغیرجه خسته ایدی ؛
ممش، اکر بن اولورسه‌م صاقین اچینمه دیدی...
— بابا‌ك سلام ایدییور، دال طبان سلام ایدییور ؛
بکر سلام ایدییور، پهلوان سلام ایدییور ؛
ننه‌ك سلام ایدییور، عمی قیزلرك هکذا ؛
چوبان سلام ایدییور...
— باق هله ! دییکدی بکا
بزم قادین نیجه اولمش... بزم قادین امینه ؟

— بکر نشانلانیویرمش ؛ بك ایرماغی طاشمش ؛
صولر یشیل اویوکاك اوستنی باصوب آشمش ...
— یوغکدی.. اما صوها!.. چوشقون اولمالی بو سنه
قیزل پیکار بوقدر طاشمانیدی... سن ده هله
شومکتوبی بیتیر آرتق، بزم قادین نیچه‌در ؟
— ممش طورکدی...

— بیراق بن تمام سکز کیجه‌در
دوشمده کورمدم ارتق..

— بو ییل ده سازلی ایله
چکرکه چوق دوشیورمش ، اوکه‌ن هله یوغیمش ؛
آغلده اوچ قویون اولمش ؛ صیجاق براز چوغیمش .
سنك بوزاق بیومش ، کوك اغاج چیچك آچمش ؛
زواللی چوب حسنك قیرطوپی طاغه قاچمش .
امام دعا اوقومش جنکه ... ها سلام ایدییور ،
چاقر سلام ایدییور ، مصطفی سلام ایدییور ،
عمر کیلك قیزی طوغمش ... صادق سلام ایدییور ...
— بیراق بیراق ، یتشیر آکلادق ..

— سلام ایدییور !
— نه‌صاقلیوك بکاسن .... اکلامامی حالکدن ؟
بزم قادین .. دییوردی ... دوشمده کوردم بن !

* * *

ممش .. اونامی مصغر ، وجودی هیکل‌ار ،
اوشیر صاعقه بازو و آهنین پیکر ،
اوسیف بارع غیرت ، اوقاب دین پرور ،

اوطاغ قدر طوپه قارشی کوکس کردن عسکر
ییقلدی بر خبرك صدمهٔ نهانی ایله !
ازیلدی ، قوپدی یرندن اوقهرمان یوره‌کی ،
دلنده یأس امل ، قارشیسنده سودیجکی :
نصیب آلیرکبی برقبرك انفعالندن ،
پریده پرتو سودا صولوق جمالندن ،
کلیر انین حیات اضطراب لالندن ،
کچر ظلال اجل چهرهٔ ملالندن ؛
غنوده دیدهٔ شیرانهٔ منیری بیله ·
غریب ... جان ویرییور ظن اولوندی ، صوردی‌ینه :
— بزم قادین کیدیورمش ، دکلمی ؟ آه امینه !..»
بر آزده اغلادی طوردی ، ملول ، بی‌خلجان ؛
لسان روح المنا کی ایلیوردی فغان ،
شفق هنوز سوکیوردی ، بر ابتسام حزین :
نگاه شوق صباوت ، ضیای عشق نوین ،
اغاچلرك آره‌سندن ، چادرلر اوستندن
سوزولدی کلدی ؛ کوزل برخیاله ناظر ایکن
جبین مغبرینه قوندی عسکرك ... اوزمان
زمینه غیظ فشان ، آسمانه خنده کنان ،
امین ایمش کبی اللهنه وصولندن
حزین وصیتنی باشلامشدی تقریره :
شهید اولورسه اکر کیمسه برشی آلمایه‌جق ؛
نه‌مالی وار بوفقیرك ؟ بش اون قویون ، کوسه‌من ؛
براز اکین بوزاغی ، غاتی ، برده سازلی دره ·

بو شیلرك بریسی آرقه‌سنده قالمایه‌جق ؛
نه‌وار ندیوقسه صاتوب صاومالی .. بهاسیله
امینه‌یه یاقیشیر برطاش آلمه‌در املی ؛
قیزل بویا، صاری التون یازیله سوسله‌ملی ،
طاشك یوزنده قلیج رسمی اولمالی مطلق ؛
ممش نفرمی یاضابطمی کیم باقوب صوره‌جق !
برانجه سونکو یاپیلسین قلیج دکلسه بیله ....
— بر آصمه‌جق دیکیویرسون بابام ، فدان صالسون!
بی‌دانه‌جك امینه‌م کولکه‌سنده خوش قالسون !
امام افندی‌یه سویله‌کِه حق رضاسی ایچون ،
مزارجغك باش اوجنده اوچ آیه براقشام
بر « عمر » جك اوقوسون بریانیق الهی دیسون ...
قادینجغز کیدیویردی ...
ـ شوکا باقکدی ، تمام ...
ممش سن آغلار ایسه‌ك شیمدیجك قاچوب کیدرم .
ـ یازکدی یاز عمر ، عثمان کیله سلام ایدرم !
تسلسل ایلیه‌جکدی سلاملر اما
چالیندی بر بورو ...
ـ قاق ، قاق ممش ... سلاح باشنه !
ممش اومکتوبی مستغرق ایتدی، کوز یاشنه ،
قیویردی قوینه قویدی ... دلنده عشق خدا ،
یوزنده آن شهادت ، آتلدی میدانه
قاووشمق ایسته‌یه‌رك آخرتده جانانه !

* * *

صیاح غضنفر وش آوازطوپ ،
ریاح هیاکل براندازطوپ
غریو غلو آور صورایله ،
اوطراقهٔ صاعقه زورایله ،
ـ که کوکرردی هرنقطه‌دن آزبان آن
لوامع نشان وصواعق فشان ـ
تهور کنان ایتدی آغازجنك ؛
قیافی‌یی ایکلتدی آوازجنك !
یورکدن قوپان برصدای بلند ،
صدای حیات احتوای بلند ؛
براردونك آوازهٔ سطوتی ،
بتون خلقك آهنك دلبتی ؛
مقدس، مبارك، بدیع الکمال ،
ظفراعتیاد وغزا اشتمال،
ملائك پسندوشهادت مآل
سموانه‌عکس ایتدی اسم جلال !
او«الله، الله!» طویولدی همان
بتون اردو آتشلره آتدی جان !
بتون اردونك قهرمان ارلری ،
جهانکیر عثمانلی عسکرلری
جهادك دوشوب شانلی میدانته ،
کوکس کردیلر کولله بارانته ،
هجوم ایتدیلر مستریح الفؤاد ،
امین الشهاده ، فریح المعاد .

اولوم هر طرفده ظهور ایلیور ،
فقط کیم اولومدن فتور ایلیور ؟
بو عثمانلیدر ، مسلمان قانلیدر ؛
ویرر جانی شان آلیر . . . شانلیدر !
بو عثمانلی غیرتلی وجدانلیدر ؛
شهادت یورکلی ، غزا جانلیدر !
شفاعت امل ، عسکر ایمانلیدر ؛
سوز نامنی تکری : عثمانلیدر !
نه طوب وتفنك ونه تیغ وسنان ،
نه آتش ، نه اردو ، نه بارو ، نه جان
طیانماز اوکندە یوررسه اکر
ایدر قلعهٔ خصمی زیروزبر !
مقابلدر اون دشمنه بر نفر ،
هر عثمانلی یه منتظر بر ظفر ! . . .

* * *

توفك صوصدی ، طوب صوصدی هپ سونکولر
طاقلمشدی . . . اعدایه این المفر !
طنین آور فسحهٔ کائنات ،
غریو حیات وانین ممات .
او « الله ، الله ! » ینه بردوام ،
او « الله ، الله ! » ایله تا بشام ،
کوکس کوکسه جان جانه اوغراشدیلر ؛
دلیرانه ، شیرانه اوغراشدیلر
فرار ایتدی دشمن اولوب خاکسار :

برعثمانلی ایتمز بونی اختیار .
بر عثمانلی ایتدکجه عزم سفر
ظفردر ظفردر ظفردر ظفر !

*
* *

ممش بو محشر هیجا ایچنده بر زده‌حال
بولوطلو مغربك اشکال بی قرارندن ،
آلولی بردومانك موج تارومارندن ،
خیالنی سزه‌رك لمعهٔ عذارندن
همای روحنه روحیله پرکشای وصال . . .
امینه‌نك آرایوردی جمال عصمتنی ؛
یوزنده شوق بقا ، کوزلرنده نور امید ،
اوروادی تایورکندن ، خدایه کیتدی شهید ؛
کوتوردی یارینه قوینده‌کی وصیتنی !

٢٠ اغستوس ١٣١٣

اولاماز !

برقیزك غملی برنیازندن ،
برفقیرك غریب سازندن ،
برك بیرنككك اهتزازندن ،
دها كریندەدر ... خیال اولاماز ؛

نجم صبحك جمال كریانی ،
مهر غربك خیال عریانی ،
سایەنك موجۀ پریشانی
طور محزوننە مثال اولاماز ؛

اولاماز ای فرشتۀ آمال
بكا سندن كوزل خیال محال !
بكا سندن بریدە رنك مآل
برطونوق وجه انفعال اولاماز !

٨ مایس ۱۳۱۳

نگاه جانان

لیال عمرمه رواق ویرن نگاه انیسك
اولونجه قلبمه عاکس ، حیات زارم ایچین بن
مآل عشقکی بولدم ، کوزم کوزکده قالیرکن
سوزولدی روحمه روحك ، دوکولدی جسمه جسمك !
او کون سنك اوسماوی نگاه مرحمتکدن
نزیه و پاك و مقدس صفای نامتناهی
خیال وجسمه طولدی ؛ غرام نوخلجانك
صارلدی تارحیاته . . . . اثیر فیض الٰهی
اینر کبیدی سمادن : سنك اونظرهٔ آنك
اورتبه حائز معنی ، اورتبه صاف ایدی ای یار
طولاردی چشمنه کویا بتون طلاقت اقرار !

کبود صبحه تبسم نما نگاه لطیفك
جنان ورده سوزولمش ضیای زهره یه بکزر :
امر توجهٔ عشقی نشاط ناز ایله پرفر !
خیاط نظره‌کی کاهی برابتسام خفیفك
ایدنجه عشق ایله لرزان ، او کیزلی کیزلی امللر
فضاده موجه‌لنیر ؛ صانکه برکتیبهٔ شبتاب
دوشر هوای محبتله لیل تار حیاته .

سنك ، سنك اومنور نگاهك ایلیور ایجاب :
کواکب ابدیت دیرم غبار حیاته !
سنك ، سنك اومنور نگاه مسعدتکدن
اثیر روحکی روحمله جذب و نوش ایدرم بن !

علو قابکه برهان اولان نگاه شدیدك
کمال حسنکه شایان برانجلای املدر :
اونگله جلوهٔ قهرك اولور محبته ظاهر ،
فقط اونگله تبین ایدر غرام مدیدك ؛
غضوب چهره‌کی کوستر! سور بوحالکی شاعر
بولور اوچهره‌ده زیرا مآل رحمت مولا .
کوزلسك اویله ، کوزل . . . نظرهٔ شدیدکه ای یار!
فدا ملاحت اوزان ، فدا لطافت اشعار .
سنك ، سنك اومنور نگاه قهرکه حتی
فدا حیات مؤبد ، فدا سعادت سودا ،
فدا نوازش وصلت . . . فدا محاسن دنیا !

٢٤ – مارت – ١٣١٧

الواح طبیعتدن

٢

ایاصو طاغی [١]

صوقولمش آسمانك سینهٔ آرامنه كویا
جبینهٔ سای اولمش اذیال كبود لاتناهی‌یه ؛
كورور پروازنی افلاكیانك جو صافیده ،
باقار مرأت فوجافوج آثار الهی‌یه ،
صانیرسك مختفی قلبنده برقبر سماپایه :
چیقار كویا لسان ابكمندن بربویوك معنا ،
دوكر اذیالنه عمان شب حالنده برسایه ،
اویور علوی خیال صمتی آغوش فیافیده ،
یازلمش جبههٔ تابانته برآیت كبرا ،
كونش باشلار اونكله قدرت مولایی تحمیده ،
معظم هیكل فیض طبیعت ، جبههٔ مغرور !
سمادن ساحهٔ امواجه دوشمش برج نورانور !..

نه‌زمان كچسه پیش چشممدن
بومعلا جبل بوبرج خیال
ازیپور روح شاعریتمی :
عاجزم برسوز اختیارنده ،

---

[١] مدللی اطه‌سنك اك یوكسك طاغیدر.

نجه تصویر شانی امر محال !
اوکا برلوح شعر آرارکن بن ،
تپه‌نك منحنی کنارنده ،
کورورم تتره‌ین صباوتمی !

١٤ تشرین اول سنه ١٣١٦

پریما دوننا

سیر ایله شو لوحهٔ حزینی ،
باق باق شو طونوق ضیای حسنه ...
هرتشنهٔ دلربای حسنه
پك لایق اوجسم نازنینی ؛
اما یئه ایلمز تبسم ،
آهنك ایله اول بت دلارا ،
بر صحنهٔ شوقه کلدی اما ،
وجهنده‌کی اغبرار سودا ،
ایتمکده غروب ماهی ایما ...
ایتدکجه بوحال ایله ترنم ،
سودای عیان اولور لبنده ،
لرزنده حیاتی غبغبنده .

کاهی نظر ایلیوب سمایه
طرزنده‌کی شیوهٔ امله
روحندن اوچان صدای غمله ،
فریادینی عرض ایدر خدایه ؛
مرغ سحر آغلایور سوزنده . . .
چشمانی ایکی غریب اختر
کیم میل غروب ایله مکدر ،
نالنده جمالی برکل تر
کیم حزن صباح ایله منور ؛
بر خنده کورنمیور یوزنده
کویا قمر ایلمش تألم
یا بر ملك صفا تورم !

٭

کاهی دوشه‌رك یره نکاهی
بر اویله تنفر ایلر اظهار
کیم ظن اولنور او غملی دلدار ،
برشعلهٔ عشق ایکن الهی
دوشمش بو جهانه آسماندن ؛
مفتون اوله‌رق اکا لطافت
هرحالنه ایلمش سرایت ،
آغوشی حرمسرای عصمت ،
کل چهره‌سی مشرق محبت ؛
اما ینه منفعل جهاندن . . .

بر نور وش اعتلایه میال ،
بر روح قدر خدایه میال !

٭

ای نغمه انیس عقل وجانسك !
دنیاده بشر صفاکه مجلوب ،
اولمش سکا باق کوکلده مغلوب ،
سودای نهانه ترجمانسك .
ایتدکجه هله شوقیزده فریاد
حسندن آلوبده فکری هر آن ،
حوریلر ایدر سماده افغان ،
ارواح اولهرق ملول وکریان ،
تاعرشه چیقار انین وجدان !
برعالم عشق ایدرسك ایجاد ،
ای شعر خدا بیوکدك اول
عصمتله بولوشدك اولدك اکمل !

٭

بر آه ایله چیقسه روح تندن
صاقلانسه او نغمهٔ خفیفه ،
اول نالهٔ بلبل لطیفـه ،
البته کیدر خدایه بندن :
زیراکه ترنم ایلهین ماه
معصوم یورکای برملکدر ،

قوقلانمغی بیلمه‌ین چیچکدر ،
مقصودی جهانی سومه‌مکدر ...
اللهنه منحصر دیمکدر ،
البته سور بوشوخی الله !
بیلمم که فقط ایدرمی خائن ،
روحمله صداسنی مقارن ؟

بیلمم که او رتبه صاف اولورمی
بر روح جفا نثار محنت ؟
برظل حقیر آدمیت
انوارك ایچنده یر بولورمی ؟
یوق یوق نه قدرده اولسه‌ك احقر
مادام که عشق ایدرسك اظهار
ای روح سور سنی او دلدار .
دوش کوکلنه ایت محبت اظهار ،
کیر نغمه‌سنه اوشعر غم خوار
آلمازسه بیله‌سنی برابر
ایتمزسه‌ك اکرچه عشقی مسکن ،
عمرم کذران ایدر لبندن !

٤ — حزیران — ١٣٠٧

کتابهٔ سنك مزار

دها جهانی بیلمدن جنانه کیتدی برملك ،
دها بهاری سومدن خزانه ایردی برچیچك ؛

حیاتی اوچدی خاکه، وجودی قالدی خاکده
اون اوچ یاشنده برچوجق یاتار شو خاك پاکده :

شبابنك لطافتی تراب ایچنده جلوه گر ،
بو قبره حزن ایله بتون ملکلر ایلیور نظر .

یازیق یازیق یگانه یه، لطیف بر ضیا ایدی ،
طراوت بهار ایدی ، سحرده کی صفا ایدی .

آلوب ده مادرین اجل کیدنجه یار صادقی ،
صفای عشقی بیلمدن مماتك اولدی عاشقی !

کورلدی وجه عصمتی حیاتی ایتسه ده بکا ،
فقط نینه قوجاغنی آرازدی چشمی دائما ...

جنانه ایلدی سفر نهایت ایردی قوینه ،
[۱] قاوشدی مادره بو کون یگانه کیردی قوینه !

« ۱۳۰۶ »

٤ – تشرین ثانی – ۱۳۰۵

---

[۱] صوك مصراع تاریخ تامدر .

منزول بر رسام

اوزانمش بر فراش اضطرابه ، طور لالندن
دویولماز ، اکلاشلماز بر مآل زندکی اصلا ؛
طوتولمش جسمنك بر نصفی ، جامد شکل و حالندن
نمایان بر حیات منقرض بر لوحهٔ فردا !
تنِ معلولنه بر قطره روح آرتق کران اولمش ،
حیاتك نفخه سندن منفعل وجدانیده ... حالا
ضیاسز کوزلرندن محترز بر لمعهٔ امید
دوشر بعضاً کنار قبرینه ، پروردهٔ خولیا ،
عدم سنك جبین اغبرارندن عیان اولمش ،
طونوق وجهنده ظل افشان نقوش لیلهٔ جاوید ،
یاشار حالا یاشار بیچاره محکوم اذا ، معلول
یاشار زیرا اولومدن بعضاً الك مهجور اولورمنزول .

٭

بو بر موتا که اولمز ! بر معند روحه مالکدر ...
بیلیر هرشیئی فهم ایلر ، طویار اذعان وحسیله ؛
اولور ادرا کنه ماضی و آتی نوبنو ظاهر ،
قاچوب کرداب آتیدن ایدر ماضی یه بر حمله !
بوتون آمال وحسیاتنه مرأت حزن انکیز

اوجوف لاتناهی چشم بی تاب وبقا زائر .
اونکله فکرینی ترسیم ایدر آفاق مینایه ،
اونکله روحنی تقریر ایدر اللهه ! کوکدن بر
اثیر مرحمت نازل بو مظلم لوح معنایه .
مآل ایکمندن قدرت عرفانی رقت ریز ،
بویوك ، عجز مبهمیله بویوك ، شهرتلی بر رسام
حضور لوحهٔ خلقتده صامت لوحهٔ الهام !

*
* *

بویله آیلرجه تن بخاك سکوت ،
یالکز کوزلریله دیکلیه‌رك
عمرینك کوش ایدردی رحلتنی ؛
محتضر ، جان بلب ، سونوك ، مبهوت
یالکز کوزلریله ایکلیه‌رك
حقه تقریر ایدردی محنتنی !
برکون اك بر کزیده بر لوحه
عرض اولوندی نکاه حسرتنه ...
اوزمان ایتدی بر درین نوحه
او زمان دیدهٔ پیوستنه
کلدی صوك قطرهٔ حیاتی ... همان
روح محرومی اوچدی خنده کنان !

٢٤ شباط ١٣١٦

استعداد

هرزمان طعن ایلیور وجدانم استعدادمه
کیم اودر حاکم بنم جسم بلا بنیادمه :
هم کمالی کوستر هم سعی ایدر افسادمه !
هپ ندامت آهیدر وارد دل ناشادمه
کیمسه‌لرده کلمیور آواز استمدادمه ،
کندی کوکلم رحم ایدر آنجق بنه فریادمه !

§

هر کسك دنیاده مألوف اولدیغی فریاددر ،
هر کسی زیرا صیقان دوشنده استعداددر ؛
آه استعداد ، اوبر روح اولدورن جلاددر ؛
منتهای مطلبی دنیاده استبداددر ،
وارسه بر نهی ایتدیکی انسانلره امداددر ،
کیم کلیر آرتق بنم اولسه‌م دخی امدادمه ؟

§

بن نیچون بیلمم که رفعتله مبجل اولمادم ؟
خالق اولمام ، یانه‌دن مخلوق اکمل اولمادم ؟
فضل ایسه مقصد نیچون انسان افضل اولمادم ؟
جهل ایسه مطلب نه‌دن عالمده اجهل اولمادم ؟
یوق خیال ایسه نیچون جسم مخیل اولمادم ؟
شبهه‌دن غیری نهایت یوق که استشهادمه . . . .

§

شبهه شبهه . . ایشته اك صوك فكری انسانیتك
شبهه‌در فریاد ایدن صوتنده معصومیتك ،
شبهه‌در شهود اولان وجهنده پیر حكمتك ،
شبهه‌در حتی عیان نورنده شمس فطرتك !
اولمسه‌یدی شبهه استعدادی هر ماهیتك ،
بلكه طعن ایتمزدی وجدانم شو استعدادمه .

ایله یاربی عیان اسراركی عرفانلره ،
نور حق طولسون بتون پرلیلی اولان وجدانلره ؛
قالدیر استعدادی حریت ویروب انسانلره
صوكره سیر ایله نه انسانلق كلیر حیوانلره ؛
هپ ملكلر حكم ایدر ، قالماز جهان شیطانلره ....
باق نه‌لر سویلر ، باقك فكر خیال ایجادمه !

ایلمشكن شمدی ادراكی اسیر اشتباه ،
شمدی ادراكمله ایتدم خالقه تعیین راه !
بن بو عجزمله نصل دنیاده اولمام روسیاه ؟
كیتدی عمرم كلمدی حالا زمان انتباه ...
ای مقدس روح فیاض كلم كاه كاه
اسمانكدن یتیش سن كل بنم ارشادمه !

١٣٠٧

بر قطعه‌جق

زلفنی غنچه رویته صاچمش ،
خواب حوریدن اولمه‌ده بیدار ؛
چشمنی ناز ایله بر آز آچمش ،
ایدییور نیم عشقنی اظهار ؛
صانکه برابر نوبهاریده ،
ایکی اختر هلال اولوب طورمش ؛
حسنی بر طرز اختیاریده ،
نازدن نی مجال اولوب طورمش ...
بر نگاه ایلین لطافتنه
جان ویرر لوحهٔ ملاحتنه
روح اوچه‌یدی سمای عصمتنه
طویوم اولمازدی آن وصلتنه .

٤ ـ کانون ثانی ـ ١٣٠٦

الواح طبیعتدن

— ٣ —

روز تموز

صباحك چهرهٔ مغمومی، ساکن : سطح آفاقه
چوکر برایجه سس، طاغلر قالیر برکولکه حالنده ،
سما براق وتابان، حوزهٔ بحره پراکنده ،
مسلسل لاجورد ایزلر دوشر ، پهنای اعماقه
سواحلدن مهیکل کولکه‌لر ریان اولور ؛ هر یر
سکون وصمته مظهر ؛ آفتابك جرم یاقوتی
کنارلوحهٔ ظلمتدن آرتق اعلا ایلر . .
جهنم پارهٔ احمرکه فسحتزار ناسوتی
اوپر محروم وصلت، آتشین سودا دهانیله
ایدر آغوش بزم خاکدانه بغتةً حمله !

§

کونش یوکسلمش آرتق، شرحه شرحه‌سینهٔ روزك
یاغار هرشرحه‌سندن صانکه بررود ضیا ونار ؛
کرانبال کسلباری عقاب یوم تموزك
که‌رر سمت سمادن خاکه برپوشیدهٔ نوار .
تلالك زروه‌سندن بربخار منجمد مشهود ؛
دکز برصفحهٔ براق وساکن ؛ لوحهٔ صحرا
صولوق ، پژمرده ؛ فیفای حیاته نیش زهرآلود

اورر هر نقطه‌سندن حارو قاهر چهرهٔ مینا .
بطائت ازدحام ایلر، طولار اعماق احفاره ،
دوشر هر نفحه تیتررکن درین برحفرهٔ حاره !

§

کونش ایرمش زواله : شمدی انهار حرارتدن
تجسم ایلمش کویا طورور بردوزخی طوفان !
صیقلمش قلب دنیا بی‌مجال اولمش بطائتدن ،
ییغلمش دوش ارضه بیك مسلسل کوه‌نارافشان...
اغاجلر کوسکون، اوتلر صاپ‌صاری، یرلر یاریق، قوشلر
باییلمش، داللر اینمش، کولکه‌لر اوچمش بوادیدن،
تنفس منقطع ... کویا فیافی‌یه کفن باغلار
کونش انوار بیضاسیله کوکدن صولت ایلرکن !
حیات اولمش کریزان سینه‌سندن صانکه اشیانك .
کلیر انجق صماخه شهقهٔ بی‌تابی دنیانك .

*
* *

مغربده کونش شمدی اوکلدستهٔ اصفر
زرین کمر ایشلر دکزك سطحنه ؛ کویا
یاقمش کیبی دنیایی صفاریز تبسم ،
برمصطبهٔ عیش وحضوره سفر ایلر ،
باقماز کیبی خاکستر اطرافنه اصلا ...
بردن بره برنفحهٔ امید ، ملکپر
برباد شمال اسدی ؛ سرین موجه‌لرندن
اشیاده همان باشلادی برفیض تلاطم ؛

توشين موجاتيله اوچان روح پرندن
ارواحه نفوذ ايلدى انفاس ترحم .
كيتدكجه كونش قاچدى .. فقط باد سما كير
اورمشدى يانيق وجهنه برشهپر تحقير !

٣٠ تموز ١٣١٧

كتابهٔ سنك مزار

زائر اك غملى نكاهكله نكاه ايت هربار
كوسترر چهرهٔ شادى بوغم آلوده غبار :
دها بر بوى محبت طويولور خاكندن ،
بوخزانديده مزارك ايچى مشحون بهار .
بلير صفحهٔ تارنده ضياى اميد
موج اوررسنك حزيننده معانئ مسار .
تازه بر والدهنك صوك نكه شفقتنى
بوكوزل قبرك ايدر طور غريبى اخطار .
صانكه برنوحهٔ جان ، نوحهٔ يأس معصوم
بوخفا كاهه ايدر نغمهٔ حسرت ايثار .
صانكه تترر نكه تازهٔ طفل مجروح
سنك محزوننه دوشدكجه سمادن انوار .
آه بيچاره قادين ، صبح شبابنده بتون
كيجهلردن قاره بيك محنته اولدى دوچار ؛

قالمدی چكمدیكی ، كورمدیكی عالمده
بولمادی صفوت وجداننه مونس بر یار .
عمر مأیوسنه بر كیمسه دكلدی آكاه
آرتق اللهنه وجدانی ایلر اظهار !
قلب نالانی كبی اولدی بوشعرم مجروح
كلدی تاریخنه‌ده برقاره نقطه ناچار !
بلبل روحنی آغوش غم عالمدن
« سارده‌نك حالنه رحم ایلیه‌رك قاپدی مزار »
۱۳۲۰

۲٦ — شباط — ۱۳۱۹

فرون اوکنده

اقشام اولمش ، فرونك پیكه‌سی اکمکله طولو ؛
نار قدر قیرمزی ، پیشكین ، صیجاجق اکمکله
منخسف قرص قمر
کبی انظاره اورور ؛ اوستی سیساملی ، قوقولی
پیده‌لر ، یاغلی سمیدلر یاییلی ؛ کورکلر
جام دولابلرده کولر ؛
حلقه‌لر ایپلره کچمش آصیلی . . . هپ فرونك
پیشیروب دوکدیکی اسباب حیات اماده !
متواضع ، ساده
قوت یکروزه‌که تحصیلنه کافیدر اونك
برغروشجق کتیره‌نك اوفاجق برهمت . . .
چوقلغیله طویورر خلقی مبارك نعمت !

§

برکوزل رایحه برحاروسیمین بوی حیات
بوتون اطرافه یاییلدی ، نه‌قدر چوق انسان
قوشیور پرخلجان
فرونك اوکلرینه ! شیمدی بتون ذوقیات ،
بتون انسانلری تسخیر ایدن آمال جهان
طورویور خنده کنان ،

اكمكك چهرهٔ صافنده ؛ اونك بدرندن
اورویور وجه مساعی‌یه ضیای امید ،
متبسم ، جاوید !
نه‌قدر شوق وتهالك ! بو جدلگاهه دوشن
خیلی زحمت چکیور . . . صكره ، نهایت مسرور ،
آلیور قولتوغنه اكمكی سرمست غرور .

§

یالكز برقادینك حصه‌سی یوق : بیچاره
چوجغیله طورییور بر كوشه‌ده ایكلیه‌رك :
صدقه ، برا كمك !
لوحهٔ حزنی ایچین برنظر آواره
ملكه ابذال اولونور ؛ یوقسه برا كمك ویرمك !
بونی كیم بذل ایده‌جك ؟

یوق ، خایر : مرحمت انسانده نهایت باشلار ،
ایشته برا كمك آلندی قادینه ؛ شمیله
اوده سیر اولدی هله .
قورومش كوزلرینه طولدی منور یاشلر ؛
اكمكی ، یاوروجغی آلدی برابر قولنه
ایكی سرمایهٔ عمریله قویولدی یولنه !

۲۷ — تشرین اول — ۱۳۱۶

باد سحر

ای بادسحر خیز لطافت ، سکا قلبم
برحس نوازشله آچلمش طورویور کل ،
نفحه‌ك امل روحه موافق اورویور کل ؛
بن لیلهٔ هجرانمی وقف کدر ایتدم .
ای بادسحر خیز ،
نوشین نفحا تکله یایل ! قوشلری ایقاظ ،
کللری تهزیز ،
شبنملری پران ایدرك ــ ای نکهٔ ناز ! ــ
نغمه کله ، شمیمکله ، سرین موجه‌لرکله ،
سودالی پرکله
ایت عمرمی لبریز !

ایت عمرمی لبریز سعادت ، شب شاعر
کاه اولسه‌ده برکوکبهٔ عشق ایله مالی ،
اکثر قاراریر ، طالغه‌لانیر ؛ ساکت وخالی ؛
چوکمشدی بوشب جسممه برضجرت قاهر ....
ای باد املپر ،
بایغین موجا تکله دوکول ! ...جولره‌پیرو ،
اخترلره رهبر ،

ظلمتلره آيينه اول ای مالكهٔ جو
صافيت حسنيله ، منور نكهيله ،
زلف سيهيله
جانانمی كوستر !

جانانمی كوستر بكا ای باد سمنبو ،
مطلق اونی كوردك اونی سودكده بكندك :
تكرار ايديورسك كيدر كنديه كندك
اطوارينی ، كوكلم طويويور شيوهٔ آهو
ای باد صفا چين ،
هر رفرف بالكدن ! اونك نغمه‌لريله ،
جلوه‌لی نرمين ،
سودالی جماليله ، دل خنده پريله
البته بولوشدك ! . . . نه لطافتلی خيالات
جوش ايلدی . . هيهات :

ای باد حزين ای سحری فيض دل آكاه !
كيت تربهٔ جانانه ، بوتون عمرمه شايان
بر نكهت هجران
آل كل بكا ؛ ـ اقدامكی مشكور ايدر الله ! ـ
ايت روحمه تدفين !

١١ — تشرين اول — ١٣١٦

کوچوك شیلر

فیرکه‌ته

سویله نازك كوزل دمیرجك سن ،
عجبا قاچ نکاه دقتله
نه قدر اعتنای صنعتله
شکل زیب آلدك اینجه‌جك تلدن ؟

خیر ، انسان دکل ایدن اعمال
او یاپار بلکه بر نمونه سکا ؛
صوکره بی قید انتظام وکمال ،
سنی ابذال ایدوب طورور ماکنه .

ینه سن کثرتکله نازنده
بر کوزلسك که جست وشرمنده ،
یاقیشرسك قادینلغك النه ؛

فیرکه‌ته ، آ کلارم لطافتکی ،
نظرم قیصقانیر سعادتکی
سن ایلیشدکجه صاچلرك تلنه !

٨ تشرین اول ، ١٣١٦

الواح طبیعتدن

٤

شب سیاه

شو کوکلمك ینه بیلمم نه یولده جنتی واردر
که بی سبب بو قدر عاشقانه رقتی واردر !
بو شب دیدکلری شیئك‌ده غملی حالتی واردر
که‌روح شاعره تأثیر ایدر سکوتی واردر .
دیرم‌که دلده شو لیلك مخوف ظلمتی واردر ،
او رتبه ماتمی واردر او رتبه محنتی واردر !

سن‌ای کیجه ، ینه هپ کواکبلر نثار ایدییورسك ،
چکوب‌ده قعریکه کوکبلری غبار ایدییورسك ،
آلوب‌ده قوینکه دنیایی بر مزار ایدییورسك !
بتون ضیالری یوتمقله افتخار ایدییورسك !
هله بنم کبی بد بختی تارومار ایدییورسك ،
فقط سکا ینه وجدانمك محبتی واردر!

سنك شو حالکه بالله عاشقم که شو حالك
اولور نمونه‌سی اك والهانه حزن وملالك ؛
دویولماز اکثری کوکلم کبی سنك‌ده مقالك ،
فقط غریب غریب ایلدکجه کریه ظلالك ،

طورور بنم کبی مظلم یوزکده غملی مألك
سنکله بختمزك پك قریب نسبتی واردر .

§

بدندن اوچسه‌ده روحم بو شب جو سمایه ،
قارشسه کوکلری مستور ایدن ظلام خفایه ،
بلا وجودیمی ترك ایلیوب جهان بلایه ،
مؤبداً سفر ایتسه‌م فضای ملك بقایه ؛
عجب مساعد اولورمی فلك او یرده صفایه ؟
خیر : او ملك بقانكده بیك مصیبتی واردر .

§

اکر تصور اولنسه‌یدی چار کوشهٔ عالم ،
عیان اولوردی بزه هر فلکده بر شب ماتم !
دیمك طولاشسه بتون کائناتی کورسه‌ده آدم ،
شو حزن ایلی بولور هر جهان غصه‌ده هردم !-
دیرم خدایه - اولورسه‌م حضور عزته محرم -
الهی قوللرینك هانکی یرده راحتی واردر ؟

§

سنکله آغلاشه‌لم ای شب حزین وپریشان :
شو حزنمز بولور انجق بکای جان ایله پایان ...
بنم سرشکمی محو ایلدیسه آتش وجدان ،
بلوتلرکده سنك یوقمیدر لآلئ باران ؟
برابر آغلایامازسه‌ق سن آغلا ای شب هجران
جهانده وار ایسه بر آغلامق سعادتی واردر .

۵ حزیران ۱۳۰۸

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتنه ! [*]

ای معظم ، محترم جمعیت قدسی وقار ،
نام وشانکله سنك برملت ایلر افتخار !
نام وشانك آسمان آرای دنیای حیات ،
نام وشانك صفحهٔ تاریخه شمس اشتهار ؛
نام وشانك مشرق الفیض جهان سرمدی ،
جبههٔ علویتکدن نور ․ولی آشکار ؛
نام وشانك عین خورشید تعالیدر سنك ،
چهرهٔ قدسیتکدن فیض حق پرتونثار ؛
ساحهٔ عمان ظلمه نور چشمکدن سنك
سرو سیمینلر دوکولمش کهکشاندن تابدار ! . . .
انجلا پاش ظهور اولدك ، طلوع فکرکه
اولدی حیران شغف بیك روح علوی اضطرار ؛
اعتلابار طلوع اولدك ظهورکدن سنك ،
ایردی اوج کهکشان فیضه بیك فکر نزار ؛
لیل ماضی یه نکاه ایتسه‌ك نه‌در مشهود اولان ؟
برجهان قهر ونکبت برحیات تارومار ؛

---

[*] تپه باشی باغچه‌سنده یازلق تیاتروده فی ۲۹ اغستوس سنه ۳۲۴ تاریخنده اوینانیلان «وطن» تیاتروسنده اظهار ایدیلن آرزوی عمومی اوزرینه انشاد ایدلمشدی .
للطابع

بر سقوط دائمی بر کرداد انهدام ،
ساحهٔ تار وطن عیناً ییقلمش بر مزار !
بر مزار عالم وحشت که عمق لیلنه
نعش ملت منجذب ، فکر حقیقت گریه‌بار ؛
بویله بر قبر فلاکتزارك اعماقنده سن ،
بر مبارك فکر وقلب وجان ایله لیل ونهار ،
سعی عالم قدر ایله اقدام حق تأیید ایله
کوستروب دنیایه دنیادن بیوك بر اقتدار ،
موتی احیا ایلدك ، معدومی ایجاد ایلدك ،
حقی اعلا ایلدك ، مظلومی ایتدك بختیار .
ای معلا منزلت احرار قدسیت قرین ،
سعیکزدن تاابد خشنود اولور پروردکار . . .
بویله بر جمعیتك ارکان استقرارینه
استناد ایتدکجه قلب ملت ایلر افتخار :
سلطنت حریتك ، دولت حکومت ملتك ،
اتحاد اعلای مقصد ، یکوجودی شهریار .
بویله بر علوی ، معظم فکر استقبال ایله
چوقمیدر عثمانلیلق کسب ایتسه حق اغترار ؟
عرض ایدر عثمانلی قومی نظره‌کاه عالمه
اك بیوك اقوامه شایان بر حیات کامکار :
شاهراه نور مستقبل آچیقدر ؛ اتحاد :
شمس حکمتدر ، ترقی : روح الهام اعتبار .
ای معظم شانلی جمعیت علو کعبکه ،
شانکه ایرمز ایریشمز شیمدی هیچ بر اقتدار .

شعر شاعر ، حکمت عاقل ، مأل علم وفن ،
فضل عالم ، ساحهٔ تاریخ ، قلب روزکار
شان علویت نشان فضلکی تجلیل ایچون
نظرهٔ الهامه ، فیض حقه ایلر انتظار ؛

بلکه بر ملت رواننده‌ن تکلم ایلسه ،
بلکه بر عالم ضیالر صاچسه بی‌حد وشمار ،
بلکه تاریخ ایکلسه ! بلکه جهانلر آغلاسه ،
بلکه جانلر دوکسه یوز بیك داستان کریه‌بار ،
بلکه یرلردن عروج ایتسه بتون آواز خلق ،
بلکه کوکلردن هبوط ایتسه بتون ارواح زار ،
شانکی تجلیله شایان لوحه تصویر ایلمز :
شان نوارك سنك محفوظ لوح کردکار !

اعتلای فکر امتدر مقدس مقصدك ،
اتحاد قلبکه روح ترقیدر شعار ؛
ساحهٔ جنت فیوض روحکه مرآت حق ،
عرش حریت علوّ قدرکه اولمش مدار ؛
قدرتك فوق‌التصور ، خدمتك فوق‌العقول ،
نجدتك فوق‌التعالی ، حکمتك مولا تبار !

جد واقدامکله معمور اولدی بیك قلب خراب ،
کولدی عالی همتکدن بیك حیات زار زار !
ایشته مکتب ایشته عسکر ایشته اصحاب حیات ،
ایشته ملت ایشته ملیونلرجه روح شعله زار ،
ایشته اورنك شهامتدار وحریت مدار ،

ایشته قانون اساسی تا قیامت برقرار !
ایشته تابان چهره‌لر ، خندان یوره‌کلر ، روحلر ،
ایشته برخلقك جانندن قوپمش آواز مسار !
ایشته تکریم حقیقت ایشته تعظیم حقوق ،
ایشته تبجیل مساوات ایشته عزم واختیار ؛
ایشته تاعرش خدادن خاکه ریّان نور حق ،
ایشته تاقاب وطندن حقه پرّان موسقار ؛
ایشته وجدان حمیت انجلازای غرور ،
ایشته همروح تسلّی بیك جنان انکسار ؛
ایشته سنجاق ایشته نورانی هلال اعتلا ،
ایشته آفاق شفقدن ارضه جوشان احمرار ؛
ایشته اولاد وطن منفا جدا ، مأوا قرین ،
ایشته آتی خنده ریزان ، ایشته ماضی شرمسار ؛
ایشته بردولت سنك سایه‌کده بولمش نوحیات ،
ایشته برملت سنك سایه‌کده اولمش بختیار ؛
ایشته آثار بلند عزم وناموسك سنك ،
ایشته روحك منطبعدر ، ایشته فکرك تابدار !!؛
سوز بولماز قدر فطرت شانکی تبجیل ایچون
ای مقدس ، محترم جمعیت قدسی وقار !
ناطقه‌م روح کمال اولسه ایریشمز کعبکه ،
پایدار اول پایدار اول پایدار اول پایدار !!! ..

٢٩ اغستوس سنه ٣٢٤

الواح طبیعتدن

٥

مازطی

بحره دوشمش قوجه برلاشه‌یه مهمان اولمش
برکزل مازطی، بیاض، شوخ ... کوپورمش برنور
کلیور، سینه‌سنه شوق بهاری طولمش،
حسنی آغوش طبیعتده صفایاب غرور ؛

لاشه‌دن لقمه قوپاردقجه اولوب مست حیات
صچرایور، چیرپنیور، برهیجان عصبی
طوتیور جسمنی، مغربدن آتلمش لمعات
شکلنی پارلاتیور جوهر آویزه کبی ؛

اوقدر ذوق تغدی ایله سیراب صفا
که کورونمز کوزینه سیر وافول اشیا،
لاشه‌سیله اونی کردابه سوروکار جریان ...

ایشته قانون حیات : اك کوچك بر حیوان
کندینی برقوجه موتا ایله انفاق ایدییور،
نهر دنیاده اولو، جانلی برابر کیدییور !

٣ ـ تموز ـ ١٣١٦

كوزلسك

كوزلسك جنتك اك روحپرور نونهالندن ،
كوزلسك ماهك اك سودالى اك پارلاق جمالندن ،
كوزلسك ، بن بتون خوبانه كوسمشكن سنى سودم ...
كچيردك كوكلى دنيايه قارشى انفعالندن !
مبارك عفتك اولدقجه لامع پاك چهره كده ،
كوزلسك اك مصفا كوكده شمسك اشتعالندن ؛
كوزلسك، سوديكندن آيريلان برحورئ محزون
سنى كورمش دهويرمش حسنكه رونق ملالندن ،
تبسم ايلدكجه نور سودا چشم صافكده ،
كوزلسك زهرهنك پارلاق يوزندن، مست حالندن!
كوزلسك روحه تأثير ايليور عشقك مؤبددر
صاقين انديشه ايتمه بن اولورسهمده زوالندن
حجاب اولدقجه عارض رويكه اى غنجهٔ عصمت ،
كوزلسك مشرق كلچهرهنك خورشيد آلندن،
كوزلسك كوكلكك سوداسى كولدكجه جمالكده ،
منور بركل فردوسك الهى مألندن !
زميندن ايكرهنوب حدتله باقدقجه سماواته ،
كوزلسك شاعرك فكرندهكى علوى خيالندن .

کوزلسك ، نیم مستور ایلینجه چهرهٔ صانك
شفقده لامع اولمش ماه تابانك هلالندن ؛
کوزلسك هر کوزلدن حاصلی ای یار اما سن
بیلنمز حال وشانك کوکلمك محزون مقالندن !

۳۰ ـ کانون ثانی ـ ۱۳۰۷

الواح طبیعتدن

٦

اخلامور دره‌سی

صنمی ، فقط زمان ایله بی قید انتظام ،
بر حوزهٔ محاسنی اولمش طبیعتك ،
قالمش اتکلرنده بش اون شکل ناتمام ،
برقاچ شکسته خطی ایادیٔ صنعتك ؛
اوچ بش ییقیق دیوار ، ایکی اوچ سد ، بر آزچو کوك
برباغچوان لیمونلغی ، اوتلرده مختفی
برقاچ شکوفه طرحی ، چیچکسز ، بویوك کوچوك
برچوق یوصونلی صاقسی . . . بوتون بونلرك خفی
برلرزش حیاتی انیس خیال ایدی . . .
صنع بشر بویولده اولور کن ثنا پذیر ،
فیض بلند فطرت ایله عمر سرمدی
تصویر ایدن هیا کل اشجار نغمه گیر

آفاقی چینلاتیردی غلو شباب ایله !
فکرک زواهری بورادہ مائل غروب ،
سعیك مآثری چوکیورمش تراب ایله ؛
ایتمش یبانی اوتلره باد ازل هبوب ،
چیقمش طبیعتك بوتون اسرار زینتی :
نادیده، بی تکلف تنظیم ، دربدر
اوتلر، شکوفه‌لرکه بوتون فکر صنعتی
پامال ایدر ... فقط بزی حیرتله غشی ایدر!
هریرده برحیات طبیعی، اوشوق وجوش ...
تحقیر ایدر کبی عدم آلوده کارینی ،
الواح فکره فیض طبیعت ایدوب خروش
قیرمش کچیرمش آدمك آثار خوارینی !
برلمعهٔ غروب اولان اشجار زهره‌سر
اذیالنه باڭکلی بولوتلرله سایه‌بار ؛
اوستنده هردرختك اوچار روح شعله‌ور،
آلتنده نازلی نازلی اویور نفخهٔ بهار!
کوکلرده خنده خنده مطالع ، ضیا ، سرور ؛
یرلرده کریه کریه مقابر ، خفا ، ملال ؛
پرواز ایدر هوا ایله بر ابتسام نور ،
ساکت طورور تراب ایله برزنك انفعال !
کلدستهٔ بیاضه مشابه لقای ماه
برباشقه حسن تازه ایله ایتدی ارتقا ؛
حالا کوزلرکندن ایدر صانکه اشتباه .

پارلاتمیور جمالنی آیینهٔ سما . . .
کویا طلوع ماهده برلوحهٔ نقیض
ترتیب ایچین کورندی ، غریق لیال غم ،
بیچاره برقادین که شبابیله کریه‌خیز ،
ماتم لباسی جسمنه کهوارهٔ عدم !
آغلاردی کوزلرنده غروبك لطافتی ،
تصویر ایدردی چهره‌سی برلوحهٔ ممات . . .
قلبمده صبح شعرمی اولدردی ظلمنی ،
روحمده طوکدی قالدی بویلدای ذی‌حیات !

۲۵ – ایلول – ۱۳۱۶

— یاراماز —

— ۱ —

هنوز بش آلتی یاشنده ، فقط کورن درحال
سکز یاشنده چوجوق ظن ایدر : وجودی قوی ،
تشکلاتی مکمل ؛ نه پك زیاده ضعیف ،
نه پك سمیز ؛ فیضان حیاتی ابذال
ایدن طبیعته شایسته بر چوجق : دموی ،
کمیکلی ، اتلی یکیت جانلی بر کوزل آغاجان . . . .
نشاط و صفوت روحیله بر رفیق لطیف ،
کمال صحت جسمیله لمعهٔ پران :
کابر ، کیدز ، اله صیغماز ، قاچار ، اوچار ... طوره‌ماز
بوتون مآلنی بر سوز بیان ایدر : یاراماز !

— ۲ —

صباح اولونجه کونش افقه چیقمادن اویانیر ،
یوزنده بر یکی خولیا ، کوزنده بر رؤیا ،
طورور سکون و سکونتله بر زمان اویله ؛
کورن بوحالنی تنبللك اقتضاسی صانیر ،
فقط اوکندی خیالاتنه طالوب کویا
بوتون اوکونکی پلانلرله اشتغال ایلر ؛
آرار اویونلرك انواعنی خیالیله ،
کابر ، کچر نظرندن بوتون یامان شیلر ...

یاتاقدن اینديمی ، باشلار مجادلات حیات :
آلیر ، آتار ، دوكر اشیایی : ایشته ترتیبات !

۳

تونك اوموزده ، قلیج بلده : شمدی بر عسكر ؛
النده بر بورو شدتله اوتدوروب كیدیيور ...
بو بر دقیقه سورر : شمدی كندی بر قپودان ،
اوك اوكنده‌كی بالقون واپور ؛ بوایش‌ده بیتر ،
كوچوك بیسقاتلك اوستنده شیمدی دور ایدییور ...
بونك‌ده ذوقی یوق ارتق ؛ بوتون اویونجاقلر
طاقم طاقم یاییلر یرلره ... « شوچالغی چالان
ببك ناصل آچیلیر ؟ كیم بیلیر ایچنده نه وار ؟ »
سؤالی وارد اولورکن ... کیدر زوالای ببك ،
یه‌تر مانورایی ایضاحه بر « قیرلدی » دیمك .

۴

بر آز لزوم سكونت طویارسه جسمنده ،
خیالی جوشه كلیر ... بر خیال بی حكمت .
فقط لطیف ومنور جناح زرین پر ....
كوزنده بر كوچوجك لمعه بر كوزل خنده ،
تفكراتنه باشلار ... سرائر خاقت
طولار لساننه: هر شی نه‌در؟ نه اولور؟
« نیچین كونش كوكه چیقمش، نیچین یشیل یرلر ،
نه‌دن بولوت قوشیور ، دالغه‌لر نیچین طویولور ،
نیچین بیسقاتی سن آلمادك بوكون ؟ سویله :
بويوك بابام نه‌دن اولدی ؟ . . » صورار طورر بويله !

٥

چوجوق ، چوجوق . . . بزی بر آنده بر سـوأیله
ظلام یأسه گرفتار ایدن ندیم حیات ،
ویرر او آنده ینه روحه انجلای سرور :
اونوتمش ایشته جهانی ، حیاتی . . . قبری بیله ،
مدید قهقهه‌لرله غریق ذوقیات ،
قوشوب قوشوب دونیور ، سویلیور ، امل صاچیور . . .
پارل پارل اوچیور صانکه برزهیرهٔ نور !
نگاه محبته بر آسمان شوق آچیور . . .
یوزنده جلوه ایدر خنده خنده حس وخیال ،
اولور جماله عاکس زواهر آمال !

§

کلنجه سفره‌یه اقشام بر آز صبرسزلق
بر آز تلاش ایله بکلر طعامی . . . صوکره همان -
بر اشتها ایله باشلار که هرکورن مطلق
بو احتیاجنی آکلار ، بر آزده عارسزلق
بولور ایچنده : یمشلکده کیزلیجه آفاجان
مانوره‌لر چویرر ! . . . لکن ایشته کوزلرینك
ضیاسی اوچدی . . . اوطورمقده شیمدی صاللانه‌رق ،
جمالی معکسی اولمش منام کلبرینك . . .
آچار قاپار کوزینی . . . یاصلانیر . . . فقط اویوماز :
صوك التفاتنی بکلر یمشلکك ، یاراماز !

۲۹ - مایس - ۱۳۱۷

ایلیور

ای قمر رو ! پرتوك وجدانی تنویر ایلیور .
هر نگاه الهانهك روحه تأثیر ایلیور .
حسنکی اعلا ایدن طفلانه معصومیتك
نور مهتابه بورونمش حوری تصویر ایلیور ؛
بر شفقدن رنك جذب ایتمش چیچکدر کل یوزك
دل کبی اللهه مائل مرغی تسخیر ایلیور ؛
بر کونشدن شعله‌لر چالمش پریسك ، طلعتك
آسمان قلبی انواریله تسریر ایلیور .
غبغبکده تتره‌ین آهنك صافیت ادا
قلبه یك کوچ صاقلانان سودایی تشهیر ایلیور ،
ناز ایچون ایتدکجه حدتله تکلم صانمه کیم
سوزلرك مفتونکی بر لحظه تکدیر ایلیور ؛
خالقك سودا ایچون خلق ایتدیکی بر شوخسك ،
عشقی هر حالك شهید عشقه تبشیر ایلیور !

۲۷ - شباط - ۱۳۰۷

الواح طبیعتدن

۷

رعد و برق

موحش بر سکونت بر مهیکل آن استغراق
مال ایکمیله ایتمش آفاقی استیلا ؛
صیقلمش قابی کویا بنچهٔ ظلمتده دنیانك . . .
ایدر سطح زمینی برهوای دوزخی احراق ،
ییغلش دوش کهساره جبال لیلهٔ یلدا ،
اویور قوینده کرداب ظلام اعماق دریانك .
آدیملار ، چیکنر آفاقی مهیب اشباح ظلمت کون ،
کلیر فوج سحائب چارپیشیر . . . آینهٔ کردون
موج اورور تابش ظلالیله !
بوغوق بر نوحه بر مظلم صدا ، مستغرق دهشت ،
مهیّج بر غریو دوز . . . بر طراقهٔ صدچاك
اولوب بر آنده فوار و فروزان ، ساحهٔ عالم
نکاه وصیحهٔ غیایه دوشدی : پردهٔ ظلمت
ضیادار اولدی ؛ مشحون بوارق چهرهٔ افلاك
بوغاز ظلمتلری دیدار آتشبارینه هردم ،

صواعق انعکاس واعوجاجیله ، درین مبهوت ،
دوشر تاعمق روحه بربوغوق فریاد اولور ، ناسوت
ایکلر اوازهٔ جلالیله !

اوزاق بر نغمه . آرتق غلغل امواج عالمگیر
تلألؤ ذروه‌سندن آسمان لیله جوش ایلر ،
درین برموسیقیٔ اخروی ریان اولور ، گویا
گیدر دامان عرشه یوز سورر آوازهٔ تکبیر . . .
اوچار برلاتناهی جوه برپهنای قدسی پر ؛
اوچار . . . آواز بالندن معالی زار اولور دنیا ،
اوچار . . . آرتق پریشان اولدی . . . آهنگ سکوتندن
او یانمش ماه غرا ، دامن آفاقه نور افشان
اولویور تازه ، ترجالیله .

٢٤ - حزیران - ١٣١٧

ای خامه

پریشان خاطرم الله ایچون ای خامه امداد ایت !
بنم بخت سیاهمدن بوکون کوکلمجه فریاد ایت !
مدادی آتشین خونمدن اخذ ایت، کیرده کل قلبه
ازیاره عرضه شایان قانلی بر منظومه انشاد ایت !
ینه بر آفت جانسوزه لازم عرض حال ایتمك ،
مکدر ، آه کستر ، ناله آور سوزلر ایجاد ایت !

ينه سودم ديمك ، سودم ديدرمك ايستيور كوكلم
او مهر عشقى مدح ايله ، سماى حسنه اصعاد ايت ؛
بونك تأثيرى اولمازسه او حورى يوزلى شيطانه ،
بكا لطف ايتديكى ايام وصلى حزن ايله ياد ايت ،
غريبم ، شمدى بك بيچاره‌يم ، محزون ومأيوسم
بنم اوصافمى ، الله ايچون ، حقيله تعداد ايت ،
بتون عاشقلرك فرياد آتشبازينى طوپلا ،
بنى برجسم جامد ايلين وجدانه اسناد ايت ،
ينه تأثيرى اولمازسه مزين نكته‌لر سويله ؛
مكمل نكره كولق ايله يار جانمى شاد ايت ،
ينه تأثيرى اولمازسه آنك برلطفنى جلبه ،
علو طبعكى اظهار ايله سفليتى برباد ايت :
سماى عشقك اك يوكسك سحاب پاكنه چيقده
بتون دنيالرى مبهوت ايدر برخطبه ايراد ايت ،
سكا حقدن كلن سوزلرله قلبى وجدانمى تصوير ،
سماوى برخطابيله او خاكى طبعى منقاد ايت !
ويا برخنجر اول اى خامه قلب زاريمه صاپلان !
بنى محو ايله‌ده الله ايچون ، يارمدن آزاد ايت !

٢٣ حزيران سنه ١٣٠٨

بالقجیلر [۱]

ای شاعر ذی مذاق ودقت ،
مفتون محاسن طبیعت ،
کل ایله شولوحه‌یی تماشا ؛
سیر ایت که جمال رب عزت
اولدقجه مظاهرنده پیدا ،
اولقده نه آنلی شعر حکمت
افکار فحوله حیرت افزا !
انظار عقوله نور بخشا
برمنظره‌در بولوحهٔ آن ؛
برشعر خدا دیسه‌مده شایان !

§

سودم بونی سیر ایدنجه ناکاه،
بررتبه‌که اولمادن بن آگاه
هپ شوق ایله اوپتشم ظلالی ...
کیم کورسه بورسمی خواه وناخواه ،
مفتونی اولورکه شکل وحالی
اثبات ایدییور جهانه باالله

[۱] بیوکی کوچوکنی اوموزنده طاشیان ایکی بالقجی چوجغنی مصور برلوحه‌یه یازلمشدر .

فطرتده‌کی حکمت وکمالی !
طفلك لمعات مه جمالی
تنویر ایدر آسمان فکری ،
پرخنده قیلار جهان فکری !

§

باق باق شوایکی لطیف حوره
طالمش بری طاتلی پرسروره ،
کل چهره‌سی پرصفالی اختر
کیم خنده بدلدر آنده نوره ؛
اولدقجه بهاره نشئه گستر ،
کوکانده‌کی شوق پرغروره
آیینه اولور اووجه دلبر ؛
دوشنده طاشیر آنی برادر .
مغرور اولیورسه حقی یوقمی ؟
هپ قهقهه‌لرله کولسه چوقمی ؟

§

ای جانلی شکوفه ، سنجه عالم
بر باغچه‌درکه آنده هردم
بر بشقه صفا ایله آچارسك ؛
مجهولك اولور حیات آدم ،
غمدن هله پك قولای قاچارسك ؛
دنیالری طوتسه رنك ماتم ،
سن سن ینه نورلر صاچارسك !
ای روح لطافت مجسم ،

اطواریکه عاشق اولدی کوکلم ،
اللهی سنکله بولدی کوکلم !

§

یاقرداشی ؟ روحم ایتسه تقریر ،
بالله ایده مز او شکلی تصویر :
جدی اوقدرکه حال وشانی
بر والدی ایلکده تنظیر ؛
دوشندهکی یار هم روانی
وجدانی ایلدکجه تسریر ،
آکلارمی مشقت جهانی ؟
وار قرداشی ، وار رفیق جانی ،
قرداش طاشیمقله مفتخردر ،
بر عالمی دوره مقتدردر !

§

یارب نه‌در اول نکاه جذاب !
یارب نه‌کوزل او چشم پرتاب !
هم جودت فکری هم ثباتی
هم عزت نفسی ایلر اشراب .
چکمکله مصائب حیاتی ،
کویا شوچوجق اولور صفایاب ...
سوزمکده نکاهی کائناتی ،
بذل ایتمه‌ده چرخه التفاتی ؛
زیرا که دکز ، سما ، بتون یر
قارد شجکنی آنك سورلر !

§

ای یاورولر ، ای بالقجیلر سز
اسرار حیات ایدك كدرسز :
عاقلده كی ممتنع املدن ،
عالمده كی شبهه‌دن خبرسز ،
دریاده بالقجیلق ایدركن ،
ظن ایتمیكز كه سیم وزرسز
اولماز بو جهانده كیمسه‌لر شن :
دنیایی بیلیرده سویلرم بن ،
البته بالقجی بكدن اعلا
سعییله ایدر سروری پیدا .

۲٤ ـ نیسان ـ ۱۳۰۸

تاریخ وفات

ینه بر كوكب افول ایلیه‌رك
اولدی مظلم ادبك منهاجی ،
كلدی بر دورهٔ ماتم شعره :
ارتحال ایتدی معلم ناجی .
۱۳۱۰

۲ نیسان ۱۳۰۹

تحصیل

عقول اربابنه عرض دها میدانیدر تحصیل ،
بوتون جمعیتك روح دل؛ عرفانیدر تحصیل ،
جهان حکمتك بر رهبر ذیشانیدر تحصیل ،
بویوك آدملرك معشوقهٔ وجدانیدر تحصیل ،
کوچوك انسانلرك آرایش اذهانیدر تحصیل ،
بزه رب رحیمك اك بویوك احسانیدر تحصیل .

سمادن خاکه اینمش برمبارك حوریٔ دلبر ؛
قمر یوزلی ، شفق رنکنده ، شب زلف وضیاپیکر ،
آنك رحم دل حق بزنی جاب ایتمش آدملر ،
طوتوب دست وجود معنویٔ آدمی ایلر
تعالی عرشه طوغرو ، وجه تابانی صفا کستر ،
اوحورك روح فعال حیات افشانیدر تحصیل !

باقلسه چشم عبرتله بدایعخانهٔ عالم
هپ انوار الوهیتله مملودر ، آنی آدم
بیلیر . تحصیل ایله اظهار ایدر اسرارینی هردم
اکر تحصیلی فرمان ایتمسهیدی خالق اعظم

ظلام جهل ایچنده هپ طوتاردی روحمز ماتم !
وجود آدمینك برمنور جانیدر تحصیل .

❦

حیاتك اك مقدس حظی تحصیل معالیدر ،
حقیقی ذوق همتدر ، هوائیلك خیالیدر .
کماله سعی ایدن کنجك صفاسی اویله عالیدر
که قلب صافی کویا نشئهٔ جنتله مالیدر :
جهان عندنده درد وغصه‌دن بالله خالیدر
اکا برجوهری بیتمز سعادت کانیدر تحصیل .

❦

حقیقت برق اورور چشمنده ساعیٔ دل آکاهك ،
طونوق برلمعه یوقدر دیده‌سنده برهوا خواهك !
ایدر تحصیل فکری جلوه‌کاهی حکمة‌اللهك ،
اودر محبوبی قلبك ، جالب آرامی جانکاهك ؛
نبیّ حق بیایرمش جاه عالمی فوقی هرجاهك [۱]
بوقولك اك مکمل ، اك جلی برهانیدر تحصیل .

❦

باقك تحصیل ایله انسان نه رتبه اعتلا ایلر ؛
آنك لطفیله تحقیق صفات کبریا ایلر ،
فضای لاتناهیده کزر کشف ضیا ایلر ؛
بیلیر هم جنسنی ، دنیایی ، شردن اتقا ایلر ،
فنالق ایلدکجه کندی نفسندن حیا ایلر ؛
سروشه آدمك مستوجب رجحانیدر تحصیل .

❦

[۱] (رتبة العلم . . . .)

سز ای نو رسته‌لر الله ایچون هپ ایلیك همت !
سزك تحصیلکزله کسب علویت ایدر ملت ؛
صحیح الفکر اولك کیم خاکدانده معنوی صحت ،
مؤبد عمر ایله برقومی ایلر نائل رفعت !
سزك تحصیلکزله ملك عثمانی اولور جنت ،
ترقی دورینك برکوکب تابانیدر تحصیل .

تشرین ثانی ١٣٠٧

آسمانه باقارکن

اوصاندم بن جهاندن آه اوصانمازمی جهان بندن ؟
تنفر ایلدم جاندن ، عجب بیقمازمی جان بندن ؟
چیقوب کوکبلرکله قارشمه ای لیل نورآلود
بنی سیر ایله، سویله! نه آکلار اختران بندن ؟
وجودمدن نه‌در مقصود اولان ای ماه سن سویله !
نه ادراك ایلدك الله ایچون ای کهکشان بندن ؟
بنی هم اولدیرر غمله، هم ایتمز جسمی درآغوش
نه ایستر بنده فهم ایتمم شو سفلی خاکدان بندن ؟
غریبم ، بیکسم ، بیچاره‌یم ، محزون ومأیوسم
دکل شعرم کورونسه روحم اولماز بر نشان بندن !

یاریل ای قبهٔ پرنور ، آچیل ای عالم معنا ،
بکا کوستر نه‌دز مقصود رب کن فکان بندن
بن ایتدکجه تمایل عرش حقه عالم شکدن ،
ظلام جهل ایله ایلر تستر آسمان بندن !
شو انوار سماوی قلبه ماتملر ایدر القا
جهان نور اولسه بختم آیریلیرمی برزمان بندن ؟
فلکده بیلمدم بالله برشیٔ کمالیله
فقط ایواه . . . بیلدم‌که کمال اولدی نهان بندن !

١٧ کانون ثانی ١٣٠٧

الواح طبیعتدن

٨

— دارغین —

ینه دارغین ایده‌جك حالی کویا اضمار
صوت بارده تمادی ایدییور صحبت یار ؛
اهتزازنده فقط حس اولنور نغمه‌سنك
برخفی لرزش دل ، برمتردد اقرار ؛
اغبرارنده‌کی طفلانه تعنده ایدر
کیزلی سوداجغی کندیلکندن اظهار .
چیریتیر بوسهٔ مشتاقه کوکانده امل ،
صاقلانیر نخوت معصومنه وجهنده مسار ؛

بلير چهرۀ زردنده دماء حدت ،
نوهلال شفق آغوشه دونر شكل عذار .
بكا باقماز باقيور پنجره‌سندن گويا ،
داغيتير صاچلريني باد سمنبوى بهار ؛
سينۀ نورينه پرتاب ايدييوركن كاهى ،
دوكولور كردننه سايۀ زلف زرتار ؛
براز ايكمش‌ده چويرمش باشنى ، چشمندن
كاه ايلر قلبمه بر تير نگاه بيزار ؛
طوپلانير تتره‌يه‌رك لبلرينه بر كلمه ،
چين ابرو ايله مفهومنى ايلر انكار !
نه‌قدر سوردى بودارغينلغمز ؟ بيلمم كه
نه‌يى چوق كوردى بنم كوكلمه ناز غدار ؟
هيچ بارشماز ديرايدم كوزلرينك اوچلرينه
قيوريلوب قونمسه كلخندۀ نجم بيدار !

١١ مارت ١٣١٦

قایقجی

١

آچیق مائون قایغك اورطه‌سنده بر پارلاق
جلالی تخته‌ده آرام ایدر، طاقم دوزکون :
دیزنده بر چوخه شالوار، بانده یوکلو قوشاق،
ایپکلی کوملکی تیتر بیاضلغیله .... بتون
قایق تمیز، بویالی؛ شیلته‌لر یشیل قطیفه،
موشامبه‌لر یکی پارلاق، کورکلر اینجه کوزل؛
نصل غرور ایله طورمقده‌در، باقك حریفه!
طوتار کورکلری، اوقشار صویی خفیف بر ال،
آچیقده مشتری بکلر ... کلیرسه پك اعلا؛
آتار سواحله بعضاً نکاه استغنا!

٢

قایقجینك‌نده اولور زنکینی، بوثروتلر
ـ که نسبةً مثلا بانکرك یساریله
برر نمونه‌سیدر فقرك ـ ابتسام ایلر
کوزنده چهرهٔ سعیك درین وقاریله!
باقك نصل طوریور: منجلی نکاهنده
کولومسیور کبیدر نشوهٔ رحیق حیات؛

پارل پارل یانیور جبههٔ سیاهنده
کونشدن ارضه دوشن حار ومبتسم لمعات ؛
ــ قایقجی ! ــ بیورك افندم ــ یاناش ! ــ یکی زه‌یه ؟
ــ یاناش ، ایشم عجله ! ــ بیورکز ــ بیوك دره‌یه !

۳

آنیرجه بر عجله‌یله بش اون کورك آله‌رق
براز آچیلدی ، فقط صکره طوردی : یکلرینی
یاواش یاواش صیغادی : صالطه‌یی آتوب یوموشاق ،
بنکلی مندیلی قیصدیردی قوینه ؛ یرینی
براز طاسارلادی ... آرتق همان اوچوب کیده‌جك
خایر بر ایش دها وار :
ــ اوف آمان قایقجی نه‌در
بویاپدیغك اوزون ایشلر ؟
ــ بکم قایقده کورك
کوزلجه یاغلامایجه دونرمی ؟ هرکس بر
زاناعت ایشلر افندم ؛ هم آرتق ایشله‌دی هاه !
باقك نصل اوچارز شیمدی ، حووپ . . بسم الله !

٤

حقیقةً اوچیورلر ، قایقجی برماکینا
که اطراد متینیله ایلیور دوران ،
سیاه دمارلری شیشکین ، سیکرلی قوللرینه
مؤبداً آصیلیر کتلهٔ حیات کران !

سوروكله‌یور اونی ادوار بی‌نهایتده ،
الی‌الابد كیدرم ظن ایدر ، مكین وصبور ؛
طبیعتك دوشه‌زك ساحۀ مشقتنه ،
یووارلانیر كیدر روحی مفتخر ، مسرور ؛
یانیق صولوقلری آتشلی جبهه‌سیله كیدر
دوكوب خطائر عمره بورام بورام ترلر !

٥

یتیشدی منزل مقصوده شیمدی بی‌حركت ،
مجالسز طوریور ، صالطه‌سی اوموزده ، یوزی
وجودی ترلر ایچنده ؛ نهفته بر محنت
مآل زارینی ایما ایدر طونوقجه كوزی :
زواللی چوق یورولوب چوق حیات صرف ایتمش .
براز چابق دیشه‌یم ساحل مرامه دییه ؛
كوزنده لمعۀ غیرت افول ایدوب بیتمش . . .
قایقده مشتریسنك آتدیغی مجیدیه
پارل پارل یانیور ، شوخ ومبتسم ؛ كویا
كولر اودیدۀ ضعفه بوچشم استهزا !

١٠ نیسان ١٣١٦

کوچوك شیلر

٥

خانم الی

طبع نازکترین شهریدن
نه کوزل نامه نائل اولمشدر ،
بر کوکاسزجه باغ نهالی ایکن
رغبت اغنیایی بولمشدر ؛

الك کوزل باغچەلرده بسلەنیلیر ،
طولدورر صارماشیقلرك تانی :
نامی جلب قلوبه کافیدر ،
هپ خانملر سور خانم النی .

قویارلدقجه مطلقا طاقیلیر
کوکسه ، مست شمیم عشوه قالیر ..
کوکانی کیزلی حس عشقه آچار :

عمری حیفا که چوق چیچکلردن
آز سورر ، چونکه نوشکفته ایکن
روحی بر کره قوقلانجه قاچار !

٨ تشرین اول ١٣١٦

واپور

کوروندی قارشیکی ساحلده بر واپور ناگاه ،
جبل قدر بیوك، انسان قدر گزیده وقار...
— واپورمی ؟ شمدی‌ده موضوع بارد اشعار
واپورمی اولدی ؟ بزم ظنمزجه مادیات
دکل ، لطافتی اولمازسه بر جهان حیات
لسان شعر ایله تصویر ایدلمز ، انجق سز
نه کورسه‌کز ،نه‌بولوب طویسه‌کز یازوب چیزه‌رك
شعر دییورسکز ، انصاف ایدك : بوزینتسز ،
مآلسز یازیلر شعر اولورمی ؟ شمدی اشك
لسان شعره کیررمی ؟.. قناریه ، سرچه ، فلان
جیجیك جیجیك دییورمکله شعر اولورمی همان ؟
« طیقر طیقر صوبا کونکنده بر تحف سس وار ! »
بوسوزمی ؟ کورمیه‌رك فسحه زار لاهوتی ،
یازارسکز بزه بعضاً دیلنجی تابوتی !
ممش غزل اوقومش ، یوق حسن تفنك آتمش !
جنازه دفنی ایچون کوبلی قیز ساعت صاتمش !
سماده صانکه کوکرجین آلایلری کبی قار
دونوب دونوب یاغیورمش ، لقای حزن آلود
کولرمش آکلایانه ؛ ابتسام کریه عنود
اولورمش ، آل، صاری ، مائی ، ترنجی ، پنبه ، یشیل
خصیصه‌لر وار ایمش ؛ بر مثالی : خوف سیاه !
نه‌لر چیقاردیکز ! انسان کورنجه استکراه
ایدر ... ملاحت اوزانی ایتدیکز تبدیل ،
بوزولدی قافیه‌لر ، بر طاقم تحف کلمات ؛

شهیق ، قهقهه ، اهکومه ، ندأت اشمئزاز ،
حریم بحر خروشان ، غریق سینهٔ ناز ،
سواد پارهٔ غیرت ، حیات مطبوعات
فلان فلان کبی بر چوق غریبه‌لرله بتون
یازارسکز بزه اشعار بی‌نهایه بوکون ! ...
سحر منکئه‌یه کولمش ، مأل شوق آکین
شکسته رنك سفالت حیاته «اووخ» دیمش؛
اورور کوزه قوجه لفظیله دانس سرپانتین ،
فرنك چالغیجیسی بسته‌کار اشهر ایمش!
« نکاه ناز رحیمکله اوقشادك بنی سن . . . »
« سیاه کوپوکاری اوستنده بحر نسیانك ! »
« کوزنده هرجولانی ریاح سودانك . . . »
« فضای عمره قاپانمش سمای تار عدم »
بتون بوسوزلرکز هرزه؛ باری سویلرکن
بیلیرسکز بونی یا ؟ . . . بزجه شاعر ملهم
یازار بزم کبی پرطمطراق ومرده مأل !
ایدر طورر بونی سزدن بتون قبیله سؤال :
یابز عقللی، یاسز برجوابی وار البت ؟
— جوابی اوکیجه‌ویرلمش، دیدکیا، اویله‌اوت!

١

کوروندی قارشیکی ساحلده برواپور ناکاه؛
جبل قدر بیوك، انسان قدر کزیده وقار !
فراش بحره صنای حیات ایله یاتمش ،
بحاره کوکسنی کرمش، سمایه قول آتمش ،
دهان شیری کوپورمش؛ غریو آتشبار
صاچار؛ بویوك باجاسندن چیقان بخار سیاه
هواده حلقه‌لانیر، طوپلانیر، براز آچیلیر ،
اوزار اوزار طاغیلیر، اینجه برخیال قالیر.

بو عين ظلمت ممدودهٔ جهالتدر
كه غور ليلهٔ ماضيدن ايليور فوران ؛
نقط مشارف آتيدن انجم تابان
طولوب اتكارينه ، كهكشان بی پايان
اولور كه چرخه مؤبد لقای زينتدر !
كوروندی قارشيكی ساحلده بر واپور...
طاغلر قاچيور رهگذرندن ،
اوچمقده بولوتلر اوزوندن ؛
بر ابر ضيا پرورہ بكزر
دوشمش بيذه باد پری پر ؛
بيشنده سما نامتناهی
آيينهٔ ازهار الٓهی !
طالمش اوچيور خندهٔ سودا
تلثيم ايدر اذيالنی كويا ؛
برابركه معشوقهٔ الهام
ايتمش اونی كنجينهٔ آرام ؛
ايزلر براقير شوخ و منور
ابحاره دوشر سايه‌سی يرير ؛
كاهی اوله‌رق حسننه حيران ،
قوينده قالير ماه كريزان ؛
كاهی طولاز اطرافه مخمور ،
نوخندهٔ شام انجم پر نور ؛
طالمش اوچيور حوسمايه ؛
شهپرلری اوردقجه هوايه

بر نغمهٔ نوشین ، متوالی
ایلر کبی اطرافنی مالی
بر فرفهٔ شوق ایله ؛ کردون
دیکلر کبی آهنکنی ، ممنون !
بر ابرکه . . . .

٢

دکل واپور ! بو خیالاتی ایله‌ین الهام
واپور . . . او شکل معظم ، او هیکل ذیروح ؛
که نار قلبنی اشعاله ارض کافلدر ؛
خروش فکرینه عمان معرفت مفتوح
قوافل مدنیت بو ارضه نازلدر ،
بونك وجودی اولور فکره سینهٔ آرام
بو بر دفینهٔ صنعت که عمق جاننده
اویور پری ٔ ازل چهرهٔ علوم وفنون ؛
بتون مشارق نور تکملات شئون ،
بتون معالیٔ ذیروح ساحهٔ کردون
فضای عمری کزر دوش امتنانده !

٣

واپور — که راه ترقیده بلکه الك جدی
غیور خادم افکار آدمیتدر ، —
طالار شواهق امواجه مطمئن ، خندان ؛
اجلله نججه‌لشن قهرمان صنعتدر :
هجوم روری ایله تارومار اولور عمان !
بو فسحهٔ ازلیتده رهرو ابدی .

ظلام ليلهٔ يلداده ، قعر درياده
سحابه‌لر بوغوشورکن فضای مینادە ،
رعود صولت ایدرکن هیاکل بحره ؛
کیدر یولنده ، کیدر قلبی پرلهیب سرور !
سمایه آتدیغی قولدن اوچان شرارهٔ نور
دەلر ردای شبی ؛ برجهان دورا دور
اوچشم دقت مغروره کوستر چهره ،
کیدر کیدر ، اودلارامه پرکشای وصال ،
طمارلرنده جوشار خون کرم استعجال ! ...
طراقهٔ پروانهٔ دوار
بر روز صد آهنك ایله هربار ،
چارپار طورور اطرافنه ممدود
پرغلغله ، پر ولوله بررود
طاغدن متهیج ، درر افشان
کویاکه اولور بحره خروشان .
ارتق واپور اوچمقده صفادن
ایچمش کبی اکسیر هوادن ،
سرمست نشاط متوالی ،
خندان کبی وجهنده مآلی ...
یاقلاشدی سکونت بولوب ارتق
آهسته یورور ، وصلت عاشق
انجق بوقدر مست صفادر ؛
بر قیز کبی نازان حیادر !
یاقلاشدی ، طوروبجه دمیر آتدی ...

دیرکن کریلوب ساحله یاتدی !
مغربدن اولور قابنه ریزان ،
بر حزمهٔ انوار پریشان !
برلحظه‌ده انسان ایله طولدی ،
بر محشر صوت بشر اولدی ! ...
ای هیکل پران تجارت ،
مبنای جبال مدنیت !
حیران سکا فکر بشریت ،
قلباً ایدرم شانکه حرمت !

١١ مارت ١٣١٦

سنك

ناز ایدر نجم صباحه چشم مخمورك سنك ؛
لیلی وصلتدن کوزلدر زلف دیجورك سنك ؛

صفوت ماهه ، ضیای شمسه مرآت لطیف
پارهٔ ابر سحردر سینهٔ نورك سنك ؛

انفعالك ابتسامکدن کوزلدر سودیکم :
اغبرار طفله بکزر حال مغرورك سنك ؛

دقت عشقه، نگاه قلبه محتاج اولسه‌ده،
شمس بازردن کوزلدر حسن مستورك سنك؛
خنده ایلرسك، کلیر برحزن سودا وجهنه
روحمه رقت رساندر طور مسرورك سنك؛
غملی‌ده اولسه‌ك کولر دیدکده انوار شباب،
حسنکی کورمش‌ده اولمش نشئه مسحورك سنك؛
حاصلی هر حالکك هرطوریکك مفتونیم،
کوکلمك آللهیدر کل چهرهٔ حورك سنك.

١٢ کانون اول ١٣٠٨

انسانلر

بزکه انسانلرز انسانلری اضرار ایدرز،
بزی شادان ایده‌نی درده کرفتار ایدرز،
کیمسه‌یی سومه‌یز اما، ینه هرانسانه
متصل میل ومحبت یوزی اظهار ایدرز؛
قلبی وجهنده دینیر بعضمزه دنیاده!
کندمزدن بیله اما آنی اضمار ایدرز.
فطرت آدمی شیطان کبی تسمیم ایدوب
ملك اطفالمزی درس ایله غدار ایدرز!

بزکه انسانلرز انسانلری قتل ایلیه‌رك
محترم دستمزی پنچهٔ خونخوار ایدرز،
دکل انسان، بزی چکمکده بتون موجودات :
قیرلری طاغلری بیك محنته دوچار ایدرز!
چشممزدن دوکولور آتش سیال امل ،
یکنظرده براوچان مرغی دل آزار ایدرز ؛
یوقسه قپلان کبی کسکین دیشمز طرناغمز
قورشونی طاغ قیاسندن بیله امرار ایدرز .
شره هپ واسطه بیك درلو خدای موهوم ،
خیری امر ایلر ایسه خالقی انکار ایدرز ؛
جنته کیدەمه‌ك اکر — هیچ تردد ایتمم —
نه‌قدر حوری ، ملك وارسه کنهکار ایدرز ؛
حاصلی پك کوتو یرده ایلك طاسلایورز .
کوتو اولمقده کبرسه‌ك بیله اصرار ایدرز ؛
نفسك اصلاحنه هیچ ایلمیزده همت ،
بویله بیك شعر ایله افعالنی اقرار ایدرز . . .

٣ کانون اول ١٣٠٨

الواح طبیعتدن

۹

قره‌جه احمد مزارلغی

— ۱ —

هوا صیجاقجه، آغیر ... منفعل، غریق سکوت؛
سما عقاب شبك تویلریله مالامال :
بولوتلرك اوچوشور سینه‌سنده رنك ملال،
اینر شواهقه کوکدن سکونت مبهوت،
صیقار طورر یوره‌کی دیو پنچه برحنت ....
غلو حس ایله آزرده باز عمرمدن،
اوکون منابره طوغرو سورو‌کلنیردم بن .
چیقوب‌ده اسکدارك اوسته غریق محن .
کیدر طورردم اوکون روح تشنهٔ ظلمت !
نشیمن ابدیسنده صانکه امواتی
آراردی ایکلیه‌رك قلبمك مناجاتی ......

۲

تهیجات خیالمله مست و پر خلجان
بش اون دقیقه دها ایلدم یولمده دوام؛
کوروندی ساحهٔ احفار تارومار عظام،
کوروندی مهبط اعصار زنده : قبرستان !

مهیب منظره، دهشتلی لوحهٔ خلقت
فضای عمره قاپانمش سمای تار عدم ؛
کیرر ظلالنه اشباح مردهٔ آدم ،
دوشر بروجنه فریاد کائنات، ابکم !
حیاته رعشه ویرن قدرت الوهیت
بو جلوه‌گاه عدمدن جهانه عبرت خیز ،
بونك حضور جلالنده آسمان ناچیز ! ...

٣

نه رتبه ایتسه تعالی تهیجات خیال
طبیعتك ایده‌مز لوح زارینی تصویر :
لسان شعره کیرن الك آجیقلی بر تأثیر
بکاء قدر ویره‌مز روحه زنده حس ملال . . .
او کون بنم افق تارتار عمرمده
تأثراتمه معروض اولان او قبرستان
بنمدی : بن کوریورردم او یرده بی پایان
مآل مرده ، حیات شکسته ، نور نهان .
بتون مرارت اشعار زار عمرمده
بو طویدیغم آجیلقلر تمثل ایلیه‌مز ،
بنم بو حالی روحمده یازسه سویلیه‌مز !

٤

او کهکشانه مشابه کنیش ، معوج یول
— که پارچه پارچه مزار طاشلریله مالیدر —
اوزار طورر متوحش ملول ، خالیدر ؛

بتون سیاه اولو اشجار ایله طولو صاغ صول
او سرولر عدم آباده صید ایچون کیتمش
مخوف قافلهٔ دیوی ایلیور اخطار.
بو کاروان عدم چهره‌ده صغار و کبار
اولوم ترانه‌سنی کوش ایدوب غریق مسار،
حفیره‌لرده بقیات روحی باع ایتمش؛
سیه کفنلره کیرمش قبیلهٔ جادو،
اولور ریاح وصواعقله خدشه خیز غلو.

٥

ییقق، دوشوك، یکی، پژمرده رنك، پرظلمت،
بیوك، کوچك، متبسم، ملول، شعشعه‌ریز،
نقوش زوله مزین، سیاه حزن انکیز
قاووقلی، فسلی، دوز، اطرافی سوسلو، بی زینت
بتون اوسلسلهٔ هرج ومرج اوبحر مزار
بتون اوعالم احجار، اوکاربان ممات...
ایچنده بن... تك وتنها... حمول بارحیات!
بنم بو زنده‌لکم صانکه وارمیدر؟ هیهات!
حیاته طیرمانان انسانلر ایشته سنك وغبار؛
بویرده قازمالیم اللرمله قبرمی بن...
اولوم صوغوقلغی کچدی اوآنده قلبمدن!

٦

کوزم قارارادی، اجل چیقدی قارشیمه ناکاه،
چوجق کبی قوشه‌رق باشلادم فراره، بوحال

کتیردی نظرمه بیکلرجه تیره چهره خیال :
اوغولتولرله طویاردم مدید بر « ایواه ! »
قاچار کیدی یانمدن کفن بدوش اموات
بتون اوطاشلر او کندن ایدرکن اویله مرور ؛
کهی بکا اوزانوب غول موت پنجهٔ زور
طوتار کیدی بلمدن . . . حیاتدن مفتور
براضطراب ایله ایتدم بویولجیلقده ثبات ،
نهایت اولدم اوزندان روحدن آزاد ،
چیقنجه قارشیمه برلوح ذی حیات وداد :

۷

یولك صوکنده کوچك مسجدك جوارنده ،
براز صاغنده‌کی یوکسکجه برمصلانك ،
تماسلرله یه‌نیك حجرهٔ مجلانك
زمینه مائل اولان منحنی کنارنده ،
لپسقه صاچلی ، آچیق مائی کوزلی بر آفاجان ،
نهایت التی یاشنده لطیف بردختر
ــ کوزنده لمعهٔ شادی، یوزنده خندهٔ تر،
شفق ضیاسنه دوشمش چیچك قدر دلبر ! ــ
کولوب کولوب اولویوردی جهانه نکران ....
اوشیمدی فیض صباوتله پرسرود حیات،
ایدر طورردی تماشای عالم اموات !

۱۰ تشرین ثانی ۱۳۱۵

صاقلانمش

سنك معنای حسنك نخبهٔ اشعاره صاقلانمش ،
علو خلقتك الك منجلی افكاره صاقلانمش .

سنی اكرم كبی بیچاره بر عاشق نصل بیلسون ؟
معلا فطرتك خلقتده‌كی اسراره صاقلانمش .

سنك ماهیتك كوكلم كبی دنیایه پنهاندر ؛
كمالك ، حق كبی هر عارف وهشیاره صاقلانمش .

تجلیات عرش حقه بر آیینه دروجهك ،
كوزمز ورد حسنك پرتو دیداره صاقلانمش .

منور ، خنده‌كستر ، رقت آور ، روحپرورسك ؛
فقط هرطور حسنك آه ناز یاره صاقلانمش ،

ملكلك وجه معصومانه‌كه حال طبیعیدر ،
فقط بر شیطنت اول روحبر اطواره صاقلانمش ،

مروت دائما هرحال وقالكده نمایاندر ،
فقط ظلمك او فتان غمزهٔ خونخواره صاقلانمش .

او علويت نما خورشيد عصمتيسك كه نوركده ،
مآل كبريا هرلمعهٔ رخساره صاقلانمش ،

محبت برق اورور چشمكده كى نجم ملاحتده ،
فقط مهتاب حسنك زلف مغرب تاره صاقلانمش .

كزرسك دائما بر مشرق سودادە اما سن ،
بيلمز سمت قصدك جلوهٔ رفتاره صاقلانمش .

نصل كوكلكده كى سودانك اولسون منشائى معلوم ؟
سنك هردرلو حسك نظرهٔ غداره صاقلانمش !

نصل تأمين ايدر وجدانمى الله ايله عهدك ؟
حقايق كل فمكده شيوهٔ گفتاره صاقلانمش .

بنى بر كره جك وصلكله شاد ايتمك نه ممكندر ؟
دكل چهرهك ، خيالك چشم قلب زاره صاقلانمش .

اولوركن بن سن آنجق رحم ايدرسك كيم بلاى عشق
دلمده واپسين فرياد سوزشكاره صاقلانمش !

٢٩ ايلول ١٣٠٨

مکتب

— ۱ —

مکتب که فیضگاهیدر اولاد ملتك ،
مکتب که بر دفینه‌سیدر سعی وهمتك
اهلیت وفضیلتی دنیایه بخش ایله ،
اولمش بوکون مداری جمیع سعادتك .
مکتب کبی جهانده یاپلماز بیوك بنا .
بر مسجد مبارکیدر فکر امتك .
مسجدکه بابی باب هدا خانهٔ عقول ،
کرسیلرنده وعظ ایدر آوازی حکمتك .
طاقنده لمعه‌لمعه طورور انجم ذکا ،
محرابیدر مقری شموس حقیقتك .
کرسیلرنده خطبه ویرر هرجماعته ،
علوی نداسی صاحب اسرار خلقتك .
مسجد دکل ، اومعبدی هردین ومذهبك ،
بیت‌الحرام عقلی بتون آدمیتك !
مسجدده قلبی خوف خدا لرزه‌ناك ایدر ،
مکتبده فکره نوری دوشر رب عزتك ؛
مکتب دینجه کوکلمه مشهود اولور بنم ،
بیك مشرق منوری آفاق فطرتك ؛

مکتب دیدیجه روحمه بر اعتلا کلیر،
پرواز ایدر ایچنده صحاریٔ جنتك ....
مکتب اوبارکاه قوانین کائنات ،
اولمش بتون جهانه بوکون منبع حیات !

— ٢ —

جهلك ظلامی براولو دریا اولوب جهان ،
آلتنده قالمش ایلر ایدی دائما فغان ؛
انسان دیدکلری اوقودوز دیو خلقتك ،
جوشدقجه باد صرصر انفاسی تا کهان ،
اویله خروش ایدردی اودریا که طاغلرك ،
فوقنده هپ اوچار ایدی امواج شب فشان ؛
کاهی بولوت کبی یاییلردی دکز کوکه ،
مستور اولوردی کوکب ومهتاب وکهکشان ...
ایشته بو بحر مدهش ایچنده ظهور ایدوب ،
مکتب دیدکلری اوضیا جانلی قهرمان ،
طوفانه جسم آهنی حائل ایلدی ،
اوغراشدی خودبخود قوجه عالمله چوق زمان ؛
آچمشدی بیك جریحه تننده مصادمات ،
اما ینه متین ایدی اول شیر دلجوان ؛
جد خداپسند ایله اقدام تام ایله ،
امحای جهله ایتدی دلیرانه وقف جان ...
اعصار کچدی بولمادی مقصودینه ظفر ،
کویا خدا ثباتنی ایلردی امتحان ...

بردن بره لیالئ جهل اولدی هپ صباح ،
ایتدی نهایت آدمه خورشیدینی عیان !
یارب نه‌رتبه وارسه شوکوکلرده کوکبك ،
اعدادینی اورتبه فزون ایله مکتبك !

۳

ماضینك ایله عطف نظر ابتداسنه ،
باق عالمك اوساحهٔ ظلمت نماسنه :

انسان ایله بهایمی تفریق ایدن نه‌در ؟
برنطق بی بیارکه شاشارسك خطاسنه !
برآشیان قدرده کوزل اویاپامامش ،
انسان نهفته طین مذلت ملاسنه ؛

یوق یوق ، امید یوق ، امل شبی ونشئه یوق ،
آدم کرفته جهل وبلاهت بلاسنه ؛
طوپراق سیه ، بیوت سیه ، جبهه‌لر سیاه ،
بر اختر اینمه‌مش بشریت سماسنه ؛

برده نکاه دقت ایله حاله قیل نظر ،
چشمك تحمل ایلر ایسه انجلاسنه !
دنیای دونه رشك ایدیور جنت برین ،
خورشید عاشق اولدی شو ارضك ضیاسنه !
اولمقده داء محیئ فن ساریء سرایع ،
خاکك سموم علم قاریشمش هواسنه ؛
بیك سر خلقتی بزه فاش ایلیور علوم ،
طالمش بشر بوعالمی بیلمك صفاسنه ؛

مولی جلال وشان ایله هرذره‌ده عیان ،
حیران بش اون یاشنده چوجقلر خداسنه !
ایشته بوشانلی حالمزه الك بیوك سبب ،
مکتب ، اوفیضگاه حکم ، مطلع ادب !

٤

ای نور سیدکان سزی الطاف کردکار ،
ایتمش جهانده مکتبی بولمقله بختیار ؛
برکره کیردیکزمی اودار سلامته ،
ایلرسکز حیات بهشتی‌یه ابتدار .
مکتبلی نامنی طاشیان هرچوجق بوکون ،
هریرده دائما بولیور عز واعتبار ؛
مکتبلی نامی آدمه تحمیل شان ایدر ،
مکتبلیلکله هرکس ایدر جداً افتخار ؛
شایسته‌در نه‌مرتبه فخر ایتسه طالبان ،
دنیاده انلر ایلیه‌جك علمی پایدار .
مکتبلینك کوزنده ضیالر عیان اولور ،
ایلر جبینی صفوت خورشیدی آشکار ،
فکرنده نور شمس حقیقت دقیقه چین ،
وجهنده روح جاذب معنا صفا نثار ؛
حالك بیوك سعادتی قولنده مستتر ،
آتینك انجلاسی جمالنده تابدار ؛
تدقیق وسعیه بذل ایدرك جسم وجانی ،
ویرمش مقال وحالنه برمحترم وقار ؛

مکتبلی‌یه دکل یالکز طالب علوم ،
عالمده حرمت ایتمه‌ده حس ایلر اضطرار ،
ای خلد زار مکتبك امجد بشرلری ،
بن سزلره ملائك دنیا دیسه‌م یری !

۵

بر مکتبك دروننه کاهی کیدر خیال ،
یارب نه‌در او عالم علوی بی مثال ؟
یوزلرجه نو جوانله طولو خانهٔ شباب ،
بر کوشه‌سنده پیر لسان خواجهٔ کمال ؛
جنتده خلقه خطبه ویرن بر ولی کبی ،
سوز سویلدکجه خواجهٔ فیض هدا مقال
جد آوریٔ دقت و علویت ثبات ،
هر نو جوان علمه ویرر بشقه دزلو حال ؛
فکرك بدایع ابدیت نشانی ،
ایلر خلاصه دیده‌ده‌کی منجلی مآل ؛
روحك لطائف ازلیت نمونه ،
آیینهٔ منور اولور صفوت جمال ؛
کوزلر معلمك نظرندن دقیقه جو ،
اللر قلمده ، السنه آمادهٔ سؤال . . .
انسان کورنجه بویله مدقق چوجقلری ،
سن صباوت اولدیغنه ویرمز احتمال ؛
هر کس محاسن حکمیاته دل کشا ،
هیچ کوکلنه ویرمزمی غموم جهان کلال ؛

هر کس لذائذ ادب و ننله مشتغل ،
بیك دردی اولسه حس ایده‌مز ذره‌جه ملال ،
مکتبده بر بیل ایلین امرار عمرینی ،
ایتمش دیمکدر اون سنه اعمار عمرینی !

٦

وقتا که برزمان تنفس حلول ایدر ،
وقتا که خواجه صنفه تمنا ایدوب کیدر ،
آهسته برشتاب ایله اطفال فوج فوج ،
ظالم مبصرینك اوکندن ایدر کذر ؛
برلحظه‌ده سکونت اولور صوته منقلب ،
باشلار خروش وجوشه جوانانه خنده‌لر ...
ایلر ریاضه نشئه‌لی بیك مرغ دل هجوم ،
سرمست ایدر شبابی بیله نغمهٔ سحر ؛
هر کس لقردی سویلر اولور ابلغ زمان ،
هر کس ویرر مصاحبنه برمهم خبر ؛
اما که سویلین دخی بیلمز مقالنی ،
هیچ دیکلنلمز اولسه بیله قولی معتبر ؛
معصوم برمسرت طفلانه جانلانیر ،
کیرمز او خنده‌کاهه عناد ایتسه‌ده کدر ؛
هر کس رفیق عالمنك خیرخواهیدر ،
مرآت پاك قلبنه قونماز غبار شر ؛
وجدان صداسی ، روح لسانی ترانه‌زن ،
امنیت شبابدن آمال بهره‌ور .

سیرایت اوباغزار بهشتی آزار ایسه‌ك ،
جمعیتك مفاسدینی بیلمیان بشر !
بالله بویله عالم علوی‌یه گاه گاه
کوکدن ملائك ایتسه سزا رشك ایله نگاه !

٢٧ تشرین ثانی ١٣٠٨

الواح طبیعتدن

١٠

تمثال امید

یشیل آغاجلرك اوستندن آسمان کبود
اورور نگاهمه بر انجلای صفوتله ،
شباب روحمه بکزر دکل سحاب آلود ،
طالار صفاسنه جان نشوهٔ محبتله .

شباب روح ! بو بر لمحهٔ خیالیدر :
هبوبه باشلادی روزکار . . . لقای صاف سما
سحابه‌لرله سیاه اردولرله مالیدر ؛
مجادلات حیات اولدی شمدی جلوه نما !

مجادلات حیات : ایشته هپسی اوغراشه‌رق ،
دونوب دونوب یاپیشوب ، آیریلوب ، طوروب قوشه‌رق
فضای هیچه آتلمش کتیبهٔ فریاد :

بو كاربان غمك تاصوكنده بركوچوجك
سحابپاره كلير : محترز ، شكسته ، سونوك . .
بنم اميدمى عجزيله ايتديرر بكا ياد !

٢٧ حزيران ١٣١٦

مسافرم

١

ديوارده‌كى صوبه كونكنده بر تحف سس وار :
طيقر طيقر . . . بو نه‌در ؟ بر قوش اوللى مطلق ؛
اوروب اوروب كوچوجك جسمنى خراب اوله‌جق ؛
باقك نصلده قنات چيرپيور كوچوك جانوار !
عجب نصل بو مضيق وجوده آلچالمش ؟
بر آشيان طوته‌مازميدى ، پرسرود حيات ،
بلند بر آغاجك رأس شعله بارنده ؟
كوزل بر اورمانك آغوش سايه‌دارنده
بر آشيان طوتامازميدى ياوروجق ؟ هيهات :
بوقوشده عربدهٔ بلده‌دن نصيب آلمش !

٢

هر آقشام اوستی کلیر بویله چیرپینیردی . . . بکا
مسافر اولدی دیمك ؛ شمدی واجب الاکرام ؛
اونك مرامی‌ده البت بو دریا ، بنجه مرام
بزم مسافری کورمك ؛ کوزل امل اما ،
نصل توحشنی موجب اولمادن کورسه‌م ؟
بو امر مشکلی بر چوق تفکر ایتدم بن . . .
مسافرم هله بر کون یرندن اوچمش ایکن ،
بیوکجه بر دلیك آچدم‌ده کونکك اوستندن
— المده حاضر ایدی بر آووج‌ده طاتلیجه یم —
بش التی دانه‌جك آتدم مسافره ، اوزمان
بر آز چکیلدم . . . اوزاقدن طویولدی بر خلجان :

٣

اوزاق دکل‌ده یاقینمش بزم مسافرجك :
یتشدی چیرپینه‌رق قوندی ، طوردی ، اوچدی ینه ؛
بر آز طولاشدی ، نهایت صوقولدی مسکننه ؛
فقط همان یوه‌انك اوست یاننده‌کی اودلیك
ایلیشدی نظره‌سنه ، حس نا کهان هراس
بتون وجودینی تتره‌تدی ؛ یاورو‌جق نه‌قدر
شکسته‌بال ، پریشان لقا ، ضعیف اولدی !
صفای روحنه زهرابهٔ نفس طولدی ،
صمیم قلبنه صاپلاندی تیرتیز نظر !
بنم کبی جانوارله ایدرمی استیناس ؟

٤

آليشدق اویله كه بن بلكه كونده اون كره
چیقار باقاردم اونك آشیانه مطلق ؛
آليشدق اویله كه اوايسته‌مز ايدى اوچمق
بر آز قاريشمز ايسه‌م دوكديكى ترانه‌لره :
برايصلغم اوكا بر نفحهٔ محبت ایدى .
طوبونجه صانكه كولر ، صكره پرسرود مسار ،
قنادلرندن ايدوب براثير نور ايثار ،
ياواش ياواش سوزولوردى هوايه فيض بهار
آچار كيدى اوكنده لطافت ابدى .
اوچار اوچار اوزانير بر خيال ... بر ذره
قالير، ينه كورونور ... كاه اينر چيقاردى يره .

٥

آليشدق ، آه آليشدقدى : ياورو قوشجغزك
حيات ساده‌سى بكزردى كندى عالمه ؛
اولوردى وحدت روحيله آشنا غممه ....
فقط نهايتى ياقلاشدى كلدى شيمدى يازك ،
بو آشياندن اوصانمازمى سرسرى آفاجان ؟
جبال شاهقه‌يه ، جلوه‌كاه انواره
اوچار كيدرسه ؟ كيدر .. ساحهٔ طبيعت اونك ،
بتون زمينه دوشن نوبهار جنت اولك ؛
اوچار كيدر سوزولور خنده زار ازهاره :
دكل بنم كبى جسماً حياته باركران !

٦

خیر اوصانمدی آیلرله الفت ایتدك بز ،
فقط ـ اوقوشجغزی صانکه بر کوکل صاندی ! ـ
فلك علاقه‌مزی آز زمانده قیصقاندی :
او آشیان نغم قالدی برسحر سسسز . . .
زواللی قوش اولیویرمش : اوذره کوزلرینی
بوروشدیروب قپامش ، جسمی انتفاخ ایتمش ؛
اوچوب قدر آیاجقلر بر یانه کیتمش ؛
اونور توبلرینك رنکی رونقی بیتمش ،
صولوق چیچك کبی قالمش . . . لطافت ترینی
هوای سرد خزان نوبهاردن چالمش ،
بوقوشجغزده‌کی روحی مکونات آلمش ! . . .

§

ینه سن بختیارسك ای قوش :
بر نظر ، بر نکاه مونس جان ،
دها جسمك کومولمه‌دن خاکه
سکا معطوف اولوردی کریه کنان ؛
آه بن ایلینجه ترك حیات ،
بوکا نائل اولورمیم ؟ هیهات !

٢ شباط ١٣١٥

هیجان روح

ایواه ینه طالدی کوکل یأس و کلاله ،
بیك غملی تفکر بنی غرق ایتدی ملاله ،
دوشدم ینه عالمله بو کون حرب وجداله ،
عمان پرامواج الم طولدی خیاله ،
یارم بیله اولمازدی دواسوزش باله ،
آخر ینه لطف ایتدی یتشدی بکاناله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

فریاد ایدەیم آغلایەیم ، آغلایەیم بن ،
فریاد ایدەیم کیم یاقیشر کوکلمه شیون :
بن کندیمی مجنون کبی بدبخت بیلیرکن ،
چکمم ینه بر ثانیه لیلای املدن .
هپ ناز ایله ایلر بنی دعوت او ملك تن ،
اما دوشەمز دل ینه امید وصاله ...
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

ماضیمی تفکر ایدەمم دوزخ جاندر ،
حالمدەکی یوقلق کبی نشئەمدە نهاندر .
مستقبلمك ظلمتی وجهمدە عیاندر ،
ماتملی یم ، اولسەم دخی مسرور یالاندر ....

روحك ازلی قسمتی فریاد وفغاندر ،
اولسه‌م بیله بن ایرمیه‌جك دردی زواله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

یوق کیمسه ایچون غمکدهٔ خاکده بریار ،
هر کس اولیور کندینه یار وفاکار ؛
مقبرده نصل تك یاتیورسه اولوناچار ،
دنیاده دخی تك یشایور آدم غمخوار !
وجدانی زیرا ایده‌مز کیمسه‌یه اظهار ،
یوق قدرتی‌ده حکمت مولایی سؤاله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

بعضاً اولورم عشق حیات آوره مائل ،
حیفا که بو دنیا اکاده اولمه‌ده حائل ،
بریار بنم عشقمه هیچ اولمادی قائل ،
بر لمعهٔ دیداره بنی ایتمدی نائل ،
عمرم اوله‌جق ظلمت هجران ایله زائل ....
مفتون ینه دل برصنم ماه جماله ؛
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

کاهی دیلرم کیم ایده‌یم نامی ابقا ،
عجزم کورونور فکریمی درحال ایدر امحا ،
کاهی آرارم لطف ایده‌جك برکشی اما ،
مستغنیٔ احسان کورورم خلقی سراپا ؛

رحم ایلر ایدی حالمی درك ایتسه شو دنیا ـ
منجر اولیور هر املم امر محاله :
«الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله !»

وجدان اوبتون آهلرك غلغله کاهی ،
اللهمزك آیینهٔ نور نکاهی ،
وجدان اوبتون غمایلرك شانلی پناهی ،
بیچاره چکوب طورمادہ در بخت سیاهی ...
انفاذ ایدییور اکلامادن امر الٰهی ،
وجدان ده کیررسه یینه دنیادہ وباله !
«الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله !»

کیم آغلایه جق ایتمز ایسه م بن دخی فریاد ؟
ایواه اجل قیلدی بتون عمرمی برباد :
آلدی بابامی روحمی اولدوردی اوجلاد ! ..
صد آه ایله علویتنی کوکلم ایدر یاد ،
کرچه ایدرم نامنه منظومه لر انشاد ،
برطاش بیله رکز ایلیه مم قبر کماله !
« الدن نه کلیر اغلامدن بشقه بو حاله !»

— ١ کانون ثانی سنه ١٣٠٨ —

— فونوغراف قارشیسنده —

— کل قیزم ، سویله‌ده باق . . .

— سویلیه‌مم بن باباجیم !

— نه‌ایچون یاوروجغم ؟ کل .

— کلیرم اما سن

قاچاجقسك ینه ... بن هیچ بیله‌مم ...

— کل ده جیجیم ،

سکا بن او کره‌ته‌یم ،باق بو کلك کوکسندن

شمدی بر سس چیقاجق ! سویله براز تورکوکی

— یوق

— تورکو بیلمم . . . .

— هله باق خیر چینه ، قیز سن پك چوق

تورکولر سویلر ایدك شمدی اونوتدکمی بتون ؟

بویله بر خیلی زمانلر ایدرك ناز ورجا

بابا قیز اوغراشیورلردی . . . نهایت بر کون

یاوروجق باشلادی برتورکویه : ارتق نه‌قدر

قورقه‌رق ، بکلیه‌رك اینجه کسیك برسسله

سویله‌یوب طوردی ... بتون اوتدی خروسلر، قوزولر
«مه !» دیدی . . . یاورومك خیلی یورولمش اما
شمدی ممنون باباسی، چونکه قوواندی طولدی هله !

— آفرین قیز جغزم، شمدی اوطورده دیکله !
باق ببك تورکیلری «مه» لری هپ سویلیه‌جك ...
— سویله‌سین، دیکله‌یورم ... سویله‌سین ارتق‌ها نی یا ؟
— طور قیزم سوسله‌یورم بن اونی؛ زیرا بو ببك
اوکجه‌دن سوسله‌مك ایستر . . .

— نی بکلتمه، بابا !

— ایشته باق یاوروجغم . .

شمدی فونوغراف دونیور

بر کسیك زمزمه چرخك دونوشندن سونیور؛
بابانك سمعنه کویا دوکولور روح سرور،
چوجوغك وجهنه طولمقده مآل حیرت
دیکله‌یور، چیرپنیور کوزلری خندان، پرنور !
دیکله‌یور شمدی فقط کندینی عاجز صاندی :
«بو ببك چوق بیلیور تورکیلری !» های آقاجان !
سسنك عکسنه آلداندی، همان قیصقاندی .
او کوچوك طورینه بر خیلی بیوك جدیت
ویره‌رك باشلادی بر تورکی‌یه . . . روح خندان
ایدییور صفوت معصوم لبندن طریان !

آه ای آن صباوت سکا قربان اولسون
بتون اذواق مخیل ، بتون آمال جهان !

— ٣٠ نیسان ١٣١٦ —

حمال

بیابان حیاتك کتلهٔ ایامی آلتنده
یورور ، برعکس مظلم لوح پرچین جبیننده ؛
یورور ، بر ارتعاش مضطرب پای مکیننده . .
ازیلمش معنویاتی حماللق نامی آلتنده !

ازیلمش ، سنی التمش بلکه یتمش . . لحیهٔ بیضا
یاتار کوکسنده ؛ قاوروق چهره‌سندن سایهٔ مقبر
کچر ؛ یورغون ، چوقورلاشمش کوزندن انعکاس ایلر
بتون الواح نورانوره برصولق نظرهٔ موتا .

ازیلمش روحی ، طورمازجسمی حالا ایلیور اصرار .
یورور ، دوشنده برمبرم ، مسلسل عمردورا دور ؛
سوروکلر صنعفنی کرداب هیچی‌یه حیات زور . . .

آثار بیچاره اوهام وظلاله نیجهٔ تدبیر ،
ایدر انجق مشام روح محتبارینی تعطیر
صیجاق برتازه اکمکدن چیقان بوی سمین وحار !

— ٣ مایس ١٣١٦ —

الواح طبیعتدن

١١

طلوع زهره

قمر شوقارشیکی طاغدن هنوز غروب ایتمش ،
سیاه پردهٔ افقه بەنك بەنك انوار
دوشر تردد وحیرتله ، صانکه بر شبتاب
کتیبەسی اوچوشور تا اوزاقده : حزن مزار
شواهقه دوکولور ؛ اینجه بر ردای سحاب
— اتکلرنده صولوق بر بیاض تار سحر —
یاواش یاواش کورونور ، برجلای ظلمت آلیر ،
اینر اینر طاغه ، اذیالی طوپلانیر ، یاییلیر ؛

بونکله وجه افق بسبتون تستر ایدر ،
فقط بیاضی طونوق بر خفیف چیز کی قالیر ..
اوانجه چیز کیده خط سیاه اولوب بیتمش؛
سماده شمدی معند ، کثیف بر ظلمت
اولور لقای مهیبیله مورث دهشت !

§

بو لیل پارەیی محمول دوش ایدن طاغلر
غنوده چهرهٔ مغموم بحره عاکسدر ؛
سقوط ایدر کیبیدر عمق لیله نور نگاه :
باقلسه نا متناهی ظلام اولور ظاهر .
بو انعکاس مهیکل ، بو انجلای سیاه
اوزار کیدر متزاحم کنار دریاده ....
دکز بو سلسلهٔ کوه عمله لب بر لب ،
یوزنده رنك سحر ، سینه سنده وحدت شب ،
اینیسمز ، متوکل جهان معناده
طوروب صورار کیبیدر خلقت حیاته سبب !
سؤال ایکمنه صانکه بر جواب آغلار .
اوترده گاه بوغوق سسله براوزاق بایقوش ...
اولوم هواسنی ازبرلەتیر جهانه بوقوش !

§

سکوت ... شمدی سکونت بتون بتون غالب :
نه قوش اوتر . نه پری هوا تنفس ایدر .
ظلال ، سرو مقابر قدر مهیب وعظیم ،
مدید ایزلر ایله بحره یاصلانیر یکسر .
ایدر سواحلی اسرار آسمان تلثیم .
امید محتضرك عینی بر ضیای خفیف
کهی برایز به بوجاقدن قاچار ، فقط درحال
یوتار عجوزهٔ شب جسمنی ؛ بر آه ملال
کهی قوپار کبی برلانه‌دن شکسته ، ضعیف
فقط همان اونی صمت مزار ایدر پامال !
بو لیل نامتناهیده فکر اولور غائب !..
الهی یوقمی بوغور حیاته برج ضیا ؟
قالیرمی بویله محاط ظلام بردنیا ؟

*
* *

فوقنده جبالك ، افقك بر کوشه‌سندن
ناکاه ظهور ایلدی بر لمعهٔ لرزان .
برجنبش بیتاب ایله برنور پریشان
اشباحه نفوذ ایتدی ؛ سحائب اوچوشورکن
اذیالنه آل ، پنبه ، منکشه ، صاری ، مائی
بیك نقش تراویده دیزلدی ، بوتون اشجار
تیترر ایدی برتابش اخضرله مزین ؛
ارضك یوزینه کولمش ایدی حسن سمائی ..

دیرکن آتیلوب کوکلره برحزمهٔ انوار ،
تیراژهلر آفاق ضیا داری دوناتدی .
آثارینه حیران کبی نازان بشاشت ،
مخمور وکریزان حریم شب وصلت ،
کلدستهٔ خندان کبی پرتابش حمرت ،
بردنبره مشرقده طلوع ایلدی زهره
اطرافنه سرمست صفا برنظر آتدی ،
یاقوت کمر باغلادی محبوبهٔ بحره ! ...

١١ مارت ١٣١٦

ایده‌جکدر

هر لحظه شو کوکلم بنی منقا دایده‌جکدر ؛
سوداسی بتون عمرمی برباد ایده‌جکدر ؛
بر مرتبه طبعنده الم وار که اوقلبك ،
فریاد توکنسه ینه فریاد ایده‌جکدر ؛
رؤیاده بیله آغلادیور دیدهٔ روحی ،
بیلمم دها قاچ درلو غم ایجاد ایده‌جکدر ؟
ای قلب ملامت زده صوص ، لطف اجل وار :
بندن سنی ، سندن بنی آزاد ایده‌جکدر !
البته چکر قوینه برکون بنی طوپراق
یارك سنی آرتق اوزمان یاد ایده‌جکدر ؛
بر آد قوپوب طاش یور کندن آنك البت ،
جنتده سنی حزنی ایله شاد ایده‌جکدر ؛
بر قطره فقط دوشمیه‌جك اشك ترندن ،
خاکمده بنم فرقتی معتاد ایده‌جکدر !

— ۱۸ تشرین ثانی سنه ۱۳۰۸ —

تارك عشرت

كندی عزمیله ترك عشرتدن
ایشته بیچاره مبتلا مأیوس ؛
نه‌چیقار صانكه بویله غیرتدن ؟ ..
ایلمش كندی كندینی محبوس
خانهٔ تنكنای احبابه ؛
اوراده صید عزم ایدر كویا !
اوشكارك خیالی بی پروا ،
ایتمش آفاق عمری استیلا ؛
قعر عمان بادهٔ نابه
طالوب ایتدكجه آسمانه صعود ،
صاچار اطرافه ظل خون آلود !

§

بو بر انموذج لئامت كه
اوپرر قارشیسنده عمر بشر ؛
اویله عنقای پرشئامت كه
اوچوشور تویلرنده اخكر شر !
نیجهٔ جانشكارینه آلمش
قانلی آونك قلب انسانی

صاللایور ؛ برغریو خندانی
طوتیور فسحه‌زار اکوانی ؛
بلع آتی صفاسنه طالمش ؛
برق اورور کوزلرنده آتش کین
ایشته تصویر عزم عیاشین !

§

آه بر بویله قانلی کابوسك
پنچه‌سندن شو عمر خوابیده
قورتولورمی ؟ بوروح مأیوسك
وارمیدر بر امیدی آتیده ؟ ...
بلکه واردر ؛ اونك خلاصی ایله
بر نجابتلی عائله مشغول ؛
قلب وجانی نه ایسته‌سه مبذول ؛
اوکجه ویرمشدیلر برازده کئول ،
ویرمیورلردی شمدی قطره بیله !
خنده بخش امید استقبال ،
پك پریشانسه‌ده بوشکل ملال .

§

کلیور ایشته بی مجال ، ضعیف ،
یورومکدن زیاده صاللانه‌رق ؛

نظره كاهنده بر رداء كثيف ،
باصيشندن چوكر كبى طوپراق !
يوزى صولغون ، دوداقلرى تترك ،
بورنى قيب قيرمزى ، كوزى بى فر ،
جبهه‌سنده برودت مقبر ،
بر بهيميت نظرله سوزر
بتون اشيايى سچمه‌دن كوره‌رك !
اوكا مبهم ، غريب مشهودات ؛
بيله‌مز وارمى يوقمى شمدى حيات !

§

كليور دست رعشه نا كندن
دوكولور سايه پارهٔ لرزان ؛
كليور چهرهٔ هلا كندن
سوزولور بر مرارت وجدان .
هر كسك حالنه دكل آكاه ،
فقط آكاه كندى حالندن ؛
كورونور چشمنك مألندن
روحنك منطبع ملالندن
محترز بر حجاب ، بر « ايواه ! »
يوركندن قوپار ، فقط بوغولور ،
ياپيشير قلبنه بر اخكر اولور !

§

کلدی آرتق بتون قواسیله
براز انسانلق ایلیور اظهار ؛
باشلایوب بر کسیك کلامه بیله
کیردی نادیٔ الفته ناچار .
نه دییور ؟ هیچ ! لسان حالندن
شونی آ کلار فقط ایدن دقت :
ایشته اولمش ده تارك عشرت ،
ایدییور عزمنه جهان حیرت !
ذوق آلمماز بیان لالندن ،
فقط ایچسه او بر قدح باده ،
سویلر البته خارق العاده ...

§

ایچمه‌مش بر ییل ایچمه‌مشدی هله
عزم نوش اولدی عزم ترك کئول ؛
آرتق آلمشدی اختیاری اله ،
دوندی بیت الصفاسنه ، مقبول
عمر انسانه باشلادی .... بر کون
ینه بر سوق ملعنتله همان
ایچه‌جکدی ... او آنده پر خلجان
اك کوچوك یاوروجغزی کریه کنان
« باباسن ایچمه ایچمه ، باشم ایچون ! »
سوزلریله آتلدی اللرینه ،

اوینایان عقلی کلدی‌ده یرینه ؛
« ایچمم ایچمم بوسم روحی ! » دیدی ،
عزم قطعیسی باشلادی ... ابدی !

— ۷ شباط ۱۳۱۵ —

کوفه‌جی چوجق

وجودی اینجه ، کمیکسز ... شکسته قامتنی
طوتوب ازر ، قاوورر کردباد عمر کران ؛
سونوك نگاهنه بر اضطراب بی پایان
طولار ؛ معیشته وقف ایلمش صباوتنی !

کونش ییمش یوزینك رنکنی ؛ هوا یوتمش
یانیق تنفسنی ... صانکه لوحهٔ بیروح ؛
طبیعتك الی آواره جسمنی طوتمش ،
تراب ذلته آتمش ... یاتار سونوك ، مجروح .

یاتار قیریق کوفه‌سیله ، چوروك لباسیله ،
یاتار خضیض مذلتده مضمحل اویله ،
قوشار وجودینی‌سیل هوام تسمیمه ؛

هوامه ، شمسه ، هوایه نصیب اولور هر کون ،
ایدر خدایه تشکر حیات زاری ایچون
نصیب اولورسه اکر اون پاره‌یله بر تکمه !

— ۱۸ تشرین ثانی ۱۳۱۱ —

صوك بوسه

۱

اوپمه یاوروم ، بنی سن اوپمه قیزم شمدی ؛
— نه‌دن ؟
بکا طارغنمیسك آننه نه صوچم وار سویله ؟
ایشته هیچ اوزمیوردم بن سنی ...
— ماشاالله سن
جیجی قیزسك بیلیرم ،
— یا جیجی قیزلر بویله
اوپمه‌دن اوصلو طورورلرمی کوزل آننه‌لری ؟
— پك صوقولمه یانمه یاوروجغم ، شویله اوطور !

ــ سوميورسك بنی سن آننه‌جكم ، باق‌سن‌طور!
بشقه آننه آلایم بن‌ده كورورسك ....
دیه‌رك
شبنم آلوده نكاهنده ظلال كدری ،
اینجه‌جك بوینی بوكولمش كیدیيور یاورو ملك؛
تترهین بوسهٔ سودادل معصومنده
طولاشیر آغلایه‌رق چهرهٔ مغمومنده .

٢

قادین امادهٔ رحلت كبی بیتاب وملول
آرقه‌سندن قیزینك زار وپریشان باقیور ؛
ایدییور شفقت مجروحی جمالنده افول ،
روحنك ظلمت كریانی یوزندن آقیور ؛
خسته بیچاره قادین خسته ، بیلنمز نه‌سی وار
كیم بیلیر بلكه جگر یاورو سنه ، بلكه ورم ...
نصل اویسون قیزینی ؟ آه اوسعال مبهم ،
اوبوغوق سس ، اودرین نغمهٔ مظلم هر كون
سینه‌نك پارچه‌لایور كوكسنی ؛ بر ظل مزار
قاپلایور روحنی ، صوردقچه اطباده بتون
« چوجغی اوپمه‌یكز ! » رأینی تكرار ایدییور ،
«اوكسوروك مزمن اولور چونكه چوجوقلرده» دییورم .

٣

« چوجوغی اویمه‌یکز » ایشته مقرر ، معلوم
نینه‌لك روحنی مجروح ایده‌جك بر اخطار !
« یاورومی اویسه‌م اولورمی ؟ » بو سؤال مشئوم
دوكولور غنچهٔ بی تاب فمندن ناچار..
— آه بر كون ایی اولسه‌م‌ده طوتوب چكسه‌م بن،
قوقلاسه‌م یاورومی، صیقسه‌م كوچوجك اللرینی،
اویسه‌م اویسه‌م یوزینك، كوزلرینك هر یرینی...
صوكره دوشسه‌م‌ده چكینمم اولومك پنچه‌سنه ؛
آه اوكسوز چوجوغم آننه‌سنی اویمكدن
بیله محروم اولیور...
— بن كله‌یمی آننه ؟
— كل قیزم قویمه.. یوق طور، قویه‌یورمی‌جكرم؟
صانكه قویمده اجل !
— اوح اونی بن پك سورم !

٤

بر سحر وقتی ایدی، هر كس اویوردی.. خانه
كیجه یالكزجه سكوننله مزار اولمشدی :
صاقلانوب روحنه بر بوسهٔ مأیوسانه
نینه‌نك غنچهٔ عمری نه حزین صولمشدی !

قیزجغز ایرکن اویانمش کلیور: «اوح آرتق
اوپرم آننه‌می، اوح یا، اوپرم ایشته! امان
طویماسین! یا اویانیرده طاریلیرسه؟ او زمان
قاچارم... آننه‌جکم باق نه کوزل ده‌یاتمش!»

کوزی تابان، یوزی کلرنك صفا، کوکسی آچیق،
او یوزجك اوریپور... آننه‌سنه جان آتمش،
کلدی. قوندوردی — دوکوب نعشنه‌بر روح سرود —
او صوغوق آلننه بر بوسهٔ حار و ممدود!

— ٧ نیسان سنه ١٣١٦ —

الواح طبیعتدن

١٢

کوك صودره‌سی

طاتلی بایغین مایسك مغرب زرتارندن
نرم و یابس دوکولن اینجه، پریشان انوار
سوزولوب بر قورونك ذروهٔ اشجارندن،

كوكصونك چهرهٔ مغمومنه ریزان اولیور؛
سایه‌پرور صولرك سطح چمن فامنده
سر وسیمین کبی بر حزمه کریزان اولیور؛
صاف و راکد دره‌نك سینهٔ آرامنده
اوییور صانکه یورولمش‌ده پریٔ ابحار...
صاچی کویادوکولوب حلقه‌لانوب جوش ایدییور:
موجه‌جکلر درده‌ده اویله پریشان کیدییور.

§

بتون اطراف یشیل، سطحی سراپا دره‌نك.
یم یشیل؛ صوکرده‌ده عمقنده ـ آچیقلی قویولو ـ
بتون الوانی، یشیل کولکه‌لری مشجردنك؛
ایکی یاندن طاغیلان اینجه‌جك اوتلر، چالیلر
بیله مرآت مجلای خضارتده عیان؛
کاه بر قویتو قوغوقدن ایدییور جذب نظر
نور اخضر کبی بر سایهٔ برك تابان؛
داللرك آلتنه زمردلی کمرلر اویولو..
دره بر حاره‌لی آطلس که سیاه جوهرلر
ایشله‌نمش کبیدر ایزلر ینه سرتاسر.

§

بو یشیللکلر ایچنده نه‌قدر روح آشوب

سایه‌لر یاصلانیور کوکصونك آیینه‌سنه؛
ایشته بر ابر بهاری که ضیادار غروب
قیری کوکسیله کچر، نیم ضیا براختر
سوزولور کولکه‌لره؛ بریوواجقدن بیتاب
عکس ایدر برنظر عشق . . . جوانب یکسر
دوکیور سایهٔ سودا، دوکیور روح شباب . . .
شاعرك نظرهٔ وجدانانه اورمقده ینه:
— بتون الواحك ایچندن متوحش، بیزار —
شوطونوق عکس بیاضیله کوچك سنك مزار!

— ٢٤ مارت ١٣١٦ —

پارس مشهر عمومیسی

رسم کشاد

— ١٤ نیسان ١٩٠٠ —

بوکون پارسده، فنك ساحهٔ حکمت پناهنده
تور ئه‌یفلدن باقار دنیاسنه برهیکل ذیروح،
پینده غور لیلالیل ماضی، پیشگاهنده

لقای صبح نورانور آتی منجلی ، مفتوح . . . .
قیافئ غروبیله ، جبال سایه‌داریله
ازل دنیالری دوش مکیننده نمایاندر ؛
سماوات طلوعیله ، شموس شعله باریله
ابد عالملری پیش نکاهنده درخشاندر !
بوهیکل ، هیکل فکر تمدندرکه دنیایه
باقار ، باقدقجه قلباً سجده ایلر عرش اعلایه .

§

شو میلیونلرجه انسان ساکن وابکم طورور ناچار :
نظرلر منعطف اوج طلوعه ، روحلر مسرور ؛
سمای خاکدانده شمدی کوزلر انجم نوار
چیقار ارض سمایه بیك مسلسل تابش مغرور !
طولار وجدانلره آوازهٔ حیرت طولار اما ،
بلند آلقیشلره بر نیم اشارت اولمایور صادر ؛
بتون انسانلر اعماق سکوته طوپلانیر ، کویا
بودم شهر عظیمك عمر دواری معطلدر !
فرانسزلر بوهیکلدن آرار امر خروش وجوش ،
آچار قرق میلیون انسان سایهٔ ممدودینه آغوش !

§

اوممنون ومبجل اوج اعلای مکینندن
باقار صمت وسکونیله ؛ منور دیدهٔ جانی !
کچر ادوار ماضی صفحهٔ نور جبیننندن ،
بلند ایوان حال آیینه‌دار روح تابانی !

سریر احتشامندن کونشله حسبحال ایلر ،
اوانجق افتخار قلبنی تقریره لایقدر ؛
دمادم یوکسلیر سطح افقدن ، پرنشاط وفر ،
کونش مهر جبین صافنه کویا که عاشقدر !
تقابل ایتدیلر اوج سماده . . . هیکل مغرور
دوکر ارتق ریاض مشهره برنهر نور انور !

*
* *

ایشته اجرا اولندی رسم کشاد :
مدنیت الهنك نوری
شعله‌دار ایتدی قلب اعصاری !
صانکه برخطبه ایلیوب ایراد
— جبهه‌سنده مآل مغروری —
لرزه‌دار ایتدی روح افکاری !
شمدی بانك صفای جمعیات
فیرلایور آسمانه خنده کنان .
بتون آثار تابداریله
بتون ایوان شعله باریله
عکس ایدر چهرهٔ سمایه جهان !
بتون آواز افتخاریله
چینلاتیر سمع چرخی جوش حیات !

— ١ نیسان ١٣١٦ —

کتابۀ سنگ مزار

زائر بو قبری ایله زیارتله ابتصار ،
اول فاتحه کله روح دفینه صفا انثار .

زیرا شو مسکن ابدیتده الك متین
بر عسکرك وجودی اولور همسر غبار .

دوشمش شو سنگ مقبره بر روح مبتسم ،
ایتمش شو خاك اسوده بر نور کردکار ؛

صافیت ومهابت وعلویت وکمال
انظار قلب وفکرته اولمقده آشکار .

کویا باشنده بکله‌یور آمادۀ هجوم ،
دستنده سیف صارمی بر مردذی وقار .

وجدان نداسی ، روح صداسی خروش ایدر
اشجارینی غلوه کتیردکجه روزکار ؛

بر عسکرك وجودی که لایقدی ایاسه ،
عسکرلکك متانتی ذاتیله اغترار ؛

وجدانی پاك ، کندیسی انسان ایدی اوکا
لایقدی قرب حضرت حیدرده برمزار .

اوصاف برگزیده سی اصحاب فکرتی
ایلر کمال حزن ایله یادنده برقرار .

روح حسینه فاتحه شایان دکلمیدر ؟
انسانلق ایلیوردی وجودیله افتخار .

جنت مقری اولسون اومرد حمیتك ،
اولسون سحاب رحمت ایله قبری سایه‌دار .

— ١٥ مارت ١٣٢٢ —

بر رسمه [*]

١

شو کوزل رسمه ایلدکجه نظر ،
کورورم حسن عالمی یکسر !
صانکه مجموعهٔ بدایعدر ،
او قدر فکره اعتلا آور .

صانکه روحم کلیرده کوزلریمه ،
شو پری حسنه انجذاب ایلر .
اولور آنجق بو رتبه نادیده ،
آچسه جنتده بر شکوفهٔ تر ،

وجه کالکونی محض قدسیت ،
قیز دکل، حوریٔ شفق پیکر.
قیز دکل ، لمعهٔ جمال الله
عالم عشقه انجلا کستر .

ازلی بر ضیای سودادر،
عصمتی حق قدر هویدادر !

---

[*] برغازهٔ شفافه بورونمش بر قیز رسمنه که بر قوانه قوناق کوکرجین ایله مشافهه ایلر .

٢

بر قمر یوزلی حوریٔ کلتن
اوچه‌رق باغزار جنتدن ،
بر سحر وقتی خاکه اینمش‌ده
بر لطیف ابری ایلمش مسکن؛
بونی حس ایلینجه باد صبا
طوپلایوب روی خاکدن دامن،
او الٓهی جمالی کورمك ایچون
آسمانه ترفع ایلر ایکن ،
جامه خواب نکاری پارچه‌لمش
ظاهر اولمش بوشوخ غنجه دهن !
دها محو اولمامش او ابر لطیف...
دیه‌مم شمدی بر بولوت اکابن !
بر پریشان خیال شاعردر ،
صارمغه یاری غیر قادردر !

٣

ای اله محاسن دنیا ،
روح بخش بدایع اشیا !
کوکده ، یرده، بتون عوالمده
نیجه یوز بیك کوزل طورور اما ،

بر كوزل قيز قدر بو عالمده
نجه اولماز بيوك دليل سكا !
شوخ معصومه ايلدكجه نكاه ،
شاعر ايلر تفكر مولا .
قيزى اى خالق لطائف سن
رونقكدنمى ايلدك پيدا ؟
نه‌در اول حالت سماوى كيم
انجذاب ايليور حياتم اكا ؟
هله بر بويله قيز اولورسه عيان ،
نصل اولمام جمالنه حيران ؟

٤

باقكز جلوۀ ملاحتنه ،
رنك كلدن صفالى حمرتنه ؛
پنبه مشرقده خندۀ خورشيد
بكزه‌مز تابش صباحتنه ؛
دوش پاكيزه رنك و شفاف
صبحى مفتون ايدر لطافتنه ؛
كردننده ضيا تموج ايدر ،
كوزى معنا ويرر محبتنه ؛
زلف زر تازى نوريدر قمرك

که طولار جبهٔ برائتنه ؛
شو کبوترده عاشق اولمشدر
او منور دهان عصمتنه .
بو اله شبابته بالله ،
ایلر البته حقده عطف نگاه !

« ٥ »

ای مجسم لطافت ازهار ،
ای منور کل طراوتدار ،
خندهٔ نوبهار ایکن چهرهك
نیچون ایتمکده‌در ملال اظهار ؟
آه یوقسه کبوتر دساس
سنك ایلرمی کوکلکی آزار ؟
سودیککدن سلام کلدیمی ؟
بی وفالقمی ایلیورمش اویار ؟
بوقوشه پك چوق اعتماد ایتمه .
بعضاً ایلر حقیقتی اضمار ؛
قصقانیرده سنی رقیبندن ،
ایده‌مز حال وشانی اقرار !
انفعال ایتمه هرخبردن سن ،
ای صور یاریکی کبوتردن !

« ٦ »

هیچ قابلمی ای شه‌خوبان ،
سومه‌مك مه جمالکی انسان ؟
وردحسنك شکوفهٔ حقدر ،
شم ایدن تاابد اولور حیران !
دیده‌ك انوار قدسه مطلعدر ،
برنگاهکله مست اولور هرجان !
آه کوکلم کبوتر اولسه‌یدی !
ساق سیمینکه قونوب برآن ،
والهانه ، غریب ، بیچاره
قصهٔ عشقی ایلدکجه بیان ،
باق نصل اعتماد ایدردك سن ،
روحمك حسنی کورورده عیان . . .
بوشی اما نصل وجود بولور ؟
ملکك کوکلی اولسه بلکه اولور !

— ٩ اغستوس ١٣٠٨ —

کوچك شیلر

— ٦ —

یلپازه

دۆ کولوب کاپیر ملائکدن
کوکده پرواز ناز ایدن تویلر
مایسك کرم عشقی باشلار کن ،
برقاناد شکلی اکتساب ایلر ؛

هرقاناد برملاحتك النه
آتیلیر — شوخ ، مبتسم ، تازه ؛ —
حسن سودا نوازه آیینه ،
روحه محرمدر ایشته یلپازه !

رفرف بالی برصفای اثیر
دوکر اعصابه ؛ برخفی تأثیر
طویار اوندن حریم قاب نسا !

یك بیلیرلر بهای وصلتنی ،
بیلمه‌سینلرمی نازلی قیمتنی :
نظرهٔ لطفی ایلیور اخفا !

— ۳ مارت ۱۳۱۷ —

الواح طبیعتدن

۱۳

بر منظرهٔ ممات

طاغ قدر وصفنه حقیله سزا بر حیوان ،
قهرمان قانلی ، یکیت کوکده‌لی مخلوق عظیم ،
برج وباروی سوروکلر قوجه بر هیکل جان
بردرین صانجی ایله خاکه سریلمش یاتیور ،
طولیور دیدهٔ پر خوننه بر حس الیم ،
آهنین قابنه بر سیخ دمادم باتیور !
انکرك دیشلری قانلی وجعك پرلشمش
رشتهٔ جانه کمیرمکده حیاتك اوزینی ؛

ینه بر عزم مجاهدله بو کوهر طینت
جرحهٔ قلبنی آلمش ، یاتیور بی حرکت !

تیغ مسموم اجل حجرهٔ روحی دشمش ،
اولومك کولکه‌سی طوتمش اومنور کوزینی ،
ینه برصبر نجیبانه یوك بر اقدام
ایله ایلر کبی راحت دوشکنده آرام!

§

شمدی بردن بره جان آتدی یرندن ... ایواه
آجی ، دهشتلی آجی محو ایدییور طاقتنی ....
ایدر اطرافنه امید ترحمله نکاه ؛
ایکله‌یور ، آغلایور الك آغلاتیجی بر سسله ..
حیوانك کیم طویاجق ولولهٔ محنتنی ؟
صولویور ، چیرپینیور ... صانکی برازطوردی هله ...
قوجه‌مان بر قایا شکلنده یوارلاندی یره ،
ینه دوغرولدی فقط قالقامیور ضعفندن !
یرده یاتدقجه‌ده کسکین ، یاقیجی خنجرلر
دله‌یور بوکرینی ؛ انسان کبی ارتق ایکلر ،
ایکلر ، ایکلر قاپامش کوزلرینی بر پاره ،
آجی طویماز کبیدر شمدی ، زواللی حیوان

ينه بر صولت شيرانه ايله جان آتدی ،
كنديني جبهۀ ديواره قدر فيرلاتدی !

⁂

شمدی صوك عزم حيات، الك آجی آن غيرت!
تپينوب چيرپينيور ؛ بر هيجان عصبی
طوتيور جسمنی: خائن اولومه پر حدت
تكمه‌لر فيرلاتيور، آلچاغی برباد ايده‌جك :
پوصو آغزنده قالان بر يكيتك قلبی كبی
قلبی لبريز جسارت ؛ اوروب امحا ايتمك
اوكا آسان كليور!.. آه حيات موهوم
بويله ربط ايله‌يور آمالنه حيوانی بيله !
دوشدی بيچاره ييقلدی.. قانی طوكمش، نفسی
بر درين خرخره، كيتدكجه بوغولقده‌سی..
نقش اولندی كوزينك جوفنه لفظ معدوم؛
شمدی بر موت مجسم بو معظم كتله !
ديشلريله صيريتوب نيم آچيلان آغزندن
اولومك كوزلری كويا اوليور غيظ افشان !

— ٢٨ مايس سنه ١٣١٦ —

- كوليور -

١

ایشته یارم ینه خندان اولدی .
کوزلری مرحمت‌افشان اولدی ،
کوکلك کوکبی تابان اولدی ،
روحمك عینی نمایان اولدی ،

٢

کولیور ؛ خنده‌سی روحانیدر ،
او کوزل کردنی نورانیدر ،
چهرهٔ عصمتی ربانیدر ،
آسمان حالنه حیران اولدی !

٣

کولیور ؛ خنده دکل اول خنده ،
صانکه بر کل اولیور تابنده ،

هانکی شاعر بوکا اولماز بنده ؟
هله کوکلم آکا قربان اولدی !

٤

کولیور، نشئه‌سی حددن افزون ..
بکا باقدقجه اولور جلوه نمون ،
آرتق اولمام بو جهانده محزون ؛
غم عالم بکا پنهان اولدی .

٥

ای بت حسن شباب آرا کول ،
سن کولرسه‌ك کولیور دنیا کول،
بکا ای آلهۀ سودا کول ،
« خنده‌ك آللهمه برهان اولدی !»

٦

کولیور شوقنی ایتدی اظهار ،
طولیور سینه‌سنه نور بهار ،
بکا طوغری قوشایم دیرکن او یار ،
زلف زرتاری پریشان اولدی ! ..

— ٢٧ شباط سنه ١٣٠٧ —

- الواح طبیعتدن -

١٤

- اویویور -

اویومق اوزره‌در .... کبوتر خواب
سوزولوب جلوهٔ لطیفیله ،
ایتمه‌دن بال نازینی اتعاب
کلیور ... رفرف خفیفیله
روح بیداره ایلیور تأثیر ؛
قانادندن هبوب ایدن ایزلر ،
عینی خولیای نائمه بکزر
که هنوز اولمامش‌ده خوابه اسیر
کورور - آماله پرکشای وصال -
کوالکه‌لکلرده لمعه جمال.

§

کلدی آرتق او طائر فتان
اوچوشور بستر شبابنده ،
یکزه‌یور شمدی چهرهٔ جانان
زهره‌یه حال اغترابنده :

نشئه‌دن پرفر، اویقودن بی‌تاب ،
گاه آچیق کوزلری، کهی قاپانیق ؛
اویومش باقیور، خیر اویانیق !..
شمدی قوندیردی ایشته طائر خواب
بوسهٔ اشتیاقی کوزلرینه ،
طالدی آرتق منام کاپرینه !

§

اویویور ، کوز قپاقلریله برر
سایه پرور وریقهٔ غنچه
شبنم نور چشمنی اورتر ؛
بر مآل پریده، بر اینجه
عکس نو خندهٔ امل سچیلیر
پنبه بر کولکه‌دن عیان ونهان...
غبغبندن لطیف بر خلجان
اهتزازاتی گاه اولور ظاهر:
طویمامش فکری شوق خلیایه ،
کوکلی طالمش صفای رؤیایه .

§

اویویور ، زهرهٔ عذارندن
قالمش انجق طونوق هلال شفق؛
قندیلك نور سایه‌دارندن

دوكولن اهتزاز بی رونق
دوشيور چهرهٔ سكينتنه ؛
نفسك اطراد موزونی
كليور سمعه؛ روح ممنونی
منطبع جبههٔ برائتنه :
ينه مطلق بو مادر شاده
ياوروجقلر كورونديی رؤياده!

§

اويويور ... « هيچ دكل؛ اوياندم ، سن
«شعری يازدكمی ؟ هپ ميرلدانەرق
نی قالديردك ايشته ايركندن ! »
ديەرك قوشدی؛ نو ضيای شفق
وجه خوابيدەسنده موج اوردی .
منفعل طوری، نخوتی مسرور،
لب عشقنده خنده پارهٔ نور ،
ينه بر طور ناز ايله صوردی :
« شعری يازدكمی ؟ » روح آرامم
تازەلندی پریٔ الهامم
چشم مخمورينه طالوب اويودی !
— ١ مارت ١٣١٦ —

اندلسده بر عرب سیاحی [۱]

ای اندلس مجاوری نخل وطن جدا ،
غربتده بن حضورکه جان آتدم ابتدا؛

کلدم‌ده سایه‌کاهکه مغموم اغتراب ،
دوشدم تراب پاککه دلخسته، جان خراب.

دوشدم تراب پاککه یوز سوردم آغلارم ؛
هجران اونده یار وفا کوردم آغلارم !

طویمقده‌یم شمیم وطن شمدی یرده بن ،
بولدم هله مزارمی آللهه کیتمه‌دن !

کل دیکله حسب‌حالمی ای مونس فؤاد ،
ایلر مخاطبه‌که سنک روحم از دیاد :

---

[۱] برعرب شاعرینک اندلسده کوردیکی خرما آغاجنه خطاباً برمنظومه انشاد ایتدیکنی پدرم مرحوم بکا چوجوقلغمده حکایه ایتمش ایدی. منظومه‌یی کورمدم. شوشعر ناچیز تا او زمان کوکلمده اویانان حسیاته کویا شیمدی ترجمان اولیور .

بر صبحدم که کوك یوزی پر اغبرار ایدی .
کوکلم کبی سماده او دم زار زار ایدی :

بر صرصر حیاتك او کنده شکسته بال،
ــ دوشمکده غیر مقتدر، اوچمقده بی مجال ــ
چیقدم وطندن، ایلدم اندیشهٔ سفر ؛
آفاقی قاپلامشدی لیالی سحابه‌لر .

قلبمده سسسز آغلایان اندوه‌جان کبی ،
روحمده کیزلی ناله ایدن بر فغان کبی

سسسز اسردی بادیه‌یه باد ناله پر ،
مخفی دوشردی خاکه قطیرات کریه‌ور .

باقدقجه بن دونوب دونوب آرامگاهمه،
بیك چهرهٔ الم کورونوردی نگاهمه ؛

هپ کولکه‌لر ایچنده کریزان تقا بیوت ؛
کیتدکجه پرده‌دار ظلام خفا بیوت ؛

مشحون خواب دیدهٔ مخمور بی ضیا ،
کاهی باقار کبی بکا بر روزن خفا ؛

بر یانده بر عمود سحر بر مناره وار ،
اوستنده بر هلال غم آلود زهره وار ؛

آلتنده قبه ظل وجودی دلیك دەشیك ،
بر پارۀ سحاب ایله مستور ذروەجك ؛

بر یانده مقبره او درین مهبط حیات ،
اجدادمه نشیمن اولان بقعۀ ممات ،

احجاری حزن لیل ایله آلودۀ ظلال ،
اشجاری نور صبح ایله تابندۀ خیال ؛

مخمور بر صدا ایله بر طائر حزین
ایصال ایدردی کوشمه هجرانلی بر انین ...

طالدقجه جبر نفس ایله بن بحر غربته ،
روحم دونردی صانکه او مأوای جنته.

چوق سورمەدن کوزمدن آییردم او یرلری ،
کومدم مزار قلبمه اذواق معشری !

طوپراقده تك یاتان اولولر بختیاردر ،
آسودۀ سکون سیاه مزاردر .

دنیاده تك قالان دیریلر،عاشق مزار،
شهد مماته تشنۀ جان ایلر انتظار .

کچدم جبالی، قیرلری، اورمانلری بتون ،
کوردم بلادی ، مختلف انسانلری بتون ،

دوشدم ظلام قعرینه بیك شهر ظلمتك ،
باقدم ظلال قلبنه بیك، مرد محنتك ؛

هر طویدیغم ترانه‌یی روحمله دیكله‌دم ،
هر بلبلك انینی ایله بن‌ده ایكله‌دم ؛

دنیایه لمعه دوشر حسن آسمان ،
هپ خنده خنده طوپلانیر ازهار خاكدان ؛

هر كون صباح اولور كولر اشیایه آفتاب ،
هر اقشام ایلر آغلایه‌رق كوزدن اغتراب ؛

كاهی شفقده هالهٔ خونین كبی هلال ،
كاهی قمر صباحه قدر عرض ایدر جمال ؛

پر زور روزكار ایله امواج خدشه خیز ،
تأثیر باد صبح ایله ازهار نغمه‌ریز ؛

قوشلر اوتر، صباح آچیلیر، آسمان كولر ،
یاغمور یاغار، بولوت یاییلیر، كلستان كولر ،

هپ بونلرك محاسننه باقدم آغلادم ،
هجران بوجاقلرنده اولوم رنكی باغلادم !

ایواه ، بولنمایوردی بكا مونس حیات ،
محشر قدر مخوف ایدی فكرمجه كائنات !

بیکانه ، تك قیافئ غربتده‌بی نصیب ،
مأیوس ایدم غریب وطن ، تارك حبیب .

سن چیقدك ایشته قارشیمه پرنور احتشام .
ای هیکل عرب سکا حرمتله السلام !

سن‌سن نتطاصل براقوب آشیانکی ،
طبع بلند وصافکه شایان مکانکی ،

دوشدك بو لیل غربته مهجور انجلا ؟
ایندك بو غور ظلمته مأیوس اعتلا ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك او بیابان جنتی ،
پرشعلهٔ شموس اولان آفاق حمرتی ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك او منور جهانلری ،
فوقکده لمعه کولن آسمانلری ؟

هیچ کلمه‌یورمی یادکه یاران الفتك ،
پایکده طوپلانان او دلاور عشیرتك ؟

اثمار خوشکوارکی ایثار ایدوب ده سن
بر آتلی‌یی کچیرمز ایدك تحفه ویرمه‌دن .

یاد ایتمه‌یورمیسك اوشفق یوزلی قیزلری ،
جیلان باقیشلی زهرهٔ آن کوزلی قیزلری ؟

سایه کده دسته دسته اولوب لیلهٔ بهار ،
اخترلره طوتارلر ایدی شعلهٔ عذار .

هیچ طویمایورمیسك اسدك بانك زورینی ،
جیلانلرك ترانهٔ مسرور دوونی ؟

هیچ کلمه‌یورمی کوشکه آوازهٔ جرس ،
طاغلرده برموال اوقویان نیم پرده‌سس ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك هله برقبر عصمتی ،
سایه کده متبسم او کوزل طرح جنتی ؟

آه ای رفیق محتشم ، ای نخل بی‌زبان
اولماز بکا بیله سکا غربتده ترجمان :

پابسته‌سك یازیق ، ابداً خاك محنته
محکومسك سکوت ایله فریاد غربته !

بن دوشدم ایشته پایکه یوزسوردم آغلارم
هجران اونده یار وفا کوردم آغلارم !

*
* *

دیوب دیوب‌ده غلاخیاله مستغرق ،
صاریلدی حب وطنله درخته‌مست اوله‌رق ؛

رفیق غربتی صارصلدی کوشهٔ جاندن :
قوغوقلرنده قالان ماء صاف باراندن

دوکوب برر ایکیشر قطرهٔ حزین باشنه
اغاچ‌ده کوزیاشی قاتدی جلیسنك یاشنه!

١٢ کانون ثانی سنه ١٣١٤

– دکرمن –

ساکن دکرمن ، سن ینه ،
طوردك ، سکوتك ذی مآل
باقدقجه بایغین بالکه ،
بر قاب ضجرت اشتمال
کویا انیس جان اولور .
وضع غریبك ساده‌در ،
عمر عزور آزاده‌در ؛
کویامزار آماده‌در ؛

لکن حیات افشان اولور :
دیرکن مزهر بر صبا
اولدقچه پر آن صفا .

§

یلکنلرک دوندکجه سن ،
بر سایهٔ رقتنما
بر بال نور خندەزن
بر کولکه ، بر پارلاق ضیا
دوکمکده سك اذیالکه ،
کویاکه قانون وجود
دورکله اولمش رونمود ،
بر خنده ، بر محرق سرود
کویا یاپیشمش بالکه .
ایکلر کولرسك دمبدم ،
ای شاعر عالمشیم .

§

خیرچین دکرمن ، باق هله !
فیر فیر دونرسك متصل . . .
عالمله جنککك وار نصل
پر ولوله بر زور ایله

اورمقدەسك بال حیات !
صد چاك اولور سندن هوا ،
كویا كه یردن اعتلا
میلیله پرانسك ، سما
حتی بروج كائنات
كافی دكل پروازكه ،
آزدر جهان آوازكه .

§

كریان دكرمن ، شمدی سن
كاهی ایكلدرسك ، حزین
كاهی مهییج بر انین
طرزنده آغلارسك نەدن ؟
یوقمی هوادن هیچ اثر ؟
طولمازمی قلب وجانكه ؟
طورمق یاقیشماز شانكه ،
دونمكده كوچ : افغانكه
بال آچمش ارض كینەور ...
اور اور دمادم بالكی
یاخود كورورسك حالكی !

یورغون دکرمن ، ایکله‌دك
طوردك ؛ باغردك ، آغلادك ...
برچوق یورکلر ، داغلادك ،
فریاد عشقی دیکله‌دك ،
چیرپیندك ... ارتق جسمکك
کویا توکنمش طاقتی !
یوق بار عمره قدرتی ،
بکلرسك ارتق رحاتی ،
آن غروبکدر سنك .
باقدقجه شمس آفله
جبهه‌ك مزار اولمش بیله !

— ١٢ تشرین‌اول ٣٢٤ —

بهار

۱

بهاردر ... بوكون بتون جهان صفانثاردر ،
دكزده ، يرده ، كوكده خنده‌لر ترانه داردر ،
سمايه دم بدم اوچان طراوت ومساردر ،
زمينه فوج فوج اينن شميم خلد زاردر ،
بديعه‌لرده سرتسر محبت آشكاردر ،
بتون ذوى‌الحيات ايچون زمان وصل ياردر .

۲

باقك شو حورئ بهارك انجلای حسننه
ضيای حق قارشما مشميدر ضيای حسننه
ملكلر انجذاب ايدر حرمسرای حسننه
خيال شاعر ايرميورده اعتلای حسننه
دييور ــ تحير ايليوب آنك صفای حسننه ــ
« بهاردر ، بهاردر ، بهاردر ، بهاردر . »

٣

بهار کلدی ، سیر ایدك چیچکلرك سرورینی ؛
شمیم ایله بیان ایدر غرام نوظهورینی ؛
نهال ، نجمه کوسترر کل ضیا نشورینی ؛
چمن همیشه مست اولور ایچوب بهار نورینی ؛
نسیم وجده غرق ایدر صحاری مرورینی ؛
آنکده یارهم روانی صاف جویباردر .

٤

صباح اولونجه چهرهٔ شفق تبسم ایلیور ،
شکوفه‌لرله انجم سحر تکلم ایلیور ،
نسیم اسوب دکزده روحلر تلاطم ایلیور ،
طلوعه قارشی بیك هزاردل ترنم ایلیور ،
کونشدن ارضه پنبه نورلر تهاجم ایلیور ،
او نورلرکه مخطر جمال شیوه‌کاردر .

٥

کونش غروب ایدنجه بر نشاط ایله طوغار قمر ،
خضارت زمینی بوس ایدر ضیای نشئه‌ور ؛
قمرده یوقسه اختران اولوب سماده جلوه‌کر ،

خیاط شعله گلستانی چرخ نوره ربط ایدر ،
هواده نوره ممتزج کزر صفالی خنده‌لر ؛
بوشب صباح وصلی یاردنده دلفکاردر .

٦

بهار او آنلی شعریدر که شاعر طبیعتک
بدایعنده موج اورور مآل حسنی فطرتک ؛
بهار او جلوه‌گاه تابداریدر لطافتک
که معکس جمالیدر فرشتگان جنتک .
بوعالمک ، بو منجلی بدیعه‌زار قدرتک
افقلرنده انجم حیات شعله باردر .

٧

جبل منابرنده بیک خطیب هاتفی لسان
معالیء مشیتی جهانه ایلیور بیان ؛
مشارق سماده مبتسم صحاریء جنان ،
افقلرنده عالمک مظاهر خدا عیان ؛
ایدر جمال حق ظهور اگر یارلسه آسمان ؛
بهار ارضه جاذب ضیای کردگاردر !

— ٨ مارت ١٣٠٩

— راز جنان —

ینه برجنت سودا اولیور عمرمه بار ،
دلی کوکلم ینه برمحنته اولدی دوچار :
قورقارم ، یاده ایده‌مم کوکلی‌ده یارمی‌ده ،
کوکلم اماکه ایدر دردینی‌هردم اخطار .
سوه‌مم ، سومکه جرأت ایده‌مم سودیکمی ،
عشقمی ایلیه‌مم خالقه حتی اقرار .
یوق . . . بوحالم بنم البته دکلدر سودا :
هیچ سودا بوقدر قلبی ایدرمی غم خوار ؟
خسته‌یم ، برمرض وهمه کرفتار اولدم ؛
برطبیبك ایده‌یم رأینی بن استفسار .
مطلقا دردیمه برچاره‌سی واردر طبك ،
یوق ایسه چاره‌سی . . . . بیچاره‌یه آماده مزار !
اوله‌یم ، پاینه یوز سورمدن اول اوله‌یم ،
کوکلمی ایلیه‌یم قبرك ایچنده اضمار .
کورمسون ، آکلامسون سودیجکم سودیکمی ،
اولماسون عشقمی ادراك ایله بندن بیزار .

. . . .

. . . .

بونه حالتدر الهی ؟ شوبلا سودایی

روحم اقرار ایدییور ، فکرم ایدرکن انکار !
بلکه وجدانمه برلحظه کلیردی راحت ،
متصل کزمسه قارشیمده خیال دلدار .
روحمك عینیمیدر ، سودیکمك حسنیمیدر
کوکده ، یرده طولاشان شکل الهی اطوار ؟
بن نصل بویله ملك خلقته حیران اولمام ؟
نه ایچون ایتملی‌یم سومه‌مك اوزره اصرار ؟
آنی برحس الهیله سورسه‌م نه اولور ؟
قلب صافمده‌کی علویت سودا درکار .
حسمی لازم ایسه هرکسه تفسیر ایدرم ،
آنی برصاحب وجدان ایده‌مز استحقار !
ایشته بریار خداسیرته مفتون اولدم
سورم ، سودیکمی عالمه ایتدم اظهار .

۲۸ — شباط — ۱۳۰۸

— کتاب —

۱

کتاب او آیینهٔ انجم حقیقتدر
که هر صحیفه‌سی بر مشرق هدایتدر؛
کتاب او مطلع افکار آدمیتدر
که وجه مظلمی پر نور چشم عبرتدر؛
کتاب گلشن زینتور طبیعتدر،
کتاب مخزن اسرار خالقیتدر!

۲

بتون شو عقلمزه خیره بخش اولان آثار،
بتون شو خاکی سمادن لطیف ایدن انوار،
بتون شو گوکلره ایرمش قصور زینتدار،
بتون شو خالقی ممنون ایدن جلی افکار
کتابك اولدوغنی فهم ایدر اولی الابصار
کتابه دیرکه: مدار حیات امتدر.

٣

کتاب درکه ایدر خلقه بخش استعداد ،
آنك لسانی قیلار حقه ظلمدن فریاد ،
سمای نوردن ایندکجه خطبه‌لر ایراد ،
اوکنده رعشه‌لر ایلر جهان استبداد!
کچر یرك دیبنه قتل فکر ایدن جلاد ،
کتاب حافظ روح غریب ملتدر ...

٤

کتاب او مقبره بکزرکه سیر ایدن انسان
اولور معانیٔ عبرت نمونه حیران :
نصل که مقبر ایدرسه دفینی چشمه عیان ،
کتاب فکره ایدر شان عاقلی اتیان ؛
مزاردنده بیوکدر او مدفن عرفان
که تا ابد ازلی روح علمه تربتدر !

٥

کل ای کتاب خوارق بیان و حق پرور ،
سنکله ایلیه‌لم آسمانه طوغرو سفر :

سنکله عالم معنایی روح سیر ایلر ،
سنکله نا متناهی چیقار عقول بشر ،
سنکله سیر ایدیلیر عرش خالق اکبر ،
سنك صحیفه‌لرك جلوه‌کاه قدرتدر !

۶

کتابی بز یازارز ، اشرف اولسه‌ده فرضا
ملکلر ایلیه‌مز اشرفیتی دعوا :
کلوب ده آدمه وقت جزای روزبقا
« نه‌در جهانده سنك خدمتك » دیمجه خدا
کتابی ایلیه‌جکدر حضورینه اعلا ...
کتاب غیرت انسانه شانلی حجتدر !

۷

کتاب او مونس شفقتشعار آدمدر
که الك خفی اولان اسرار قلبه محرمدر ،
لیال هجرك ایچنده رفیق ماتمدر ،
کوکل لساننه فریاد روحه همدمدر ،
حیات عاشقی سویلر خطیب ملهمدر ،

كتاب شاعر ايچون مطلع سعادتدر .

٨

كل اى كتاب بدايع نمون عرفانم،
بنم محاسن مولايي ايستيور جانم ،
سنكله خنده نمادر جمال جانانم،
طورور يوز كده سنك انفعال وجدانم،
سنكله قبره كيدر فكرت پريشانم ...
او قبره كيم ابدى بر كتاب حكمتدر!

١٦ — مارت — ١٣٠٩

اومهلقادر

شوروزننددن باقان پریزاد اوبلبل دل ، کل حیادر،
اوروحپروراله سودا ، اوخندهٔ گسترمه صفادر .
هنوز اوایاتمش ده سیره چیقمش بهاره آغوش آچان صباحی
صباح عشقی ، بهار حسنی طلوعه قارشی پرانجلادر.
خنده سودا تبسم ایلر ، کوزنده معنا تکلم ایلر ،
یوزنده عصمت تجسم ایلر ،جبینی خورشید اعتلادر.
باقنجه خاکه ایدر تعالی سمایه طوغرو شمیم ازهار
که روح فیض آور بهاری نگاه سودایه مبتلادر ؛
سمایه عطف نگاه ایدنجه زمینه بر نور انیر الهی
که عرش حقدن اونجم آنك جمال صافی ضیاربادر .
جبینی تابان ،صفاسی خندان، مآلی علوی ، شبابی نازان،
ضیابه بکزر ،سمایه بکزر، سهایه بکزر ،ملك‌آدادر!
بوقیز دکل برتجسم ایتمش خیال فطرت پرست شاعر،
خیال علوی که روح آنجق بوحسن لاهوته آشنادر.
کونش طوغارسه شو مهر تابان حسنه مطابق تعشق ایلر
که چهره سندن اوچان ضیالر خدانمادر ، خدانمادر!

۲٤ — مارت ۱۳۰۹

الواح طبيعتدن[۱]

۱۵

« طفل وهلال »

قیشك هلالی اومظلومهٔ طبیعتدر
که عمر شبنمی کچمزده عمری ، بیچاره
عکوس مقبره بیکلرجه ابر شبپاره
ایچنده نامتناهی غریق ظلمتدر !

بوییل هلالی شتانك فقط بهاریدر :
طلوع ایدر افق تابناك مائیدن ؛
مآل حسنی صفای حیاته ساریدر :
کولر شکوفه‌لره روزن سمائیدن .

باقك نصل طوغیور : برکبود کلفامك
دوشمر جماله کویا لحاف شفافی ؛
کیرر قاراناغنه صانکه حجلهٔ شامك
نکاه عاشقه بیمکانه سینهٔ صافی .

[۱] هلاله نگران برچوجق رسمی ایچون سویلنمشدر

اونازنين نكهندن دوشن اثير لطيف
كيروب طمارلرينه برك سبز اشجارك ،
قونوب‌ده سينه‌سنه پنبه پنبه ازهارك ،
زلال فيضنه جوشش ويرر خفيف خفيف !

باقك نصل طوروييور : هالهٔ عذارندن
كبود صافه دوكر نيم خندهٔ طناز !
بەنك بەنك قاچيور صانكه شب جوارندن
سياه قوشلر ايدركن دونوب دونوب پرواز .

درينلكنده سمانك سوزر لطافتنى ؛
خيال شاعر عاشق كبى ضياى ترى .
نجومه طوغرو اوچان مبتسم سحابه‌لرى
آرار آرارده دوكر روحنك مسرتنى !

لطيفدر بومناظر ، بو انفلاق هلال ؛
فقط مسرت معصوم ايله شو پارهٔ جان ،
شو آنلى روح مجسم ، شو طفل زهره جمال
نكاه شاعره الطف كلير لطائفدن !!

هلال لیل شتایه تبسم ایلرکن ،
ایدر زهیرهٔ وجهی هلالی استقبال :
دیکوبده کوزلرینی آسمانه خنده کنان
دییور فریح ، مغنی ، لطیف ، پرخلجان :

« آی کوردم الله ، آمنت بالله ،
« آیلر مبارك ، الحمدلله ! »

— ٤ رمضان ۱۳۱٦ —

— سائل —

قورو برا کمکی صیقمش قولنه، پرخلجان
قوشیور — جسم ضعیفیله قولایسه قوشمق ! —
هپ کوپکلرده برابر ، متهالك ، شادان
صارار اطرافنی.. بیچاره نصل اوغراشه‌جق،
قوت یکروزه‌سنی قاپمق ایچون بونلردن ؟
طاغیلوب خیرلاشیورلرده ینه هپ بردن
صیچرایورلر قولنه لقمه قوپارمقده ایکن !

§

بو نه مسکین، نه قدر عجزینه مغلوب بشر :
قاچاماز، قوتولاماز شمدی شو حیوانلردن!

روح کریانی سونوك جبهۀ تارنده کزر...
قازنی آچ ، اکمکی وار... آه شو انسانلردن
بری امدادینه کاسه‌یدی! نصل؟ آدملر
دها شفقتلیمیدر؟ ایشته کچنلر کوله‌رك
حالنی سیر ایدییور، ایشلری کولمك کچمك!

§

صوك بر اقدامی ایله آچلغنك قاچدی هله
فیرلادی بر قاپانك اوستنه؛ ارتق راحت !
قوپاروب، پارچه‌لایوب اکمکنی آلدی اله
خیرلایور، بلع ایدییور.. آه نه مشکل نعمت !
حاولایان آچلره بذل ایتمدی بر لقمه بیله...
شیمدی بر ییرتیجی حیوان کبی آلمقده صولوق،
کوزینك جوف بیاضنده صیرتمش طوقلق !

— ٣ نیسان ١٣١٦ —

کوچوجك یارم

چیتیدیق پیتیدیق بر قیز کلیور ،
کوکلمی چاله جق خرسز کلیور ؛
نشئه م ، هوسم ، املم کلیور ،
کوزلم کلیور ، کوزلم کلیور .

کوزلم کلیور ، کوزی پرخنده ،
یوزی کوکبدن بیله تابنده ،
مه جبهه سنه پرتو طولیور ،
کل چهره سی بر مریخ اولیور .

باق کردننه : نور سحردر ،
قومرال صاچی دیجور سحردر ،
بالله بوقیز حور سحردر ،
بلبل کبی مسحور سحردر .

بستانده باق : حوپ حوپ اوینار ،
ابرایچره ضیا طوپ طوپ اوینار ،
صاچی دوشندز سوزیلوب قاچیور ،
اوچیور ، اوچیور ، سودا صاچیور .

کوك مائیسی بر جانفس کیمش ،
سر پوشنی‌ده بریانه اکمش ؛
اطلاس قوشاغی صارمش بلنه ،
بر غنچهٔ تر آلمش النه .
اثوابی قیصه قاپاماز ایاغی ،
دیز باغلری‌ده کورونور بایاغی !
روزکار اتکی تدویر ایدییور ،
بر هالهٔ مه تصویر ایدییور .
آلدر چوربی کل رنکندن ،
آلمش آنی بر وجهه باقارکن .
هپ باصدیغی یرلرده چمنلر
قالقار ینه کلسون دیه بکلر ...
ترلکلری‌ده شپ شپ اورویور
بعضاً یورولوب بردم طورویور
اما ینه بر پرتاب ایدیور
کیم بادی بیله اتعاب ایدییور !
پران پران کلیور ایشته ؛
کویا قوشیور کوکده فرشته !
نازان نازان اولیور رقصان ؛
رقصان رقصان اولیور خندان ؛
خندان خندان اولیور تابان ،
تابان تابان باقیور هر آن ! . .

جانان ... جانان ... نه کوزل جانان !
نه‌یامان جانان ، اکا جان قربان !
بنی کوردیسه اوملك صورت
نه ایچون ایتمز بویانه دقت ؟
بنی کورمشدر اوپری اما ،
بونی ایلرمی بکا هیچ ایما ؟

قوشه‌جق ، قوشه‌جق ، برچوق قوشه‌جق ،
قیرلری ، طاغلری ، طاشلری آشه‌جق ؛
صوکره یورولوب سرمست اوله‌جق ،
قوینده بنم راحت بوله‌جق ،
قوینده بنم بی تاب اوله‌جق ،
بایغین نکهی روحمی چاله‌جق !

— ۲۸ مارت ۱۳۰۹ —

قطعه‌لر

١

ایدوب محبتمه اعتمادیکی تبشیر ،
خراب جسممی معمورة‌الفؤاد ایتدك ؛
دکل بکا بیله‌رك کوکلمك نجابتنی
محبتی یاردان حقه اعتماد ایتدك !

— کانون‌ثانی — ١٣٠٧

٢

آه سن جنتده آچمش برکل نادیده‌سك ،
پرورش بولمش وجودك نور یزدانی ایله ؛
قوقلاسه‌م برکره‌جك قیسه‌مده وردحسنکی ،
شمهٔ قدسیتندن مست اولور روحم بیله !

— ١١ حزیران — ١٣٠٨

٣

شورسمه لطف ایله دوشدکجه پرتو چشمك ،
غریب کوکلده نور صفا اولور تابان ؛

ولی نعمتمك هر زمان یاننده طورور ،
بو ظل جسمه نصل غبطه ایتمسون وجدان ؟

٤

چهره‌مده بر ضیای سعادت عیان ایسه ،
ظن ایتمه که کونشدن آنی ایتدم اقتباس ؛
وجدانمی منور ایدن شمس فکریکك
بر صاف نوریدرکه ایدر وجهه انعکاس !

— ١ مارت — ١٣٠٨

٥

اشکالمی عینیله بنم کوستره مزکن ،
وجدانمی ایلرمی شو صورت سکا تقریر ؟
بن کوکلمك ایتسه‌م سکا تصویرینی اهدا ،
بالله ینه ایلیه‌مز حالمی تصویر !
نور نظرکدر کوره‌جك قلب غریبی ،
زیرا که ایدر روحمه هر لمعه‌سی تأثیر .
باقدقجه بو رسمه بنی یاد ایت ، بنی یاد ایت ،
یاد ایت که سنك یادك ایدر عمریمی تسریر !

١٤ — مارت ١٣٠٨ —

اغتراب

فغان فغان که غریبم وفا دیارندن ،
بعیدم آه اوپرینكده رهگذارندن .

برآویله بادیهٔ فرقت اولدی کیم وطنم
خیال یار بیله کچمیور جوارندن !

شو کاشنك صاچیلر گریه ابتسامندن ،
گلیر شمیم خزان نفخهٔ بهارندن .

صباحی لیلهٔ هجران قدر بکا انگیز ،
اینر غموم سحر نجم شعله دارندن .

مهیب آه جهاندر زمان قدر ممدود ،
اوغولدولرله گلن نوحه جویبارندن !

گیروب مقابر عشاقه طوپلامشده نسیم
بتون شویرلره صاچمش گوکل غبارندن .

بو گریه گاهده آه ایلدکجه بن تنها ،
عجب طویارمی اومهپاره خنده زارندن ؟

بنم فغانلرمی یارمه گوتورمزسه
نه آ کلارم بویرك جوشش بخارندن ؟

شو بلبل آه اوکلك کلستاننه کیتسه ،
طویولسه نوحه‌لرم شعر غم نثارندن ؛
خزان بولوتلری رحم ایتسه یاره کوسترسه
حزین چهره‌می افق سحر کنارندن .
دکزده ، قوشده ، بولوتده وفا اولورمی بکا ؟
یابانجینك نه‌طویارلر لسان زارندن ؛
اجل ، اجل دییه تنها روصحاری‌یم .
حیات محو اولیور موته انتظارندن !
بلا وجودمی ای عالم جحیم فراق ،
یاقوب‌ده قورتاریویر حال احتضارندن !
تن غریبه چوق کورمه برآووج خاکی ،
نه غم کلیر سکا برعاشقك مزارندن ؟

٤ — شباط — ١٣٠٨

حسنکی

۱

اودم که خوابه میل ایدر سمادن انجم سحر ،
جمال صبح نوصفا اولوب افقده جلوه کر ،
کزر نقاب ناز ایله ریاض خاکی سرتسر ،
نکاه طفله بکزه‌ین لطیف برضیای تر ،
کوکل قونارده برنهاله کیزلی کیزلی سیرایدر
شکوفه‌لرده ابتسام ایدن خیال حسنکی .

۲

اودم که نوطلوع اولوب بهار ایچنده آفتاب ،
ایچر صبوح نوری مست اولور محاسن تراب ،
جباله روحلر صاچار ملك قانادلی برسحاب ،
شفق ضیالی برسحابی کوسترر صفای آب ؛
کورور ، نکاه حسرته ایدرده روحم انجذاب ،
بدیعه‌لرده منجلی اولان جمال حسنکی .

٣

اودم که شمس غاربك جوارى برمزار اولور ،
زمینه طوغرو کولکه‌لر اینرکه لمعه‌دار اولور ،
سمایه طوغرو نورلر چیقارکه ظل نثار اولور ،
شب فراقك اولین ظلامی آشکار اولور ،
طونوق براختر حزین افقده کریه بار اولور ،
تخیل ایلر آغلارم سنك ملال حسنکی .

٤

اودم که باد نوبهار آچارده باب جنتی
ایدرز مینه منعکس بدیعه زار قدرتی ،
کزر خیال طائرم مناظر لطافتی ،
کوروب دکزده ،یرده ، کوکده خالق ملاحتی ،
عیان بولور طبیعتم سرائر طبیعتی ،
تفکر ایلر آکلارم سنك مآل حسنکی .

٥

اودم که بر کبوتر شکوفه رنك وشعله بال
اشندن احتراز ایله ایدر تمنئ وصال ...
رفیقهٔ صباروك توقف ایتمسی محال .

فقط طورورسه عاشقی آکا کران کلیر بوحال ،
دونرده برنکاه ایدر ، کوزنده آنلی برمآل
بولوحه‌ده بولور خیالم انفعال حسنکی .

٦

اودم که فکر شاعری طوتار جمال کبریا ،
ایدرده نور ایچنده آسمان حسنه اعتلا ،
خیالنه عیان اولور بتون عوالم ضیا
بتون محاسن جنان ، بتون ملائك صفا
تخطر ایلر ای اله عشق عصمت انتما ...
تخطر ایلرم سنك ؛ سنك کمال حسنکی .

٧ — نیسان — ١٣٠٩-

الواح طبیعتدن

۱٦

ایکی دوست

بری برورد منورکه صفاریز حیات ،
اوچوشور سینهٔ حسننده بهاری لمعات ؛

بری برلمعهٔ خندان که چمنلرده اوچار ،
یاپیشیر قلبنه اوراق سمنبوینی آچار ؛

برینك فطرت مسروری کشایش بولمش
بو : چوجق روحنه آهنك طبیعت طولمش ؛

برینك خلقت معصومی کزر مست بهار .
بو : قوزی ،سود قوزوسی ؛ اغزینی قوقلار ازهار.

ایکی فطرت که همان بر برینه عاشق اولور ،
چوجغك کوکلنه انجق قوزوجق لایق اولور .

قوزونك قلبنه برلحهده ایلر تأثیر
چوجغك طاتلی نکاهنده‌کی نازنده اثیر ؛

بولوشورلر سویشیرلر ایکی معصوم ملك ،
روضهٔ عمری گزرلر کولەرك ، اکلنەرك ؛

قوشوشورلر ، اوچوشورلر متهالك مسرور ...
جودنیایه آتیلمش ایکی پروانهٔ نور !

یورولورلرسه چوجق کندینی راحتجه آتار ،
چمنك اوستنه ؛ مونس قوزو قوینده یاتار .

ینه صحراده بوکون بربرینی بولمشلر ،
ایچەرك نورینی سرمست بهار اولمشلر .

چوجوغك وجه بیاضنده آچار ورد شباب
قوزونك جسم سیاهندن اوچار رنك تراب ؛

بری برزهرهٔ آن لمعهٔ صاف خورشید
که کولر جذبهٔ حسننده صفای ناهید ؛

بری برظلمت تابنده ، سیاه برمرجان
که اولور اطلس تارنده ضیالر پران .

چوجوغك جبههٔ نورنده مدور برەن
کورونور ، دست هوا کاکلنی اوقشارکن ؛

قوزونك آلننك اوستنده بیاض برغنجه
آچیلیر نورسما شکلنه عکس ایتدکجه .

شکل و رونقده تماماً ایکی ضد کامل ،
برینك روحنه اما بری روحاً مائل :

ایشته آغوش بهاریده غریق هوسات ،
ایلشلرده بو کون شوق ایله اسرار حیات ،

شمدی صوك مرحلهده کوکلره تاریکئ شام
رفته رفته یایلیرکن ایدییورلر آرام :

چوجوغك رنکی اوچوق، کوزلری فرسز ، بایغین.
یاصلانوب بر آغاجك آلتنه یورغون آرغین .

اورادن سویلهنیور اینجه خفیف برسسله :
«کل کل ارتق قاره کوز، کل اینه قاچدکمی هله »

کوزلرندن دوکولن لمعهٔ خواب بی فر
قوزونك شکل کریزانتی تلثیم ایلر ...
اویقو مغلوب ایلهجك یاوروجغی .. یوق ارتق
قاره کوز کلدی ، صوقولدی ، اودهیورغون آزیجق...

برزمان بکلهدی بایغین کوزی نازان نیاز ،
صوکره بر «مه!» دییرك دوستنی ایتدی ایقاظ !

— ٢٤ نیسان — ١٣١٦

بالقونده برقیزه

ملك كبی نه كزرسك اوسمت بالاده ؟
جنانه‌می اوچه‌جقسك عجب بواثناده ؟
نه‌در او نظره‌لرك آسمانه طوغرو مدام ،
نگاه یاریمی كوردك سپهر میناده ؟
خیال دلی بولورسك فضای صافیده ؟
مآل حقمی آرارسك جهان معناده ؟
اگرچه كوكلره شایسته‌در سنك نظرك ،
فقط نگاهكه شایسته یوقمی دنیاده ؟
بتون محاسنه معروض اولان كوكل واردر
كوكل كه حسنكی مضطر قالیر تماشاده !
بودمده سایهٔ حسنكده بر كوكل كزیيور ،
نصل كه روح كزر سمت عرش اعلاده !
ضیای دیده‌كی برلحظه خا كه عطف ایلیه ،
كوكل خداسنی كورسون اونور سودادە .

— ۲۹ — شباط ۱۳۰۸ —

اوصاندم

عالمدکی اوضاعی تماشادن اوصاندم ،
خیر بکچین قوم اشرادن اوصاندم ،
هر کوردیکم انسانه مدارادن اوصاندم ،
پس پایه‌لرك شانی اعلادن اوصاندم ،
وجدانی انسانلره اخفادن اوصاندم ،
خود بیلمکمك حکمنی اجرادن اوصاندم !

٢

انسان دینیلن جانوز پارچه پیکر ،
امیهٔ مذمومه‌یه پرتاب ایدن اژدر ،
طویماز نیم خالقی بلعم ایتسه سراسر ؛
بخش ایتسه خدا کندینه برعالم دیکر ،
ایستر ، ینه ایستر ، ینه ایستر ، ینه ایستر ،
بن بویله قودوز دیو ایله غوغه‌دن اوصاندم !

٣

جاهل که کلامیله ایدر جهانی تشهیر ،
فکر نجه قیلار علم ایله دنیالری تسخیر !
عالم که تکبرله ایدر علمنی تقریر ،

مقصودی نه‌در ؟ بهره‌سز آدملری تحقیر .
هرکس آرایور کندینه سرمایهٔ تقدیر ،
خود بین صفت جاهل وداناادن اوصاندم !

٤

هربر سوزیمی کندم ایچون سویلیورم بن :
مدحم کورینور دقت ایله دیکلر ایسه‌ك سن ...
هپ واسطهٔ مدح اوله‌رق علم وادب فن .
بیك شوق ایله علویتمی ظاهر ایدرکن
بیقدم بنی بی عقل اولانك دیکلمسندن ،
خود بینلکمی عاقله انشادن اوصاندم !

٥

یوق کیمسه ایچون غمکدهٔ خاکده بریار ،
هرکس اولیور کندیسنه یار وفاکار :
مقبرده نصل تك یاتیورسه اولو ناچار ،
دنیاده دخی تك یشایور آدم غمخوار !
وجدانمی ایتمکده مروتلری آزار ،
بول سوزلی اودا واحبادن اوصاندم !

٦

عقرب کبیدر ، هپ بیلیرز اکثر اقارب
نیش امليله بزی جرح ایتمکه طالب ،
یا وعظ ونصیحت یوانه برچوغی راغب .

هم دیکلملی اتماملی برسوری غائب !
اطفال ذکادن دویولان، یابس وراطب ،
پیرانه نصیحتلری اصغادن اوصاندم .

٧

امیده اسارتله سورر عمرینی آدم ،
ایستر ینه سلطانی حریتی هردم !
غم چکمک ایچون حرایسه‌م ای خالق اعظم،
ارتق یتیشیر ، عبداوله‌یم ، چکمیه‌یم غم ،
قیل سلسلهٔ جور ایله وجدانمی خرم .
بن بوش یره حریتی دعوادن اوصاندم !

٨

عشقك هله بن ایلمدم ذوقنی اذعان ؛
یاسودیکی اولماز ، سوه‌جك شوخ آرار انسان.
یا اولسه بیله هیچ بوله‌ماز وصلنه امکان ؛
امکان وصال اولسه‌ده یوق راحت وجدان،
هجرك صوکی وصلتسه‌ده وصلك صوکی هجران؟
بن بویله بلا منبعی سودادن اوصاندم !

٩

فطرت که ایدر آدمی مفتون حقیقت ،
بیلمم که نیچون ویرملی ادراکنه قات ؟
هر کوشه‌ده هرذره‌ده بیك سر طبیعت ،
بر جزئنی انجق بیلیر اما بشریت .
بیلدکارینی بیلمك ایچون‌ده نه مشقت ،
بیك محنت ایله حل معمادن اوصاندم !

١٠

کاهی دیلرم کیم ایدەیم نامی ابقا ،
عجزم کورینور فکریمی درحال ایدر امحا ؛
کاهی آرارم لطف ایدەجك برکشی اما ،
مستغنیٔ احسان کورورم خلقی سراپا ،
خولیادە بیلە بر املم اولمیور اصلا !
مقصددن اوصاندم هلە خولیادن اوصاندم !

١١

وجدان ، او بتون آملرك غلغلە کاهی ،
اللهمزك آیینۀ نور نکاهی ،
بیچارە چکوب دورمەدەدر بخت سیاهی ،
انفاذ ایدیور آکلامەدن امر الٰهی .
بیت یأسە کرفتار اولور اما ینە کاهی ،
آندنده کان بانك تقاضادن اوصاندم !

١٢

شعرم کە ایدر کوکلم ایچون نغمەلر ایجاد ،
شعرم کە ولور روحمە مجموعۀ فریاد ،
ارتق اودخی ایتیور طبع غمی شاد :
اوزانی قوافیسی بوزوق سوزلری برباد !
کرچە ایدرم خیلیجە منظومەلر انشاد
اما بتون آنلردەکی معنادن اوصاندم !

١٣

دنیا اوفنا خانەکە شکلندە بقا یوق ؛
بر یرکە کبارندە ، صغارندە حیا یوق ؛
بر یرکە صفاسندە ، سرورندە صفا یوق

شمسنده ، نجومنده بیله حال وفا یوق ؛
انواری ایچنده بزه بر نور هدا یوق !
بالله شو دوزخ کبی دنیادن اوصاندم !

١٤

معتاد ایده‌زك عقله مخالف حرکاتی ،
الحق یشاءقده بولورم بن شو ثباتی !
عمرم بکا سد ایلیور ابواب نجاتی ،
اول مرتبه حقدن طلب ایتدم‌که مماتی
مرحومك افول ایتمه‌مش اولسه‌یدی حیاتی ،
ارتق دیر ایدم ، موتی تمادن اوصاندم !

۳ تشرین اول ۱۳۰۸

کوچك شیلر

٧

یوکسوك

یوکسوکك اینجه شکلنی یازمق
بکا پك کوچ کلیر، قادینلردن
صوروکز، بلکه بر کوزل پارمق
اونی ترسیم ایچون بولور امکان.

بونی بر چکمه‌نك ایچنده کورن
معتبر بر رفیق خانه صانیر؛
قدری پك بیلیرلر الده ایکن،
دوشدیکی آنده مطلقا آلنیر.

اوده لایق نزاکتك اڭه:
تنه دایلانیر ایکن ایکنه،
ینه پك چوق سور ایش ایشله‌مکی؛

بیك لطافتله چیرپنیر هر آن..
صانکه بر نحل نو حیاته قونان
کوچوجك بر قوشك کوچوك یوره‌کی!

١٣ تشرین اول سنه ١٣١٦

تصویر وتصور

ینه چیقدی ناز ابله قارشیمه کولیور جمالی او آفتك ،
ینه جانه جان قاتەجق بوکون لمحاتی چشم سعادتك ،
نه کوزلده خندەنثار اولور یوزی برشکوفۀ عصمتك ،
نەقدرده جاذب روح ایمش نظر لطیفی شبابتك ،
بوکا برملك دیر ایدم فقط بوالهیدر ملکیتك ،
شوقیزی سوردی کونش بیله اکر اولسه اهلی محبتك !

۲

طولیور صفای شبابتی ینه خنده خنده جمالنه ،
ینه غنجه غنجه طراوتی کلیور اوچهرۀ آلنه ،
بوقیزك دکل شوجمالنه طاپیلیرسه چوقمی خیالنه ؟
صانیرم که کندیده عاشق اولدی باقنجه صفوت حالنه ،
که تفاخر دلی عکس ایدر کوزینك خیالی مآلنه ،
دوکیلور اوغمزه‌لی دیده‌دن لمعاتی رب ملاحتك !

۳

نصل اولدیده بوجهانه ایندی وجود عصمتك ای ضیا ؟
سکا آسمان سعادتی عجب آچماەشمی ایدی خدا ؟
یاره‌لی کوکللری طوپلامقسه مرامك آه آجیرم سکا :
آصیلیرده هرتلنه اوزلف سیاهی بردل پر جفا
بوجهان غصه‌یه ربط ایدر قپانیر سکاره اعتلا . . .
سنی کیمسه کورمەدناو چدەاول ینه نوری عرش لطافتك !

٤

غلط ایتدی فکر خطا اثر نه بیلیر بنم دل زاریمی :
صافین اوچمه ای کل منجلی کوردیم صفای بهاریمی،
ایرییور خزانه حیات دل سوه مز بوکون بیله یاریمی،
اوله یمده صوکره عزیمت ایله زیارت ایتده مزاریمی؛
بر آووج ترابمی آل کوتور آتیویر جنانه غباریمی.
قدملك اوپرسه اوخاك غم اوله ماز مخالفی تفتك !

٥

اوپه مز سنی فقط ای ملك اوپه مز ضیای سحر بیله،
اوپه مز اوچهرهٔ صافکی اوپه مز دهان نظر بیله،
سکا ای نمونهٔ حسن حق باقه ماز کورنجه قمر بیله،
اوشکوفه سك که جهانده قوقلایه مازسنی کل تر بیله،
سوه مز دیلرده حسنکی دل برخدای بشر بیله،
سنی مطلقا سوه جك ینه ملك المحاسنی جنتك !

۱ کانون ثانی ۱۳۰۸

الواح طبیعتدن

١٧

— زنده و مرده —

نه‌در بو جسم معظم ، بو هیکل ذیروح ؟
بو اورمانك اوزرندن باقان درخت بلند !
قوی وجودینی ایتمش فضایه برکره بند ،
خلود روحنه بی حد بر آسمان مفتوح .
جباله سایه صالار نور آسمانی اوپر
دشر بولوطلری دامان کهکشانی اوپر

هلالی قوینده صاقلار ریاح سرمادن ،
اولور لیالی غمده کواکبه لانه ،
قمر کلیر صوقولور ظلنه پریانه ،
کونش صفاسنی اوقشار سپهر مینادن ،
زمین زمین یاپیلیر نظره کاهنه اعصار .
سما سما آچیلیر نظره کاهنه انوار

سکوتی واصل حق بر حکیم ذیشانك
حیاته رعشه ویرن منفعل سکوتیدر
غریوی بر تهیج بلند عرفانك
معاشر بشری تتره‌دن خطابیدر

عظامنی چوروتوب قیرسه‌ده مشاق حیات
ایدر متانت جانیله اعتلاده ثبات.

بوپروقار اغاجك زینت وکمالیله،
بیوکلکنده‌کی فوق‌الطبیعه برنسبت،
خیال وفکرمه اولمشدی مورث حیرت؛
خطاب ایدردی صماخه لسان حالیله،
مدید ظلی ایچنده چیقارکن اورماندن
کوروندی لوحهٔ عین‌التضاد بریاندن!

مناره سایه‌سی شکلنده بردرخت عظیم،
خضیض خاکه سریلمش مؤبداً یاتیور.
طبیعت ایلر ایکن شان وقدرینی تکریم،
بوکون ظلام عدم دوشنه کفن آتیور.
وزان صرصربیخ افکن مصائب ایله،
سوکولمش ارض دنیدن یاتار غریب اویله.

قابوقلری طاغیلوب دللری شکست اولمش،
قوغوقلرندن اولوم رنك وظلی پیدادر.
بتون یاریقلرینه خاك مسکنت طولمش،
چوقورلشوب کیدییور. عین لحد موتادر،
چوروکلریله نقوش مزارینی یازییور،
آغیراغیله تراب سکونی قازییور.

٢٥ تشرین اول سنه ١٣١٨

هلال رمضان

کورونیجه بوسنه کوکده هلال رمضان ،
ینه خورشید جمالك بکا اولدی پنهان ؛
گرچه بر کره‌جك ایتدکسه‌ده عرض دیدار ،
عاشق امیدی قدر سورمدی وصلك فتان ؛
گرچه هرکس آرایور شمدی هلال عیدی ،
یرده کوکده آرارم سودیکمی بن هر آن ؛
تا بش ماه جمالکله اولور عید سعید ،
ظاهر اول سودیجکم عمریمی ایله خندان ؛
بو جفا شانکه بالله یاقشمازکه سنی ،
آنلی ، وجدانلی ، ملك خویلی یراتمش یزدان .
کورون ای حسن ازلدن یارادلمش مهتاب ،
آسمان دلی برخنده ایله قیل تابان .
سن کورونمزسه‌ك امین اول که دکل کوکده هلال ،
هم کونش هم قمر اولسه بکا عالم زندان !

۳ رمضان ۱۳۰۹

يأس كران

١

نەدر هوادە شو اعصابى اولدورن نقات ؟
بو ر تنفس غول جحيم پردهشت !
نەدر سمادە شو وجدانە عكس ايدن ظلمت ؟
سما دكل‌دە هلالى ضيا شب فرقت ،
غروبلرلە طولو عالم اجل صورت !
صيقار طوروريوركى ديو پنچە پر محنت .

٢

شو پارە پارە بولوتلركە كوكدە سيار در
عكوس مقبرەدر بيك مزار شاعردر :
مزار شاعرە بكزركە حزنى باهردر ،
فقط محاسنى‌دە اهل قلبە ظاهردر .
سحاب ، روحمى بالايە جذبە قادردر ،
يازيق يازيق كە بوكون ميل حسنە يوق طاقت .

٣

زمان اولوركە طبيعت‌دە آغلامق ايستر ،
كوكل كبى آنى‌دە ستر ايدر ظلام كدر ؛
فقط بكاء آكا يار رحيم ايكن اكثر ،
غريب كوكلە بكزر بوكون : سكون پرور !

نهایت آغلایه‌جقدر شو عالم مغبر ،
غریب کوکلم ایچون یوق بکایه هیچ قدرت !

٤

صباح اولنجه بو دنیایه کلمشم اما ،
او صبحه شام شتائی دیمك دکلمی روا
که عمرم اولدی بنم غملی برشب یلدا ؟
الهی یوقمی بو لیل حیاته صبح صفا ؟
سما قدر صوکی یوق بر بلامیدر دنیا ؟
بولوت کبی ایدیورسه‌یدم آه بن رحلت !

٥

بولوتلر کله بکا ای سما سن ایله هجوم ،
بنم وجودمه چوکسون بتون جبال غموم ،
بنم حیاتمه اسسون بتون شوباد سموم !
صفای جانمی اولدیردی طالع مشئوم ،
وجود بار حیاتمدر ، اولمیور معدوم !
عدمده آدمه‌یك کوچ نصیب اولور نعمت !

٢٨ نیسان ١٣٠٩

سرچه

١

غاغه‌سیله اوریور طیق طیق طیق ،
قوندی برسرچه بزم پنجره‌یه ؛
یمی بولمش عجبا مسخره‌حق ؟
نه‌قدر شوق ایله ایلر جیق جیق !
نظر ایتمز بیله هیچ مشجره‌یه ،
کوزی اطرافنه اما نکران .
چونکه راحت ایله بریم یرایکن ،
قورقیور عمری فدا ایتمکدن .
ذرۀ جسمنه دنیا دشمن ،
هله اولدورمکه عاشق انسان !
نفس آلدقجه شوحیوان صیق صیق ،
صانیرم تیرنکاهم کیتدی ،
کوچوجك قلبنی مجروح ایتدی .

٢

یوق بنی کورمدی ، کورسه‌یدی اکر
قورقوسندن طورمزدی بردم ،
ینه برشیئی فقط حس ایلر :

وارانغم قلبنه دهشت آور ،
بونور شیده‌دکل طاتلیجه یم ،
نه یورکله براقوب ده کیتسون ؟
قوش ده انسان کبی محتاج اولیور ،
اوده کوچ حال ایله بریم بولیور ،
دامله دامله ایچنه قان طولیور ،
قطرهٔ عمری نصل ترك ایتسون ؟
صبحه‌جق بن سنی دلکیر ایتمم :
عافیتله یمکی اکل ایله ،
صوکره کل کوکله سوزلر سویله .

٣

بویله دیرکن ، نه عجایب حالت !
حسد ایتدم او قوشك یمجکنه ! !
قلبمه کلدی او سنکین غلظت
که ایدر آدمی اژدر طینت ،
یورودم پنجره‌یه مارانه ؛
قوشه بردن بره اولدم ظاهر !
او قدر قورقدی زواللی حیوان
که بتون تتره‌دی جسمنده‌کی جان !
کوزی سوندی ، قنادی دوشدی همان ،
اوچمغه اولمادی بر دم قادر .
اولدی صاندم ، هله چیرپندی ینه . . .

آجی بر جیك دیدی ایتدی پرواز ،
بی آغلاتدی او محرق آواز !

٤

کندی نفسمدن اوتاندم بالله ؛
عودت ایتدم یرمه صاقلاندم .
عجبا کلمیه‌جکمی ؟ ایواه :
کوردی بر بیر تیجی حیوان ناکاه ،
یووامك حولنه کلمز صاندم .
آرادن خیلی زمان ایتدی مرور ،
قورقه قورقه ینه کلدی ، کیتدی
ینه کلدی ، ینه پرواز ایتدی ،
ینه کلدی ، هله خوفی بیتدی .
عودتی روحمی ایتدی مسرور ،
حرکت ایتمه‌مکه قاتلاندم .
یدی هپ بولدیغی پنجره‌ده
صوکره‌ده کیتدی ییقاندی دره‌ده .

٥

قوندی بر تازه فدانه درحال ،
سیلکنوب تویلرینی هب آچیور ،
سوسنی ایلیه‌جکدر اکمال ،
اویناد‌قجه اومزهر پروبال ،
بتون اطرافنه شبنم صاچیور .

باقکز شمدی نصل شاداندر ،
قارنی طوق، اوستی تمیز ، یاری ده وار ؛
کندینی ایلیور ایشته اظهار ،
اویله بر یار محاسن اطوار
که آنك کوکلنه عشق افشاندر .
ایلدی سودیکنی استقبال ،
یاری یولده اکا اولدی نائل ،
باشلادی زمزمه یه نغمهٔ دل .

٦

شو کوزل لوحه یه باقدم قالدم ،
ایکی سرچه بکا بر عالمدر .
آنلرك عشقی ایله کام آلدم ،
آنلرك ذوقنه بن ده طالدم ،
یورکم حسلرینه محرمدر .
آه بن سرچه لری پك سورم !
کرچه بریرده دکلدر نادر ،
کثرت وندرت آرارمی شاعر ؟
کوکده بیکلرله کواکب ظاهر ،
آنلرك هپسنی تك تك سورم .
سرچه نك دیده سی بر شبنمدر ،
جسمی بکزر کوچوجك بر یوره که ،
کول کبی رنکی خزانی چیچکه .

٧

ای سحر یوزلی، بولوت تولی چیچك،
نه کوزل همده نه چوق رنکك وار !
لایقیله سنی کیم رسم ایده جك ؟
ای چوجق نغمه لی قوش، یاوروملك،
اوقدر شیوه لی آهنکك وار
که خیالمده اولور بارکتر ؛
ایده مم شعرم ایله بن تصویر؛
اوتوشك روحمه ایلر تأثیر !
سرچه کل، حسمی ایتدك تسخیر،
سکا کوکلم یووا اولمق ایستر !
شمدی اماکه سنك جنکك وار ؛
بر رقیب اولدی شو یاندن پیدا،
آنی تعقیب ایچون اوچدك حیفا.

١٥ نیسان ١٣٠٩

۱۸

لیل مکوکب

۱

ای لیل مکوکب سنی ایتدکجه تماشا
روحم اوچیور شوق ایله بیلدیزلره کویا . . .
ظلمتلرك ایلر بکا تقریر خفایا ،
کزمکده سنك کواکبلرکده نیجه سودا ،
چیقمقده سنك لمعه‌لرکدن نیجه معنا ،
محشر کبی بیك درلو حقیقله عیانسك !

۲

ایتدکجه بو شب بن شو بیوك عالمه دقت ،
مشهود اولیور فکرمه بیك لوحهٔ حکمت :
یارب نه بیوك مقبره‌در شمدی طبیعت ،
هر کوشه‌ده بر سایه نما قبر سکونت ،
هر مقبره بر بیلدیز اولور شمعهٔ تربت ،
ای لیل مکوکب ، نه قدر خوش لمعانسك !

۳

باق باق نه قدر وجه سما نامتناهی ،
انجم او موالید ضیا نامتناهی ،

سیر ایله نصل خاك فنا نامتناهی ،
طاغلرده ، دکزلرده خفا نامتناهی ،
هر کوشه‌ده اسرار خدا نامتناهی ،
ای لیل مکوکب ، نه مهابتلی جهانسك !

٤

قارشمده مسلسل متوالی نیجه کهسار ،
هر پارچه‌سی بر نور سیاه ایلیور اظهار ،
پیرامن کهساری اوپر بر یم سیار
هر طالغه‌سی بر اختره آیینهٔ دیدار . . .
علویت وزینتله سن ای لیل ضیادار ،
بر صبح بهشتی‌یه بیله غبطه رسانسك !

٥

ای لیل مکوکب او سیه زلفه مماثل ،
ایتدك بنی بر وصلت جانبخشکه نائل ؛
ایواه سنك وصلکه‌ده وار نیجه حائل ؛
ییلدیزلرك ارتق اولیور مغربه مائل ،
حسنك اوله‌جق شمدی امیدم کبی زائل ،
عمرم کبی حیفا که سریع‌الجریانسك !

٧ تموز سنه ١٣٠٨

رسم قطعه‌سی

بابام جهانده بنم باعث حیاتم ایسه ،
ایدن حیاتمی بی شبهه‌سز سکز احیا ؛
ولی‌نعمت وجدانم اولدیکز بالله ،
ملك نویده‌می ایتمکله کوکله اهدا ؛
کولر سعادت روحم ضیای وجهمده ،
باقان شورسمه دیر بختیار اولور ابدا .
نه‌رتبه منت وجدانمی بیان ایتسه‌م ،
ولی‌نعمتمه قلبی ـ و بلمم اصلا .
کونش ایده‌یدی اکر قلب اکرمی تصویر ،
اوصورت ایلر ایدی بلکه حسمی تقریر !

۲۶ مایس سنه ۱۳۱۰

قناریه‌جغم

۱

اوتیور شوق ایله قناریه‌جغم ؛
نه کوزلدر صداسی، رفتاری !
قونیورده اله قناریه‌جغم
آچیور قورقه قورقه منقاری ...
«جی» ك، جیك جیك، جیجیك جیجك جیك جیك.
نه‌دن اومسخره، نه ایسترسك ؟
بیلرم دردکی : بر آزیمجك .
ویرمم اما .. ناصل‌ده دلبرسك !
هایدی آل یه، یورولدم آرتق بن ؛
سکا بیقدم تونکلك ایتمکدن .

۲

قفسه کیردی، ذره‌جك کوزنی
کوکه طوغری چویردی‌ده باقیور،
بکا کوسترمیور کوزل یوزنی ...
غاغاسندن جیولتیلر آقیور،
صانکه بندن شکایت ایلیه‌جك !
یوق .. جیجم .. کل دارلمه‌سن کوزلم،
دها یملکده بیتمدی یه‌جك ؛
چیر پینوب طورمه، قون .... کل ایشته الم.

«جی»لك، جیك جیك! » امان نه طاتلی صدا،
نه باقیشلر، نه چیرپینش، نه ادا!

٣

برقبزك نوشكفته كوكلی كبی
كه هنوز ذوق آلیر محبتدن.
بیلمه‌دن، صورمه‌دن، نه درسنی
خنده‌لر طوپلیوب طبیعتدن،
دوكر ازهاره بیك ترانه‌تر؛
بو كوزل قوشجغزده صبح ومسا
صانكه هپ قوشلره تعشق ایدر،
شوق ایله متصل اولور كویا!
نغمه نغمه، نوا نوا مسرور،
جلوه جلوه، ادا ادا مغرور!

٤

هر سحر وقتی اویقودن بیدار
اوله‌رق جیو جیوه ایدر آغاز؛
طوری خندان نگاهی رونقدار...
دوراماز بردم ایتمه‌دن پرواز.
نفسه التفات ایدرسه‌م اكر
آصیلیر پنجه‌سیله تللرینه؛
او بكا نغمه‌لر هدیه ایدر
قویارم بوسه‌لرله بن اللرینه،
هر صباح ایلرز بو یولده صفا،
بنی شعرم قدر ایدر احیا!

٥

ینه بر صبحدم اویانمش ایدم ،
دوییایجه قناریه‌مك سسنی
قاچدی‌ده اوچدی کیتدی صانمش ایدم ،
آچمادن فجره قارشی دیده‌سنی
یره دوشمش تونکدن آواره ،
قاباروب تویلری ، یوزی صولمش ،
نفس آلماز کبیدی بیچاره ،
او قدر جسمی بی مجال اولمش !
ـ سن نه اولدك کوزل قناریه‌جغم ؟ . .
کل مینیك یاورو ، کل‌قناریه‌جغم ! ـ

٦

« ج » « ی » « ك » ایواه نصل غریب سسی !
ینه اجبار نفس ایله ، بیتاب
المه قوندی ، ایکلیور نفسی .
شبنم چشمی ایلیور اشراب
ذرهٔ جسمی رحلت ایتدیکنی ،
دورمادی بر دقیقه دوشدی یره ،
عمرینك طویدم آه کیتدیکنی ،
« جیك ، جیك ، جیك » دیجه بر کره !
« صاری بر کلدك ای عدم چیچکی »
روحکی آلدی قوشلرك ملکی !

۱٤ نیسان سنه ۱۳۰۹

بر آلبومه یازلمشدر

جامع الفضل اولان کتابکزه
ناممک درجی پك بیوك جرأت :
سزه شایسته سوز بولنمه بیله ،
آنی برسز بولورسکز البت !
فقط انسان آلجه امریکزی ،
ردوتأخیره قالمیور قدرت ؛
موجب فخر قلب اولان امره
امتثال ایتدی فکر بی حکمت ،
شو سوزم ایشته یادکارمدر :
دوستلق تا ابد شعارمدر !

۱ نیسان ۱۳۱۱

بەتووەن [*]

۱

ملال قلبە منبسط ، صفای روحە غم‌نثار ،
سمای فکری خندەور ، مزار قابی گریەزار
بحار وصلی منجمد ، زلال عشقی حارحار ،
قریحهٔ بلندینە اورور ملال گردکار ؛
سماسما بدیعەجو ، جهان جهان ترانەدار ،
محاسن طبیعتك محیطیدر بو بستەکار .

۲

تاصلسە فیض انجلاسی روضهٔ طبیعتك ،
فیوض فکری اویلەدر بو ملهم بلاغتك :
بوتون محاسن گزینی کارگاه فطرتك ،
بوتون زواهر عیونی آسمان قدرتك
اوروب صمیم قلبنە بو قهرمان صنعتك ،
لسان موسیقی ایلە جهانە ایلر انتشار .

۳

اولونجە مائل کدر بو فطرت سماحرم
طولار صماخ روحە بی نهایە اخروی نغم ،

[*] بەتووەن آلمانیانك موسیقی شناسانك اعاظمندندر، ۱۷۷۰ سنەسندە بون شهرندە تولد ایدرك ۱۸۲۷ دە ویانەدە وفات ایتدی . اوتوز بش یاشلرینە طوغرو قولاغی آغیر-لاشمشدی .

دوشر روح فکرته ظلال لیلهٔ الم ،
کورلر سکینت حیاته قانلی چهرهٔ عدم ؛
اولور اودم بکای روحی جبهه‌سنده مرتسم :
کبوتر خیالی چکر عمائق مزار !

٤

لسان روحه آشنا ، جهان عشقی کوش ایدر ،
طورور طورور غلو ملهمات ایله خروش ایدر ،
صدای دور کائناته نغمه‌سیله جوش ایدر !
دوشر ینه زمینه ، غازهٔ خیالی پوش ایدر ،
لب سحردن ابتسام نودمیدی نوش ایدر ،
قونار خزان قلبنه صفای شبنم بهار .

٥

کهی خیال یار ایله سمایه ایلر اعتلا ،
قوشار قوشار پنبده ، جانکشای شمهٔ وفا ؛
دوکر جناح انجذابی کهکشان انجلا ؛
فقط ایدنجه مهر عشقی ابرنازه اختفا ،
دوشر ضیای چشمنه ظلال شانهٔ هوا ،
قالیر لب محبتده عکس لمعهٔ عذار !

٦

نزاکت الک کزیده برملاحت مقالیدر :
شمیم بکر نوحیا ندیمهٔ خیالیدر ،
اثیر بوسه اهتزاز روحنك مآلیدر ،

او اینجه اینجه نغمه‌لر شواهب ملالیدر ،
او کیزلی یزلی آهلر ظلال انفعالیدر ؛
ترانه‌سنده موج اورور نقاب ابتسام یار .

٧

صفا ، طرب ده ایتمه‌دن بویوکلکندن احتراز
ایدرلر الك حزین دمنده رقص شوقنی نیاز ؛
اولور همان کوزل کوزل ، آچیق صاچیق ترانه‌ساز :
لطیفه‌کو ، بهانه‌جو ، نظر پذیر ، امل نواز ،
غنوده دیدهٔ حیا ، کشاده شاهبال ناز ،
دونر دونر ، اوچوب اوچوب صاچار لوامع مسار !

٨

ایدنجه صرصر خیالی زور وجد ایله غلو ،
ایدر شواهق ذکایی ملهماتی جستجو ؛
اوچار مشارق سماده بیك خیال تیره رو ،
یاغار فیفیٔ حیاته رعد نغمه سوبسو ؛
اورور صماخ عالمه مهیب بانك های وهو ،
چیقار بروج آسمانه تند باد موسقار !..

بودهاء ایشته بویهر فیضان الهام ،
هیکل قدرینی برعالمه دیکمش استاد ،

ينه آهنك سماوى ايله مشحون غرام ،
يازدى بر شانلى اثر ، بر متوالى فرياد !
بونى ديكلتمك ايچون سحنهٔ صنعتده او كون
قورقه‌رق كلدى فقط ؛ چهره‌سى هم رنك مزار ،
نه‌سى وار ؟ اللرى تيترك ، كوزى سونمش ... ناچار
باشلادى ؛ چالغى‌يه برقاچ‌نه اشارت ويردى ...
كيتميور ، آ كلاميورلر ... بو بويوك صنعتكار
بيلميور ياپديغنى ؛ قدرتى عاجز ! نه‌ايچون ؟
جسم معلولنه كلمشدى اودم روحى آغر ...
نظر كاهنده افول ايتدى حيات ابدى !
دكلنكى آتدى الندن كيديور ... مستغرق ،
كيديور رونق ماضيسنه قان اغلايه‌رق ؛
چونكه : صاغر !

٢٢ شباط ١٣١٥

تقبيد كلفتپرورانه

اولدقجه سنك شانهٔ زلفكله مقيد ،
پيرامن نازكدن آييرماز بنی بريد ،

دوشدكجه سنك پايكه ای حسن سماوی ،
لرزنده حياتم اولور عشقكله مشيد .

لايق كورورم كندمی ايتسهك بيله آزار
شايان بولامام كوكلی سوسهك بيله شايد

« سودم » ديسهك اما ياكيلوب‌ده بكا بركون
ازسوی سما غلغلهٔ روح در آيد!

تأبيد ايدييورسك بنی حسنكله سن اما
آه اولسه‌ايدی روح وصالكله مؤيد !

٩ نيسان ١٣١٦

كل اون پاره !

کل اون پاره ، کل اون پاره ! . .
قولنده بر کوزل سپت ،
ایچنده کل بش اون صیره ،
تمیز ، سویملی برچوجق
دییور : مالم دکل صولوق ،
کلك آلك چابق چابق !
کل اون پاره ، کل اون پاره !

§

کل اون پاره ... او حسن تر ،
او خنده پارهٔ شفق ،
او دل شمیم روحپرور ،
او رنك چهرهٔ حیا ،
تزهر ایلمش ضیا ،
تبسم ایلمش سها . . .
او اون پاره ، نه معتبر !

§

مآلی قوندی کوکلمه
شو لوحهٔ لطافتك ،
حیات صوندی کوکلمه :
چوجق کوزل ، ادا کوزل ،

چیچك كوزل ، هوا كوزل ،
زمین كوزل ، سما كوزل . . .
بوپك طوقوندی كوكلمه !

§

طبیعتك سخاسنه
هزار كره آفرین ،
كوزللكی صاچار طورور
زمان زمان ، نوین نوین ؛
شكوفه ، موجه ، كل ، هزار ،
بولوط ، شفق ، قمر ، بهار
ظهور ایدر هزار هزار ،
سما سما ، زمین زمین !

§

خانملرم كل اون پاره !
سپت بوشالدی‌ده ینه
دیوب طوروردی مسخره :
كل اون پاره ! آلك هله ،
دیكر سكزده مندیله ،
كمر یاپارسكز بله ؛
كل اون پاره ، كل اون پاره !

١٥ مایس سنه ١٣٠٩

الواح طبیعتدن

١٩

یاغمور

یاغمور یاغاجق ، کوك ینه مستغرق ظلمت .
یوق برتپه‌جکدن کورینور چهرهٔ مائی ،
یوق بربولوط آلتیدن اوچار نورسمائی ،
آفاقه نزول ایلیور اشباح کدورت ،
آتمش کبی دنیایه سما بنجهٔ ثقلت ،
صاچمش کبی دوزخ یره برسیل حرارت .

§

یاغمور یاغیور ، تتره‌یرك خائف ونازان
دوشمکده تراویده قطیراتی زمینه :
برشهر دمادم کتیریر سمع حزینه
آهسته اصوایله کسیك شیوهٔ الحان . . .
باغلار سنی تقلید ایله برغملی انینه :
آغلار کبیدر حسکی ای نغمهٔ باران ،
قلبمده کومولمش قالان آوازهٔ هجران !

§

یاغمور یاغیور : شمدی بر آهنك طرنزا
سودالی خیالاتمی اوقدر مهیج ؛

کویاکه اولور زلف سیه‌وشان متموج ،
هرتار لطیفی اوقدر حائز معنا ،
بوکاکلرینه طوپلانیور نور ایله کویا
عصمت قوجاغندن اوچوشان شمهٔ سودا .

§

یاغمور یاغیور : شمدی بوارق متوالی ،
طراقهٔ صد چاك ایله پرزور صواعق ،
ایکلر کبیدن خشم ایله مغرور شواهق
تیترتمه‌دن ظن اولنور باد جبالی ،
تکبیر آلیر اشجار اوله‌رق ساجد خالق ،
بیك فسحهٔ صحراء پرآواز ایله مالی ،
محشرلر آچار کوکلره آفاق حوالی !

§

یاغمور یاغیور : سطح سحر چهرهٔ دریا
انجم کبی بیك قطرهٔ پرنور ایله منقوش ،
برموجه‌جکی ایتمه‌ده برحزمه دراغوش ،
برندأت [*] آلیر قوینه بر روضه‌یی کویا ،
برکوهه قونار قوش کبی برنور دردپوش ،
خندان تعبدر نکهٔ تازهٔ اشیا
کریان صفا چهرهٔ پرشبنم دنیا .

[*] «ندأت» نونك فتحی و ضمی و دالك سکونیله علائم سماویه غلطی الکم ساغمه تعبیر اولنور دائرهٔ هوائیه‌یه دینور . قاموس جلد ۱ صحیفه ۵۷

اوت لطیف ایدی عالم ، لطیف وروحنواز .
فقط محاسن دنیا ایچنده عمری سونن
بر اختیار قادین ایکلر طوروردی آواره .
نصیب عمری اولان کلبه‌جکده بیچاره ،
غریب تك باشنه ـ حقه رحلت ایلر ایکن ـ
ایدردی ذکر نگاهیله بیجال ، ابکم
ایدردی رحمت حقدن لسان جانله نیاز
صدای قدسیٔ قرأنله قطرهٔ زمزم ...

§

یاغمور یاغیور : شدت تأثیر هوادن
سیلابه ایله پارچه‌لانان پنجره‌سندن
نوش ایتدی او بیچاره قادین رحلت ایدرکن ،
زمزم یرینه رحمت جوشان خدادن !

٦ كانون اول ١٣١٢

نغمهٔ بهار

کلشن بهار حسنکه کلدم ملول وزار ،
کیت سویله یاره حالمی ای نفخهٔ بهار !
کیت سویله یاره چکدیکم آلام فرقتی
بالله یاقدی روحمی اندوه انتظار !

لرزنده دل ، شکسته نظر ، منطفی امل ،
بی تاب و بی حیات اولورم رهروغبار
ازهاردن طویار کبی یم شمهٔ وفا ،
انهاردن کلیر کبیدر نغمهٔ مسار .

اشجاردن آزار طورورم ظل حسننی
انواردن امیدایدرم لمعهٔ عذار .
کوکلمده کریه کریه خروشان بلای عشق ،
قارشیمده جلوه جلوه کریزان خیال یار . . . .

کیت سویله یاره حالمی ای نفخهٔ بهار .
دوشدم تراب وصلنه دل خسته ، جان نزار !

۱۶ مارت ۱۳۱۳

عسکر شرقیسی

۱

« باق شولوند عسکره عثمانلیدر ،
سونکوسی پارلاق قلیجی قانلیدر ؛ » [*]
سینه‌سی لوح شفق الوانلیدر ،
جبهه‌سی خورشید قدر آنلیدر ؛
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

۲

چهرهٔ خندانه ایتسه‌ك نظر ،
نور نیدن کورونور براثر ؛
موته اولان شوقنی کیم کورسه‌کر
ملته عمر ابدی حکم ایدر !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ،
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

۳

معدلت ، انصاف ، شجاعت ، سخا
قهر عدو ، عفو ضعیف القوا ،

---

[*] بو بیت بابامکدر

حب نبی ، خوف جناب خدا
فطرت مجبوله‌سیدر دائما !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٤

صیحهٔ شیرانه‌سی اسم جلال ،
ولوله‌سی لرزه رسان جبال ؛
فیض شهادتله رفیع الکمال ،
کوکدن اینر وجهنه نور جمال . . .
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٥

براولو دریا کبیدر جوش ایدر ،
نعره‌سی آرسلانلری بیهوش ایدر ،
شهد مماتی کوله‌رك نوش ایدر ،
مست بقا . . . موتی فراموش ایدر ،
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٦

خاك وطن بقعهٔ جنت بهار ،
مهبط نور نظر کردکار ،

هر قاریشنده طوریيور بر مزار ،
حفظنه عسکر ابدی القرار .
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٧

چشمنه جنت کورینور جا بجا ،
قلبنه انوارینی سرپر خدا ،
اثرینه اجدادك ایدوب اقتفا
جان آتار آلله یولنه دائما !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر :
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٨

جان ویره‌رك شانی بولور ازدیاد ،
غیرتنه حقده ایدر اعتماد ؛
سیفنه اسلام ایدییور استناد ،
کعبه طورور نامی اولندقجه یاد !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٩

صاف یوره‌کلی اولو وجدانلی ار ،
جوهری پاکیزه شهید قانلی ار ؛

نام مسلمان ، بتون ایمانلی ار ؛
مرد دلاور یامان عثمانلی ار !

کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

۱۰

چکسه عدو پیشنه کوه سدید ،
صاچسه جهنم کبی نار شدید ،
قلبنی بر آن ایده‌مز نا امید ،
چونکه یا غازیدر او ار یا شهید !

کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

۲۸ نیسان ۱۳۱۳

یادکار محبت

۱

نویده ! آه نویده‌م . . لطیف جانانم !
سنکله خنده‌ور اولدی حیات کریانم ،
سنکله طوپلانیور فکرت پریشانم ؛
سنکله حاصل اولور انشراح وجدانم ؛
سنك مآلکه مستغرق اولدی عرفانم . . . .
بنم بو حال ایله سن منبع حیاتمسك ،
نویده شمدی بنم عین کائناتمسك .

۲

شو ادعامه بن اللهی ایلرم اشهاد :
بلای عشق ایله بر یاره اولمادم منقاد .
کوکلده سومکه وارکن بو رتبه استعداد
عجب نیچون اولامازدی غرام ایله برباد ؟
بو حالی آکلاماز ایلردی جان ودل فریاد ؛
من‌الازل سنی سومش مکر بنم روحم ،
الی‌الابد سنی انجق سور بنم روحم !

۳

نویده بن سنی بالله جان قدر سورم ،
سنك جمالکی ورد جنان قدر سورم ،

سنك خيالكی مهر نهان قدر سورم ،
سنك مألكی حوریٔ آن قدر سورم !
سنك كمالكی بر آسمان قدر سورم ؛
نویده سن بكا احسانیسك اومولانك ؛
لطیف اولور بزه احسانی حق تعالانك !

٤

اودم كه فیض بهشتی یی باد صبح بهار
حریم شوقنه ایلر ملكلرك ایثار :
اولوب‌ده حوریٔ آن خواب نازدن بیدار
سروش عشقه ایدركن جمالنی اظهار ،
كلیر اوچهره‌یه براحمرار عصمتدار . . .
بولوح شعرمه باقدقجه منجذب اولورم ،
سنك جمالكی قارشیمده ناكهان بولورم .

٥

اودم كه پنبه بولوطلرله آسمان سحر
تستر ایلر ، اولور كلستان زینتور ؛
كونش جمالنی عرض ایلمزسه‌ده یرپر
نكاه شاعر ایچون بركونش ظهور ایلر ...
بولوحه فكرمه اولدقجه انجلا كستر ،
دیرم كه نور شفق خندهٔ جمالكدر ؛
او كیزلی كیزلی كونشلر سنك خیالكدر !

٦

اودم كه انجم تابان سپهر میناندن ،
ضیا نثار اولور انظاره عرش مولادن ؛

اینر اونور ایله هر نجم عالم آرادن
اوچار محاسن معنا جهان بالادن ؛
بوفیض خالقی سرمست اولوب تماشادن ؛
کمال وجد ایله آفاقه دقت ایلر ایکن . . .
جهان کوزمده عبارت قالیر نویده مدن !

٧

اودم که فکرمه بر بشقه آسمان کورینور :
خدایه سجده ایدرکن جهان جان کورینور ،
ضیای حقده اوچارکن کر وبیان کورینور ،
فضای نامتناهیده‌کی جنان کورینور ،
فیوض نور الهی جهان جهان کورینور . . .
سنك کمالکی یاد ایلرمده بن اوزمان ،
کمال حقه اولورسك کزیده بر برهان !

٨

بنم شو سوزلرمی صانمه شاعریتدر ،
بو شعرمك هله مدلولی هپ حقیقتدر ؛
کلاممك — که بتون منشأی محبتدر —
یورکدن اولدیغنه کندی عین حجتدر .
بنم ایچون سنی سومك قدر سعادتدر
اوصاف قابکه شعرمله عرض مافی البال ؛
بوشعری ایلیه‌مم بن الی الابد اکمال !

٩

بیلیرمیسك که بودنیاده بردم خرم
کچیرمدم ، اوله‌رق دائما زبون الم .

کوزمدن اولمادی زائل برنجی قطرهٔ غم ؛
جهانه کلدیکمه آغلایورایدم هردم !
صباحه ایرمیه‌جکدی بولیلهٔ ماتم ....
جمالك افق امیدمده ایله‌نجه ظهور ،
کوروندی چشممه بیکلرله صبح نورانور !

١٠

نه‌در اوغملی نکاهنده‌کی خفی تأثیر
که‌روح شاعری برلمحه‌ده ایدر تسخیر ؟
نه‌در او آنلی جمالکده‌کی لطیف اثیر
که قلب عاشقه روح صفا ایدر تقطیر ،
که فکره خالق سودایی ایلیور تصویر ؟ ...
نویده برملك‌الحسن آسمانیسك ،
بنم حیاتم ایچون سن اِ آله ثانیسك !

١١

کل‌ای رفیقهٔ عمرم ، فریدهٔ دارم !
کل‌ای خلاصهٔ روحم ، ملك صفت یارم !
کل‌ای نتیجهٔ آمالم ، آنلی دیدارم !
کل‌ای ندیمهٔ وجدان وحس افکارم !
کل ای بدیعهٔ سودا فروز اشعارم !
شو آشیان لطافتده همنشین اولالم ؛
بنم محبتمه سن اینان ... امین اولالم !

٢٥ کانون ثانی ٣١٠

الواح طبیعتدن

۲۰

قان دامله جغی

الندە بر کوچوجك کوملك ، اینجه برایکنه ،
یاننده یاوروجغی مندر اوستنه یاتمش ؛
کوزل قادین صاچنی دوش نازینه آتمش ،
سویملی یاوروجق آلمش اوصاچلری النه .

کوزل قادین چکه‌رك نازلی نازلی ایپلکنی
چیچکلی نقشنی ایشلر ایپکلی تولبنده ؛
سویملی یاورونك اولدقجه وجهی تابنده ،
سه‌ووب سه‌ووبده باقارکن اوبر کوزللکنی !

بووارلانیر کبی 'ولدی چوجوق ... آمان دوشه‌جك
زواللی والده بردن آتلدی ، فیرلاتدی
الندن اوچدی هوایه اونازنین کوملك ؛

اواینجه ایکنه بنان ضعیفنه باتدی ،
کوروندی قطرهٔ خونی ... کوزل کوزل کوله‌رك
باقارده آننه‌سنه اکله‌نیردی یاورو ملك !

۲۷ اغستوس ۱۳۱۲

ساعت

طیق طیق طیق . . . ساعتم اوریيور ،
هر اوردقجه یوره‌کم طوریيور :

یاقیریلیرسه کیم آلیر یرینه ؟
بیك ایکنه باتوب کوزل اللرینه

آننه‌م بونی اوچ ییلده قازاندی
بونی آلمازسه اولیرم صاندی !

اوقدر هوسم واردی . . . طیق طیق !
اوح ! آننه‌می هیچ اوزمم ارتق :

دیکیشمی دیکرم . بچیممی بیچرم ،
رسممی یاپارم ، علاجمی ایچرم .

کوی قیزلرینه مژده‌لر اولسون
آلتون ساعتم وار بنم آلتون !

هاه هاه هاه ! . . قیصقانه‌جقلر
بونی برایکره‌تی مال صانه‌جقلر .

قیصقانسینلر آننه‌م آلدی .
آلاجق برده بیله‌زیك قالدی . . .

یوق ایستیه‌مم آنه‌جکمدن :
اوقدر عارسز کویلومی‌یم بن ؟

ساعتم یتیشیر، پارلاق ساعتم ؛
مینی مینی سوسلو شاقراق ساعتم !

طیق طیق طیق طیق . . نه‌کوزل‌ده صدا
هراوروشنده بربشقه ادا !

کل قوینمه کل، یاوروجغم سن ،
چوق آیرلدم ارتق سندن ،

سنسز یوره‌کم اوره‌ماز بویله ،
کل کل‌ده اوکا سوزلر سویله .

دوستم ، ملکم ، کوزلم سنسك ،
دنیاده بنم املم سنسك ؛

ــ ازیجق ایشدن نفس آلدقجه ،
کوندوزلری ایشسز قالدقجه ــ

قباغکی آچارم باقارم یوزمه ،
جامکی سیلرم سوره‌رم کوزمه .

کیجه‌لری اصلا آیریلامام بن
بلبل کبی شاقراق ساعتمدن ؛

هر اویاندقجه صاپنی قورارم
قولاغمه طوتارم، دردینی صورارم .

یاصدیغمك آلتندن اوترده
اویانیر بندن اوکجه سحرده .

یوق بشقه بنم کوکلم ایچون یار ،
بر آنه‌جکم ، بر ساعتم وار . . .

*
* *

زواللی قیز، کوله‌رك بویله‌جه بش التی سنه
بتون اوساعته وقف ایلدی سعادتنی

فقط اجل ایریشنجه فقیر آننه‌سنه،
جنازه دفنی ایچون کیتدی صاتدی ساعتنی !

۲۳ تشرین اول ۱۳۱۲

الواح طبيعتدن

٢١

چهرهٔ قمر

بیاض چیچك دمتندن ظریف وخنده اثر ،
هنوز بیاض ایدی آغوش آسمانده قمر ،
کونش هنوز باتیوردی، سواحل اسمر
سونوك ضیالره مرآت ژنك بسته ایدی .
اوچار کبیدی زمیندن سمایه نغمهٔ تر ،
سمادن ارضه دوشن برانین خسته ایدی .

۲

نصل‌ده صاف ومجلا شو آسمان برین ،
کبود وجهنی نور غروب ایدر زرین ،
اونور آفله برکولکه اولمیور حائل :
حزین فقط متبسم ، سونوك فقط رنکین . . .
کونش بتون بتون اولمشدی مغربه مائل !

۳

قمر صارارمغه یوز طوتدی برلطیف ضیا :
ــ نکاه اول سودا ضیای نو پیدا ــ
تقطر ایلیه‌رك کولدی چهرهٔ دنیا . . .
پارل پارل کزییور بحری عکس وجه قمر ،

قمر اوجلوه کنان حور یار ادای سما
بنم جنانمی مرآت آسمان ایلر!

٤

کمال حسنکه حیرانم ای مه مغرور ،
قالیر حضور جمالکده زهره‌لر بی نور !
بوشب شوروحمی جذب ایله‌ین بحار وجبال
سنك ضیای لطیفکله نغمه پاش سرور ،
سنك یوزکدن ایلر قلبمه امید وصال.

٥

ضیا ضیا . . . بتون اشیا ، بتون جهان نوّار :
دکز اوچوب اولیور موجه موجه پرتوبار.
جهان جهان کولیور آسمانده نور مسار ،
قمر سمایه آصلمش بوعالمه باقیور ؛
کوزللکندن امین قیز قدر کزیده وقار ،
یوزندن اویله پریانه برغرور آقیور !

٦

ظهور فجره قدر هور تاب ایدی مهتاب
کولردی چهرۀ صافنده التماع شباب ،
فقط صباحه یاقین بربولوط ظهور ایتدی .
کوچوك ، غریب ایدی اما ، غریق رنك تراب ...
قمر اونك قوجاغنده افول ایدوب کیتدی .

١٠ ایلول ١٣١٢

کوچك شیلر

۸

بېك

یاورولر یاوروسی بېك ! سنی بن
کوچوجك برچوجق قدر سورم .
نجه ذیروح اولان مألکدن
قلب معصومی حس ایدر قلبم :

تیترر اوستكده برنکاه صبی
غازۀ طلعتك اودر گویا ؛
باپرو گوزلرکده برمعنا
چوجغك نشوۀ حیاتی کبی .

هرزمان تازه ، هرزمان خندان
چیرپینیرسك لطیف ، پرخلجان
بویویوب سینه‌سنده اطفالك ؛

بعضاً اما ـ یامان خیال کدر ! ـ
سن قالیرسك ، چوجوق جنانه کیدر ...
اوزمان پك حزین اولور حالك !

۲۲ نیسان ۱۳۱۷

تابوت

« تابوت . . . او رهنمای مقبر »
« تابوت . . . او هیکل مکدر »
« تابوت . . . اوخطیب صم وابکم »
« تابوت . . . او برودت مجسم »
« تابوت . . . اوسکوت پای درسر »
« تابوت . . . او مصیبت مکرر »
« تابوت . . . او وحشت معند »
« تابوت . . . او مقبر سفر بر »
« تابوت . . . اوانقلاب خاموش »
« سرحد روان عقل مدهوش »
« تابوت ، او خرابه‌زار امید »
« تابوت ، او اغبرار جاوید »
« تابوت ، اوظل حشر بردوش »
« تابوت، اوموت جوش برجوش »
« صارمشدی اوروحه چاربالن »
« بن آچمش ایدم ممانه آغوش »

کمال وجد وغلو خیاله مستغرق
بوشعر صاعقه آهنگی ایله‌یوب تکرار ؛

مآل شدتی قلبمده جایگیر اوله‌رق
کیدر طورووردم اوکون جان ربودهٔ افکار ...

سوقاقده برجولانگاه پرمسرتده ،
نصل کلیردی لسانه بوشعر آتشبار ؟

نه‌دندی ؟ آکلامادم بن ؛ فقط او ساعتده
کوروندی پیش خیالمده بر بیوك تابوت :

بلند مرتبه ، پرزینت وقار بقا ،
سر مهیبی شواهق کبی رهین سما ،

سحابپاره‌که فوقنده بحر جوشانك ،
تمایل ایتسه‌ده کاهی همان قرین علا ،

اوموزلرنده اوچوب زمرهٔ سروشانك ،
جهان جهان ایدییور قطع منزل لاهوت !...

اوکنده نور خدا مشعل هدایتدر ،
ردای دوشی سماپارهٔ لطافتدر

که لمعه لمعه کواکب نقوش میناسی ؛
جوانبندن اوچان هپ طیور جنتدر

که روح عشق ایله شوییده بال زیباسی ؛
پینده ذکر ایله کروبیان یك آواز

ایدر نشاید قدسیهٔ بقا انشاد ؛
اورور شواهق هستی‌یه بردرین فریاد

اولونجه نغمهٔ تکبیر حق طنین انداز ! ..

بو بر جهان معالی سمایه یوکسلیور ،
بو بر حیات مؤبد خدایه یوکسلیور ؛
بو بر . . . . .

غریب تصادف یامان سقوط خیال !
حیات شاعری مجروح ایدر حقیقت حال :
کوروندی بر کوشه‌دن بر جنازه ، بر تابوت ؛
فقط غریق سفالت ، ملول ، بی زینت
که درت کشیله ایدرکن مزارینه رحلت
وجوده بارکران بر عدم خمیره‌سیدر .
نه‌در او تخته‌ٔ آلوده‌ٔ غبار سیاه
که ایکره‌نیر اوکا انسان ایدرسه مدنکاه ؛
بتون بوداقلری برقانلی کوز کبی باقیور ،
اوروبجک آغلری اوستنده اولمه‌ده ظاهر ؛
یاریقلرندن اولوم رنکی ، کولکه‌سی آقیور !
خیال وحشی ایتدی بو منظره مبهوت ؛
هله بتون بتون آزرده خاطر ایتدی بنی
یکانه زینت وداراتی : بر یشیل یمنی !

١٠ کانون اول ١٣١٤

کوزلمیدر

کوزلمیدر؟ دکل، فقط نه شاعرانه حالی وار:
یوزنده برملالی وار، کوزنده برمألی وار،
یوزنده برملالی وارکه روح شاعریتك
انیس انجذابیدر؛
کوزنده برمألی وارکه زهرهٔ ملاحتك
ضیای اغترابیدر.

کوزل دکلمیدر؟ نیچون، بولوح ذی‌حیات حق
بوشوخ کریهٔ سحر، بوغملی خندهٔ شفق
بنم خیال وجدمك دلیل اشتیاقیدر،
غریق انجلا ایکن؛
بنم ملول روحمك رفیقهٔ فراقیدر
شکست اعتلا ایکن!

کوزلمیدر؟ دکل، فقط لطیف انفعالی وار،
حزین ابتسامی وار، کوکالله صبحالی وار:
حزین ابتسامی وار، شکوفهٔ خزان کبی
پریده لمعهٔ حیات؛
کوکالله صبحالی وار، انین عاشقان کبی
ملول حسن کائنات!

کوزلیدر ، نه‌درکه هپ کوزمده برخیالی وار ،
جهان حزن ونشوه‌ده جمالی وار ، جمالی وار !
کوزل ، کوزل ؛ فقط یازیق که حسنی مائل کمال ؛
حیاتمك زوالی وار
کوزل دکلسه‌ده بنم ! ... نه‌در بوشعر بی‌مآل ؟
« نه اولمق احتمالی وار ؟ »

کوزل دکلیدر ؟ نصل ، غرام وناز عصمتی
شفق بولوطلرنده‌کی ملکلرك خیانتی !
شمیم حسنی روحمك من‌الازل اثیریدر
فضای عشق یاردن ؛
ضیای روحی قبرمك الی‌الابد منیریدر
سمای کردکاردن !

٢ كانون اول ١٣١٤

خیالمه

١

ای خیال رفیق آلامم ،
مطلع فیض فیض الهامم ،
کچمسون هیچ سنسز ایامم ؛
محو اولوردی جهانده آرامم ،
اولمسهك مونس حیاتم سن ؛
یار جانم الی‌الابد سکا بن .

٢

بنی ترك ایلینجه هپ احباب ،
کوکلمه غم ویرنجه بادهٔ ناب ،
روحمی آغلاتنجه رنك سحاب ،
جسممه چوق کورنجه قبری تراب ،
بن خیالمله اعتلا ایدرم ،
بشقه دنیاده اختفا ایدرم !

٣

کل بنم خنده‌ور خیالم کل ،
سنی ایجتمسون ملالم کل ،
ایشته محو اولدی انفعالم کل ،
قالمادی طورمغه مجالم کل ،

کل سنکله شو کلشنه کیده‌لم ،
هپ چیچکلرله صبحال ایده‌لم .

٤

باشلایوب ده دم حیات بهار ،
اوچوشنجه تبسم ازهار ،
جوش ایدنجه شفق شفق انوار ،
روحلر نشر ایدر ایکن کلزار ،
بن خیالمله بر ضیا اولورم ،
اوچارم حسن خالقی بولورم .

٥

ای خیال لطیفم ایله ظهور ،
هپ آچلسون سماده خندهٔ حور ،
هپ صاچلسون زمینه روح سرور ،
کوره‌یم بیک جمال نور انور !
کوره‌یم بیک ضیای سبحانی ،
کزه‌یم روضه روضه اکوانی .

٦

بر سحر وقتی یار روزنده
ایلینجه طلوعه بر خنده ،
کوسترنجه اوشوخ نازنده
ینه خورشیده وجه تابنده
بن خیالمله یاری سیر ایدرم ،
نشوهٔ کردکاری سیر ایدرم ،

۷

ای خیال رفیقم اول پیدا ،
نیم سودای حسنی سویله بکا ؛
چشم مخمور عشقه ویر معنا ،
الك خفی حس قلبی ایت ایما ؛
طور معصوم یاری آکلایایم ،
او خفیف اغبراری آکلایایم .

۸

صبح اولنجه لطیف بر شبنم
بر کلمك کوکلنه دوشر ، اول دم
او کلك سرینه اولور محرم ؛
بن خیالمله اتفاق ایتسهم
روح اولورکن او شبنمی قاپارم ،
کیزلی حسیله داستان یاپارم .

۹

ای خیال منورم ، شو جهان
بکا اولمقدهدر سنکله عیان ؛
اولماسهك سن شو عالم امکان
بکا امر محل ایدردی بیان .
سن بنم منبع حیاتمسك ،
سن بنم عین کائناتمسك .

۱۰

سن بکا عالم تجلاسك ،
قلب وروحم قدر مصفاسك ؛

اویله آیینهٔ معلاسك
که بتون جلوه‌گاه دنیاسك !
بتون انوار حسنی حاویسك ،
اویله بر طائر سماویسك .

١١

ای خیال جلی عرفانم
ینه جوش ایتدی حس وجدانم ،
ینه عالم قدر پریشانم !
بنم اللهی ایستیور جانم ؛
کل سنکله فضایه یوکسله‌لم ،
عرش مولا نمایه یوکسله‌لم .

١٢

عقلی بی‌تاب ایدوب ده مادیات
قرارنجه مناهج اثبات ،
جسمی لرزان ایدنجه بار حیات ،
محو اولورکن امید صبر ونجات ،
بن خیالمله بر سما کورورم ،
باقارم نور کبریا کورورم .

١٣

ای خیال انیس عمرم آه
نه ایچون بندن ایتدك استکراه ؟
بکا یار شفیق ایکن هرگاه
نه ایچون اولمادك بوشب همراه ؟

سنی هر یولده ایلدم دعوت ،
ینه سن کلمدك . . . . نه در حکمت ؟

١٤

باق اونوتدم سنك او حالتکی
که ایدر غم کزین طبیعتکی :
یاد ایله حسنکی ، لطافتکی
دها یاد ایتمدمدی محنتکی .
بو کیجه سن ده کریه پرورسك ،
سن ده کوکلم قدر مکدرسك !

١٥

ای خیال حزینم اول ظاهر ،
سنسز اولمام بکایه بن قادر ؛
آه نرده او تربت شاعر
که اولوردق سنکله بز زائر ؟
کل برابر او مقبره کیدهلم ،
آغلایوب آغلایوب سکوت ایدهلم !

١٩ مایس ١٣٠٩

شکوفه چین

الی قولی طولمش مینی مینی ملکك ،
پك نازکنی سچمش چیچکلك ،
کوکلنی جذب ایتدکجه قوپارمش ،
کندینه بکزتدکجه قوپارمش . . .

سرپیلسه‌ده اطرافنه کاهی ،
دمتنه‌د وشکون نورنکاهی ؛
دمتنی سویور کوچك یوره‌کی ،
هر غنجه‌سی بر کوزینك ببکی !

دمتنی او په‌جك کبیدر اما ،
بوس ایتمکه‌ده قییه‌ماز کویا !
پاینده‌کی نازنده چیچکلر ،
هپ قوینه جان آتمه‌یی ایستر !

نازك نازك رفتار ایدییور ،
دمتنی انجتمیه‌رك کیدییور .
دنیاده چوجوقلرله چیچکلر
بر برلرینه چوق بکزرلر :

چیچکلك حسنی ، چوجوغك کولوشی :
چوجوغك حزنی ، چیچکلك اولوشی !

چوجوغك رنكى، چيچكك يوزيدر،
چيچكك قوقوسى چوجوغك سوزيدر !

نه‌مينيك نه كوزل ياوروجغز بو ،
كنديده بر كلدستهٔ خوشبو !
كلسه‌ده يانمه سوسه‌م يوزينى ،
اوپسه‌م اوپسه‌م يوزينى كوزينى .

صاچسه‌م يوزمه صاچينك تلنى ،
آلسه‌م، اوپسه‌م دمتنى ، النى ...
كلەمز ، سوديكى بريره كيده‌جك .
دمتنى اورايه اهدا ايده‌جك ؛

كيملره قسمت اولاجق بيلسه‌م ،
بودمت كيملرى ايده‌جك خرم !
صانيرم كوچوجك ببكنك اولاجق ،
يوق يوق اولاماز ببكك ؛ مطلق
همشيره‌سنه كتوروب ويره‌جك ...
يا كنديسنك قوينه كيره‌جك ...

دكل دكل بوچيچك يوزلى ياوروجق .. بوملك
غريب جسمنه آغوش آچان يره كيديور ؛
شكوفهٔ ترينى خاك پاكنه دوكه‌جك ...
يالين آياق ، باش آچيق قبر مادره كيديور !

٨ حزيران سنه ١٣١٣

نویده‌مه یادکار محبت

« برآلبومده ، کوچوکلکمدن بری آلنمش رسملرمك قارشیسنه یازلمشدر »

۱

شو کوچك رسممی سیر ایتدکجه
کورورم عمر جهان قیمتمی :
دوزخمده بکا اخطار ایدیور
لیل ماضی‌یه دوشن جنتمی .
باق نصل اللری طونیول طونیول ؛
واقعا کندی بر آز شیشماندر ،
اومینیك چهره‌سی اما که ینه
اوپمکه ، قوقلامه‌یه شایاندر .
شو کوچوکلکده بیوکلك واردر :
برمهابتله اوطورمش باقیور ؛
پك بکنمش صانیرم کندیسنی ،
کبر معصومی یوزندن آقیور !
باشقه بر رسمم اکر اولماسه بن ،
چوق سوردم بونی هر رسممدن

۲

بونده‌ده باشقه لطافت کوروردم :
آزیجق چهره‌سنی اکشیتمش ،

چونکه برلحظه اوجانی رسام !
یکی تك طورمیه محکوم ایتمش .
جن کبی کوزلری فیر فیر دونیور ،
فکری‌ده کندی کبی هیچ طوره‌ماز ؛
یکنظرده بیلنیر احوالی :
یارامازدر یارامازدر یاراماز !
کرچه دستنده کتابی واردر ،
لکن ایلرمی کتابه رغبت ؟
اونی کوچ حال ایله بردم طوتیور ،
اولسه یالکز براقیردی البت . . .
بوفطوغراف‌ده کوزلدر اما ،
باشقه بررسممه اولماز همتا .

۳

شو کوچوك بك‌ده کوزلدر صانیرم :
طورینه خیلی متانت ویرمش ؛
صانکه جدیتنی کوستره‌جك ،
چشم خندانته دقت ویرمش ،
بویوك آدم صانیور کندیسنی ،
سننك حکمنی اجرا ایدییور ،
هله سوسلنمکی رعنا بیله‌رك
شیقلغك شانی اعلا ایدییور !
ینه دستنده کتابی واردر ،
لکن ایلر اوکا حرمت ارتق ؛

کوکب فکری طلوع ایتمشدر ،
سور انسانلغی ، علمی آریجق . . .
بوفوطوغراف دخی کوکلجه کوزل ،
فقط اولماز ینه بررسمه بدل

٤

بن بوسنمده کوزل بربك ایدم
بکا تیترهردی نکاه ابکار ،
کوردیکم هرکوزلك اطواری
میل قلبیمی ایدردی اظهار .
واردی کوکلمده برحس لطیف ،
فقط انسانه دکلدم عاشق ؛
سودیکم حسن مجرددی بنم ،
شعرایدی روحمه یارصادق .
کزهرك عالمی سرمست شباب ،
هپ طبیعتله صفا ایلر ایدم ؛
آلهرق حسمی ازهارمدن ،
عشقی کوکبلرمه سویلر ایدم . . .
بوفوطوغراف اوزمانی سویلر ،
ینه بردیکریدر شیرینتر .

٥

شمدی جدی ومتین اولدم بن ،
کلدی وجدانمه ذوق تحصیل ؛
هپ تحری حقیقتدی ایشم ،
فکرمی سعیم ایدردی تعدیل .

هر نه اوکرندم ایسه دنیاده
بوزمانمده بتون اوکرندم ،
ایلدم سعی ایله تنظیم حیات ،
کندمك آمری اولدم کندم .
کوزلرم آنلی برر اختردر
که آلیر شعله‌سنی فکرمدن ،
چهره‌م آیینهٔ وجدانمدر ؛
بابامه بکزه‌یورم آرتق بن . . .
شو فطوغرافله کوکل فخر ایدییور ،
ینه بر رسممه عقلم کیدییور .

٦

شوزمانم نه صفا پرور ایدی ؛
نثر وشعرمله ظهور ایتمش ایدم .
عالم حسنی تماشا ایدرك
فکری مستغرق نور ایتمشدم ،
کرچه طورم ، نظر مغمومم
کوکلك حزنی ایلر ایما ؛
لکن اول حزن سماوی ایله‌در
که ایدر شاعری شاعر مولا !
برده مرحومه [١] رفیق اولمشدم ،
ایدییوردی بکا توجیه مقال ،
اوبیوك سوزلرنی دیکلیه‌رك
عرشه ایلرایدم اعلای خیال . . .

---

[١] بابام

بونی کورمکلده‌ده یک ممنونم ،
باشقه بر رسمه فقط مفتونم .

۷

باغکز شمدی نه حاله کیردم :
صیرمه‌لی بر ببك اولمش مرسوم !
هر کسه بذل اولنان رتبه نشان
بکاده ایلدی شدتله هجوم .
نه‌قدر اولسه‌ده مقبول انام ،
شو قیافتله تفاخر ایده‌مم :
زیِّ عرفان وفضیلتله کرك ،
مطلقا فخر ایده‌جکسه آدم ؛
شوقدر وارکه بوکون موقعمك
ایله‌مم قدرینی قطعا انکار :
چونکه تأمین معیشت ایدییور ،
چکرم موقعمی بن ناچار .
بوفوطوغراف بکا خوش کلسه بیله
نسبت ایتمم ینه بر رسمه هله .

۸

ایشته عالمده شوتصویرمه هپ
نظر ایتدکجه سعادت بولورم ؛
بوکا جسم کبی ، نغمه‌م کبی بن
بوکا شعرم کبی مفتون اولورم ،
بونی کندم کبی حتی سورم ،
ذره‌جه اولسه ایدی کر امکان ،

دير ايدم ؛ كوكلم ايچون يكساندر
شوفطوغرافله خيال جانان ؛
چونكه اى نخبهٔ آمال حيات ،
دوشمه‌دن كوكله نورنظرك
بوفوطوغراف اوكا اولدى مظهر
كولكه‌سنده طوريبور لمعه‌لرك ! . . .
ايت نويده‌م بكاده عطف نكاه :
نور روحم نظركدر بالله !

٢٢ اغستوس ١٣٠٩

عثمانلی بایراغنه !

۱۳۰۲ سنه‌سنده خطاب روح مجروح شباب

سنجاق شهدای دین ایکن بز،
عثمانلیلغه مثال ایدك سن :
خوناب شهادته بوروندك ،
تا حشره چیقوبده آلهانه
بر شان ایله عالمه کوروندك ،
رشك آور ایدك جهانیانه .
کوکلرده شفقلر اولدی تابان ،
اطرافنه طوپلانیردی حوران ،
یازلاردی یوزکده نور یزدان ،
ایواه که بز قالنجه حسسز ،
بر مجمع نور اولان یرکدن
دوشدك شو خرابهٔ سیاهه !

§

دوشدك یره پاره پاره دوشدك ،
مقبرلری تتره‌توب سقوطك
هپ قانلی کفنله چیقدی اجداد ،
امدادکه اولدیلر شتابان .

اجزا که صارلدیرده اجساد ،
موتالره قالقدی حفظ بلدان .
عالملری طوتدی رنك ماتم ،
جوش ایلدی ناله‌ٔ محرم .
ملت ینه قالدی شادوخرم . . . .
صاغلرله طولو مزاره دوشدك !
آغلاتمدی کیمسه‌یی هبوطك ،
شایسته کورولمدك نگاهه . . . . .

عثمانلی بایراغنه

۱۳۲٤ سنه‌سنده انجذاب روان مباهات

۱

یوق یوق دکل : بوکون فیضان صعودکه
اولمش صحائف ابدیت کشاده روح ،
آچمش سمای قلب وذکا سینه‌ٔ فتوح
قان آغلایان لقاکه ، مهییج سرودکه !
یوق یوق : بزمده وار بوکون ارتق حیاتمز ،
اولسه‌کده رنك آلك ایله قانلی بر کفن .
روح شهید ملت اوچار احمرارکه ،
عثمانلی قانلریله منور تذارکه
تکبیر نشوه رفرفهٔ تابدارکه

قربانز ایشته کوکلره عکس ایلینجه سن ،
پارلار شفق شفق آچیلیر کائناتمز !
سنجاق ! طوغونجه عالم بالاده شوکتك .
پرواز ایدر خدایه قدر فکری ملتك !

۲

تاریخك آسمان منور لقاسنه
سنجاق،وجودك اك متعالی سروش ایدی .
شرقك یوزنده کوکبهٔ خنده پوش ایلدی.
خونك که ممتز جدی شهادت ضیاسنه ؛
قوپمشدك الك کزیده زماننده ملتك
قلب وطندن ای ازلی ابر خنده‌بار !
هر معرکه‌کده ولوله پاش ظهور ایدك ،
چهره‌که فکر امت ایچون خنده نور ایدك ،
سایه‌که خون ملته عقبا نشور ایدك ،
کوکدن ایندی جبهه‌که برفیض شعله‌دار ..
بر برج انفلاقی ایدك دست قدرتك ،
تتردی کوکبه‌که سنك عالم وغا ؛
ایلردی قانلی کولکه‌که دشمنلر التجا ،

۳

آتیسی دولتك متزلزل ، ملول ایکن
سلطان مراد اوله سندك عیان اولان ،
سندك اوفکر حکمته مولا بیان اولان
برانشقاق روح ایله بر برج شعله‌دن ،

افقنده ملتك سكا نصب ايليوب نكاه ،
شمس بقايى كوردى نوبن برهلال ايله ؛
نجم سعادتكله كولوب قلب نجدتى
نوركده بولدى سايهٔ اجلال دولتى ،
خندان دوكولدى يرلره خون شهادتى ..
روحنده برصفاى مقدس مأل ايله
پرواز ايدنجه نزدينه آلاهنك اوشاه ،
سنجاق ، بولاندك ايشته او خون شهادته ،
عثمانلى سنجاغى اوكون اولدك بو ملته !

٤

سن فاتحك النده تموجنمون ايكن
اون آتى دولتك يقلوب كاخ فترتى ،
اولمشدى انقراضنك آواز ضجرتى
قلب جهانه ، سينهٔ اعصاره نالهزن .
استانبولك بروجنه چيقدك ، سمالره
آل قانلرله ايلدك اعلان اشتهار !
كويا اوكون وجودكه عكس ايتدى برهلال ،
كويا كه قوندى قلبكه برنجم خنده بال ،
عرض ايلدك طلوعك ايله بربيوك مأل ،
برملتك شبابنه شايسته برعذار ...
آفاق ملكه حقدن ايتن انجلالره
شايان ازلنما ، ابديت ربا ، نوين
پر انجلاى عرش ايدك اى روح كامبين !

۵

دست جلادتنده سلیمك طلوع ایله
بر اویله بال ولوله افزا وشعله باز
اولدكده زیر سایه‌كه اورنك اقتدار
جان آتدی بر خیال مقدسله ! سن بیله
حیران ایدك بو مرتبه شان وكمالكه !
قلبكده طوغدی آیت كبرای عون حق ،
اولدك هلال ولوله برج خلافته ،
مزج ایلدك صلابتی روح شجاعته ،
قدسیت ودیانتی فكر حمیته ،
اسلام ایدردی صانكه تعشق مألكه .
خون حسینه بكزه‌دك ای زهرهٔ شفق ،
بیت خدایی قاپلادی انوار قدرتك ،
جوش ایتدی روح امته علوی حرارتك !

٦

سن فكر حقله ایلیه‌رك عهد واتفاق ،
هندك دكزلرنده جزایرده پارلادك ؛
تورانه چینه ، ولوله افشان اولوب آدك ،
عكس رخكله ایلدی مغربلر انشقاق .
علویت وكمالكه حیران اولوب سنك
قوشمشدی باربا روس كبی بر شاه سایه‌كه ،
دوكمشدی ملك وتختنی اذیالكه ؛ جهان
هیچ كورمه‌مشدی بویله بیوك لوحه ؛ خاكدان
پارلادی عكس نجم و هلالكه آن بآن .

منبرلرك علملرى مفتوندى پايه‌كه ،
عمان جوار تختكه ريان اولوب سنك ،
ياقوت طالغه‌لرله كوپوردك مشارقه ،
چينلاتدك آسمانلرى اى قانلى بارقه !

٧

سلطان مراد رابعه برخنده ايلدك ،
دور ظهورك ايتدى تكرر زمانلرى ؛
ريان اولوب مشارقه عثمانلى قانلرى ؛
مريخلرله كوكلرى تابنده ايلدك !
تا اسكدارده باشلايان آواز سطوتك
تا بغدادك جناننه بخش ايتدى ولوله ؛
سن اويله برجهان كبى ملكك فضاسنه
كوچدكجه هرطلوع وغروبك ضياسنه
هرمنبر خلافت وحقك صداسنه
روحك سرايت ايلدى قدسى مآل ايله !
جان ويردى فكر امته پارلاق مهابتك ،
سنجاق شهيد عشقك اولور هر بيوك حيات
تبجيل ايدر روانكى تاريخ كائنات !

*
* *

اى خندهٔ مغرور صباحت ،
تابنده اقا چهرهٔ آتى ؛
اى روح ضيا پوش سعادت ،
خندان شفق زهرهٔ آتى ؛

طوغدك بوكون آفاق صفادن ،
طوغدك ينه پرعشق وملاحت :
حريتي آغوشكه آلدك !
برطفل ملكچهره كه دنيا
حيران اولور اطوارينه ؛ حتى
ريان غرام ازليت .
برشوق ايله تا كوكلره دالدك . . .
اذيالكه طوپلاندى نظرلر ،
عمانلره برشعشعه صالدك ،
ملت اولاماز شمدي محقر ،
سن ملته بيوك شان ايله قالدك ،
بر قانلى كفنسك ، فقط انسان
سنجاق سكا حيران ، سكا قربان !

§

سنجاق او بيوك چهرهٔ نورك
عسكرلكه معشوقهٔ جاندر ،
حالا كورونور دور ظهورك :
والله طمارلرده او قاندر !
سن بوندن امين اول : سكا لايق
قانلر دوكهجك عسكريمز وار ،
بر ملت اولور حسنكه عاشق ،
قوينكده ازلدن يريمز وار !
حريتي وجدانكه ويردك ،
عثمانلياق امركله مباهى ،

آتیزی بز شانکه ویردك
کل کل اوچانم نامتناهی . . .
عسکر یورکندن بیله عالی ،
ای فکر جلیل متعالی !
خونکله اورور قاب اهالی . . .
سنسك بزه آتیٔ معالی ،
ای ابر جهان رنك الهی !
ظن ایتمه که بر قانلی کفنسك ،
سن خون شهادت ایله مالی
بر بال ضیاسك ازل آرا ،
عثمانلیلغك شاننه احرا ،
حریت ملتله مجلا ،
احسان ابد کستر مولی
سنجاق بزه سنسك ، بزه سنسك !

ردوس ۱۲ تشرین اول ۱۳۲٤

الواح طبیعتدن

۲۲

کوهسار

بر کوه دلربا که نشیب وفرازینه
طولمش وقار حسن ایله اشجار سایه‌دار ؛
کاهی کلوب قونار کوله‌رك دوش نازینه
ابر نوبهار

بر مرتفع جبل که سما آشیانیدر ،
آغوش پاکنه‌صیغنیر میل خواب ایدر ؛
پیرامننده بوس لب ماهتاب ایدر
مخمور زهره وقت سحر مهربانیدر
پر نشاط وفر

بر کوه پروقار که دامان پاکنی
تلثیمه موجه موجه قوشار بحر نغمه خیز . .
بکلر حریم تربهٔ خضرای خاکنی
نجم شعله‌ریز .

بر مبتسم جبل که سماوی ترابنه
صاچمش شفق پریلری ازهار شعله‌ور ،

هپ خنده خنده رنك بهار التماع ايدر
كاهى طولارده مزهرهٔ غنچه تابنه

بادروحپر.

بر كوه منجلى كه سماپارهٔ ضيا:
اشجارى شمسه قارشى تموجنما ايكن
كلمش خروشه‌ظن اولنور — مست انجلا —

بحر ياسمن.

بر قهرمان جبل كه رياح وبوارقه
بيكلرجه ييل كوكس كرەرك ايلمش ثبات!
كوكدن ايدر سحائب زرينه التفات
پاينده رعشه رعشه اولور مارصاعقه،

خائف ممات!

علويت ولطافت وحسن ومهابتك
آيينهٔ بلندى اولان كوهسارينى
محروم حزن ايدرمى طبيعت دم بهار؟
ايتمزمى بر ملال ايله كريان مسارينى؟
وار ايشته بر بوجاقده پريشان غريب وزار،
— مهجورى تا ابد نظر حب وشفقتك —

بر كوچوك مزار!

٥ مايس سنه ١٣١٣

وداع

کیدییور کوکلمی چالمش کیدییور ؛
عشقمز کندیسنه ماضیدر!
شوق مستقبله طالمش کیدییور
یولنه قلبمی آتسه‌م بیله بن ،
انی ده جکنه‌مکه راضیدر !
آتی پران اولیور شوقندن .
بر زمان فکرمی تنویر ایتدی ،
بر زمان کوکلمه تأثیر ایتدی .
بر زمان عمرمی تسخیر ایتدی .
شمدی آماڵمی آلمش کیدییور :
بن نه‌یم ؟ برسنه‌لك اکلنجه . . .
اونه‌دز : عمر مؤبد نجه !

§

کیتمه پك نشئه‌لی یردز یرمز :
ایلرز قوشلرمزله صحبت ،
قوزوجقلرده اولور همسرمز ،
کزه‌رك جولر ایله صحرایی
کورورز عالمی جنت جنت ،
دیکلرز زمزمهٔ سودایی .

کیتمه‌ده ـ مست فیوض سودا ـ
ایده‌یم قلبکی مشحون صفا .
براز اصرار ایدیورسه‌ك حتی
[صوص ! صاقین دیکله‌مسون مادرمز]
سکا بر بوسه‌جك احسان ایدرم ،
ابداً روحکی خندان ایدرم .

§

کیدییور .. پیشنه مهرا قبال
سروسمینی صاچمش ، کیدییور ....
مبتسم حوریٔ امید وخیال ،
ـ کوروب چشمنه تابنده عذار ـ
اکا آغوشنی آچمش .. کیدییور !
نه بیراقدی ؟ اوصانمش بر یار !
کورونن صبح جناندن پارلاق ،
قالان انسان کبی طوکمش طوپراق !
کورونن چهرهٔ خندان شفق ،
قالان اقشامده‌کی نالده مآل !
نظر روح دونرکن ملکه ،
کیم باقار رونقی اوچمش چیچکه ؟!..

§

کیتمه اه ایچون ای روح امل ،
برنفسجك دها طور سودیجکم !
چوکیور سینه‌مه کابوس اجل ،
قبرمه کلیه‌جکسك بی شك :

باری تابوتمی قالدیر ملکم !
دوشکه جسمم آغیر کلمز پك ،
کیتمه اطوارکه حیران اولایم ؛
باقه‌یم چهره‌که کریان اولایم ،
عمرمك نشئه‌سی کیتسون ، سن کل !
کل ده پایکده پریشان یاتایم !
قوپاروب کوکلمی صکره آتایم !

§

کیدییور ، کیتدی .. دریغا ، فریاد !
بنی اولدیرمدی بخت ناساز .
« بکا امداد ایدك ، امداد امداد ! »
آچی‌یك حالمه طاغلر ، دره‌لر !
ایکله‌یك آغلایك آواز آواز !
چاغیرك سودیکمی مشجره‌لر ...
کیتدی کوکلم ابدا قالدی غریب ،
بی‌وفا ، عمرمی ایتدی تخریب !
صوك نکاهم بیله ایتمز تعقیب ،
آه کیمدن ایده‌یم استمداد ؟
کیتسون ارتق ، فقط اللهم سن ،
آنی حفظ ایت بتون آفتلردن !

۱۵ مارت ۱۳۱۳

انکلتره یه

ای اولان سنجاغی سیمای بلند آفاق ،
ای اولان جوهر حریت فطرت اشراق ؛
ای ایدن کوکب حریتی قطب آمال ،
ای ایدن فکر تمدنله جهانی پامال ؛
ای بیوك قوم ازل حکمت وعالم فطرت ،
حامئ عدل خدا ، ناشر روح قدرت .

سن اوعالی ضربان قلب زمانسك که شئون
خون حریت جسمکله اولور خنده نمون ؛
سن او قدسی فیضان فکر جهانسك که بطون
نور جوال حیاتکله اولور مشرق کون ؛

مغرب جهله تمایل ایده مز بر اختر
فکرك اولدقجه سماواته حقایق کستر ؛

قدرتك سینهٔ امواجه آتلدقجه سنك ،
بحر عمانه کومولدکجه او آهن بدنك ،
کوپورر آتش حریت دنیا ، آچیلیر
لیل یلدای زمان ، کوکلره نورك صاچیلیر !

اویله برقوهٔ علویهٔ عالمسك سن
که قوانین ازل فطرته محرمسك سن .

اوردیغك ضربه‌لرك عکسی صدای یاحق !
آچدیغك یاره‌لرك هر بری بر نجم شفق .
شانلی تاریخکی تبجیله ازللر کافل ،
شهرت وصیتکی دنیایه ابدلر ناقل .

*
* *

بلکه اوچیوز سنه‌در ظلم حکومتله خراب ،
بویله بر عصر ترقیده محقر بی‌تاب
اوله‌رق مرده حیاتیله ، صوغوق جانیله ،
اوچوروملر آرایان ضجرت وجدانیله ،
قهر قلبیله ، طونوق چهرهٔ ابهامیله ،
چیکنه‌نن ، پارچه‌لانان سینهٔ آرامیله
جو تاریخه آتیلمش توجه بر قوم حیات ،
عنق ضعفنده خشین سلسلهٔ وهمیات ،
اویله یوز طوتمش ایدی عالم اضمحلاله
که بتون ناظر اولانلر شوغروب آله
شو بیوك لوحهٔ غرای شهادت رنکه ،
ییقق ایواندن اوچان ولولهٔ آهنکه ،
انقراضك باقه‌رق قانلی هلاکو یوزینه ،
شیطانك هر کوشه‌دن پارلایان آتش کوزینه
« ارتق اولدك بزم انسانلغمز محو اولدی ،
ارتق اجفانمزه طین مذلت طولدی ! »
حکم قطعیسنی ویرمشدی .. فقط عسکرمز !
بویله بر قوم کران خواب عطالتکن بز ،

چاليشان ، اوغراشان اولاد وطن ، « جمعيت »
بزی قورتاردی ؛ اواحراره هزاران منت .
قهرمان جانی ایله صفوت وجدانی ایله
بیوك ایمانی ایله قدرت عرفانی ایله
قوجه عثمانلیلق آفاقه آدیملر آتدی ،
شمس حریتی آغوشمزه فیرلاتدی !
او زمان ای بیوك ، ای شانلی ، موقر ملت
انکلیز ملتی . . . ای فکر تمدن هیبت !
سن بزم صولتمزدن بومعلا ومهیب
صولت وهمتمزدن آلوب اعلای نصیب ،
بزی انوار نکاهکله ضیادار ایتدك ،
ملتك غیرتنی ، شاننی اقرار ایتدك ؛
بزه قلبکده اولان حسلری اظهار ایتدك ،
سن بزم روحمزه روحکی ایثار ایتدك ؛
سویلدك حقمزی ، عمرمزی کولدوردك ،
بلکه دشمنلرك آمالنی هپ اولدوردك ؛
بزه حالکله ، مقالکله نکهبان اولدك ،
قوجه بر ملت ایچون برقوجه وجدان اولدك !
یاشا ای ملت حقپرور وعالی همت !
ایشته تعظیم ایدیبور شانکه قلب امت .

***

شمدی عثمانلیلرك قلبی شفقزار حیات ،
طولار اجفانمزه حار ومقدس لمعات ؛

جوشش خون حمیتله مشارق تابان ،
قوشار آفاقمزه انجم قدسی لمعان ؛
هاله‌لر عکس ایدییور سنجاغمزدن کره‌یه ،
کوکدن انوار حیات اینمه‌ده هر مقبره‌یه ؛
اویله یوکسلدی سماواته که آواز جنان ،
دیکله‌یور نغمهٔ اشواقمزی قلب جهان ؛
آسمانلر آچیلیر جوشش افکارمزه ،
کهکشانلر اینر آفاق ضیادارمزه ؛
قوجه بر کوکبه ودبدبهٔ استقبال
شاهراه ابدیتده ضیا پاش کمال ،
جدواقدامزه سمت قضادن مفتوح
اوچوشور اك کوچوجك لمعه‌یه عالی بر روح ،
نظرهٔ حضرت مولایه بو ملت شایان
اولوب آللهنه وجدانی ایلر اتیان .
طویولور ولولهٔ حمد وصدای تکبیر ،
اولور آوازهٔ تحمید جنان عالمگیر .
چشم قدرت کورییور نشوهٔ وجدانمزی ،
کوش خالقت طوییور غلغلهٔ جانمزی ،
بویله برعالم نوار حمیتده اوچان ،
بر بیوك ملته کیمدر اولاجق رهبر جان ؟
انکلیز ملتیدر ! چونکه اومات ، مسعود
اولور اتواله آچلدتجه جهان موعود .

اوجهان عالم حق تابش حریتدر ،
قوشان انوارینه اخیار قضا سیرتدر .

*

متفقدر بوحقیقتده بتون اهل عقول
انکلیز ملتی دنیاده مکمل مقبول
اولان آمال حیاتیهٔ حریتدن
ذوق آلیردی دها ملتلر اسارتده ایکن :
فطرةً هرزمان احرار ایدی اقوام اما ،
فعلاً آزاده دکللردی ؛ سلطان بقا
اویامان سوز ، اوبیوك فیض جناب مولا ،
نامی حریت اولان شاه عدالت آرا
اولین تخت همایونی قورمش نرده ؟
اونی تاریخه صورك : شبهه‌سز انکلتره‌ده
بویله‌در بویله بوعلوی ، بومسلم حکمت :
مشرق انکلتره‌در ؛ فکر حقیقت نعمت
اورادن باشلامش ابداع حیات ایتمك ایچون
بتون انسانلری پرفیض نجات ایتمك ایچون
اورادن طوغمش اوتابان کلمه : حریت !
الك بیوك منته الك شانلی سلاح عظمت !

*

بوکون ابحار جهانده طولاشان غول ممات ،
اوعظیم اوردوکه دریالره ویرمش صدمات .
آهنین پیکر وآتش غلیان عالم شان ،
بیك ینار طاغ که اولور کوکلره طراقه فشان ،

قوت وشوكت وعلويت وقهر وتدمير ،
برق صد صاعقه وغاغلهٔ عالمگير ،
بر جهان قلبنی لرزان ايده‌جك شدت وزور
اوهيبتلی دونما ، اوحيات مغرور
هانكی فيضك ، نه بيوك حكمتك انموذجيدر ؟
هانكی قوتله دوشر بحره بوفكر قاهر ؟
پارلمان ملتنك قدرت حريتيدر ،
عالمك سلطنتی ملعبهٔ قدرتيدر !

* *
*

باقكز صفحهٔ دنيايه : بتون عالمده
بتون انسانلر ايچنده متعالی ، زنده ،
جسمی پرفيض وتكمل ، يوزی پرنور حيات ،
كندی آزادهٔ جادونكه وهميات ،
اوزی انسان ، سوزی انسان ، بيوك ، افضل ، اكرم
فطرت آدمه تافيض ازلدن محرم ،
بويله ميليونلر ايله آدم ايچون بر عالم
هانكی يردركه ايدر شانی تبجيل آدم ؟
ينه انكلتره‌در ! بلدهٔ آتی چهره ،
اورادن طالع اولور شمس همايون بهره ؛
نظر انداز اولان آيينهٔ علويتنه ،
طوياماز جاذبهٔ جوشش حريتنه :
فيرلايان دود صفا سينهٔ اعصارندن ،
اوچان انوار ازل وجه سحر تارندن ،

طویولان زمزمه‌لر قلب ضیا بارندن ،
صاچیلان ولوله‌لر جوشش افکارندن
عکس ایدر قبهٔ فیروزهٔ چرخه، کردون
بو بیوك عالمه حیرتله باقار ؛ روح شئون
طولار اطرافنه بیك شوق ایله ایلر پرواز ،
فکر حریت اوچار کوکلره آواز آواز !
آه ، ای قلب جهان ، فکر جهان، روح جهان
ای بیوك بلدهٔ جان ، عالم عقل وعرفان ،
سکا شایسته دینلسه ابدی الجریان
یوجه شلالهٔ نوارهٔ فکر انسان !

*
* *

کلك ای خندهٔ ملتله اولانلر مسرور ،
ای رهایاب حمیت شیم قهر دهور ،
ناشر شعر وادب ، محفظهٔ حسیات ،
قلبی حریت ملتله صفاریز حیات
اولان ارباب قلم ، عسکر عالی همت
فکر وقلبیله بتون خالقه ایدنلر خدمت ؛
بتون ارباب تمدن ، بتون اصحاب ذکا
شمدی عثمانیلیغك قلبنی کورمش عقلا ،
شمدی عثمانلیلغه جانی ویرمش شبان ،
فکر حریتی تقدیس ایدن اهل وجدان ،
کنج عصمتده تراویده تفکر ابکار ،
محترم والده‌لر ؛ مشفق ومکرم اخیار ،

هله سزلر ، هله مکتبلی اولانلر سزلر
کلکز ، جملهٔیی وجدان عمومی بکلر :
قوجه عثمانلیلرك فکرینی تشمیل ایدهلم ،
خلقك آوازهٔ تکریمنی ترتیل ایدهلم ،
آچهلم ، سویلیهلم ، کوسترهلم قلبمزی ،
ارتق ابکم قیلاماز ظلم ابد مرده بزی ؛
کلکز روحمزك شوقنی تحلیل ایدهلم ،
انکلیز ملتنك شاننی تبجیل ایدهلم ،
انکلیز ملتك شاننی اعلا ایدهلم ،
نام علویسنه بیك محمدت اهدا ایدهلم .
انکلیز ملتنك قلبنه حیران اولالم ،
عین حریت اولان فکرینه قربان اولالم !
ای بیوك قوم مهلاشیم ، اتلا حکمت !
آسمان فکر وجهان تابش وعالم عظمت .
ایشته وجدانکه حیران اولیور برامت ،
سکا ناحشره قدر نامتناهی حرمت !

٧ تشرین اول ١٣٢٤

بر سوز

۱

عاشقلغى مفتون ايده‌جك بر سوز ايشتدم ،
بر سوزكه ايدر سامعهٔ قلبمه تأثير ،
بر سوزكه قيلار روحمه جانانمى تصوير ،
بر سوزكه طويجه انى بن كوكلره كيتدم !
بر سوزكه ايشتسه‌يدى جهان ملكيت ،
ايلردى كوزل قائلنه عرض محبت ! !

۲

حورئ سحر باغ بهاريدن اوچاركن
داماننى بوس ايلر انك پنبه چمنلر ؛
هركس بو كوزل لوحه‌يه انجق نظر ايلر ،
كلبوسه‌لرك نغمه‌سنى كوش ايدرم بن !
بر بويله كوزل زمزمه جنتده طويولماز .
اما كه اوسوزدن ينه اصلا كوزل اولماز .

۳

كاهى قونه‌رق دستنه بردختر آنك ،
صيق صيق نفس آلمقده ايكن غملى كبوتر ،
قيز آكلايه‌ماز ؛ سوديجكندن خبر ايستر ،
شاعرسه طويار آهنى برقلب نهانك .
برخندهٔ حورى كبى نازنده‌در اول آه ،
اما او سوزك بكزه‌يه‌مز ذوقه باالله !

٤

بازان بهار ارضه اولنجه کهر افشان ،
ازهار صفادن طویولور شمهٔ جنت ؛
اول شمه لساندر که انکله ایدر البت
هر تازه چیچک برچیچکه عشقنی اعلان .
شاعر بولسانکده طویار ذوقنی اما ،
بولماز اوسوزك روحنی برنغمه‌ده اصلا !

٥

برنیل مکوکب که سکونتلر ایچندن
کویا طویولور رفرف اجناح سروشان ،
ارواحك اولور زمزمهٔ عشقی خروشان ،
بیك بلبل ، اوچار کوکلره جنتلر ایچندن !
شاعر طویه‌رق هپ بوالهی نغماتی
ایستر ینه بر سوزده‌کی اذواق حیاتی .

٦

یارب نه‌در اول سوزکه کلیر سمت سمادن ؟
کل سویلیه‌یم بن سکا ای یار وفاکار ،
معناسنی انکار ایله ایتدك بکا اقرار ،
بالله سوزك کوکلمی مست ایتدی صفادن :
برشاعری برحوریٔ نازان سوییورمش ،
جانان سوییورمش بنی ، جانان سوییورمش !

١٤ تشرین ثانی ١٣٠٩

کوزل چوجق [*]

کوزل چوجق، نه‌قدر خنده‌ور جمالك وار !
کوزکده کنندکه مخصوص اولان مآلك وار .
یوزکده حسن صباوت ضیا نثار اولیور ،
لبکده غنچهٔ فردوس خنده‌بار اولیور .
اوقوللرككه اولور کل عذارکه بستر ،
صفای هالهٔ مریخی چشمه رسم ایلر !
اوصاچلرككه سنك حسنکه نکهباندر ،
پرملکدن اوچان سایهٔ پریشاندر .
نصل که بدری تمام اولمادن جمال قمر ،
برانحنا ایله مشرقدن اعتلا ایلر .
مه‌جمال لطیفکده ای فرشته صفا ،
اوطور ناز ایله ایتمش بهاره عرض لقا .
تبسم ایلیه‌رك آسمانه طوغرو یوزك ،
ملك چوجقلرینی سیر ایدر ضیالی کوزك .
بولوطلرك آراسندن نه‌خوش نمایانسك
چوجق دکل سحری کوکب درخشانسك !
چوجق دکل متجسم ضیای خندانسك ،
چوجق دکل متبسم نگاه یزدانسك !

---

[*] بر رسم لوحه‌سنه یازلمشدر .

کورنجه رسمکی بالله ملهم اولدم بن ،
بتون محاسنی بردن یوز کده بولدم بن .
سنك لطافتکی قابل اولسه کر تعریف ،
الی الابد سنی ایلردی سوزلرم توصیف ؛
فقط سما کبی حسنکده لاتناهیسك ،
کمال شان ایله مخلوقسك ، آلهیسك !

١٥ شباط ١٣١١

بر ملكه بر شاعر

ملك: شاعر ، نه ايچون ملاله طالدك ؟
مهر املكمى باتدى آيا :
وجهكده غروب اولور هويدا ؟
مقبره‌كى انفعاله طالدك !
فكرك كه غريق انجلادر ،
قلبك كه شكوفهٔ صفادر ،
روحك كه سريع الاعتلادر ،
حسك كه محيط كبريادر ،
ترك ايلديلرمى هپ وجودك ؟
اغرب كه طويولمايور سرودك !

شاعر: صوص اى ملك ، ايستهمم تقاضا !
شاعرلكه سن ده واقف اولسه‌ك ،
كندكده او حس پاكى بولسه‌ك ،
وجدانكى ايليوب تماشا
هر كوشه‌سنى عيان بولوردك ،
عمقنده بكاى جان بولوردك ،
بيك نوحهٔ بى زبان بولوردك ،
عالم كبى بر جهان بولوردك !

ترك ایت بنی اول جهان غمله ،
ترك ایت بنی سودیکم المله .

ملك: یوق یوق سکا هیچ الم یاقشماز ،
نازنده خیالکه طبیعت
ویرمشکن اورتبه شوق وجودت ،
اطوارکه بویله غم یاقشماز .
اوچ فوقنه انجم سمانك ،
طال ذوقه روضهٔ بقانك ،
کور عالم حسنی خدانك .
فکرکده ظهور ایدن ضیانك
هر لمعه‌سی اختر صفادر ،
روحکده نشاط کبریادر .

شاعر: ایواه سنك تصوراتك
هپ وهم خیال شاعرانه !
اولمازمی عیان کروبیانه
بیلممکه مصائبی حیاتك ؟
شاعر بو حیات الله‌مکدر
اولدقجه حیاته لعنت ایلر !
فوقمده طورور ایکن شو کوکلر ،
« قارشمده نه‌در بنم او مقبر » ؟
ای اولمکی بیلمین فرشته ،
بن اولمکه عاشق اولدم ایشته !

ملك : شاعر ، سکا ایلیور ترحم
اطوارکی سیر ایدن ملکلر ،
جنتدن آچار بتون چیچکلر
بر کره‌جك ایلسه‌ك تبسم .
مقبرلره دوشمسون خیالك ،
دنیالری قاپلایور ملالك !
نالنده کورنمسون جمالك ،
اخترلری آغلادیر بو حالك !
سن روح لطیف ایکن نه جرأت
محو اولمغه ایتمك محبت ؟

شاعر : قارشمده نه‌در بنم شو مقبر ؟
مقبرکه بهشته رقت انکیز ،
مقبرکه حیات عبرت آمیز ،
مقبرکه ترابی نوره بکزر ،
مقبرکه جهان قدر پریشان . . . .
حوالنده کروبیان نمایان ،
قوینده نهفته شمس عرفان ،
فوقنده ، اوچار نکاه یزدان !
مقبرکه کمالی محتویدر !
عالمده جهان منزویدر !

ملك : الله ایچون ایتمه بویله فریاد !
ایتدك بنی‌ده اسیر محنت ،

فریاده نه‌در بو رتبه رغبت ،
کریانلغی سنمی ایتدك ایجاد ؟
ای حزنی سون غریب شاعر ،
آلودهٔ روح اولان مقابر
ایتمزمی سکا بقای ظاهر ؟
قارشکده نهانمیدر مظاهر ؟
بر کره جهانه باقده شویله ،
عالمده عدم اولورمی سویله !

شاعر: « اولمازسه وجود ایله برابر
بن نیله‌یه‌یم بقای روحی ؟ »
کوکلم طانیماز صفای روحی
مادام‌که یردہ‌یم مکدر .
محو اولدی سعادت حیاتم :
بر مدفنه کیردی کائناتم ! ! .
رحم ایلیور بکا مماتم ،
انجق یاشامقده‌در ثباتم !
الله ایچون ای ملك سکوت ایت ،
وجدانی براق جهانکه کیت !

ملك : شاعر ، یتر ایله تغافل :
عطف نظر ایلسه‌ك سمایه ،
مستغرق اولور کوزك ضیایه !
بن حالکی ایلدم تأمل :

گولسون دیه‌رك جهانده اکرم ،
حوریلره بخش ایدوب‌ده ماتم
زرین پرمی آچنجه بر دم
اوچدم بو جهان حزنه خرّم .
باقمازمیسك آسمانه هیچ سن ؟
باق باق‌که سنك نوبده‌کم بن !

شاعر: وای کوزمك نوری نویده‌م ، سکا
نشوهٔ عمرم بیله اولسون فدا !
کوکلمی کریان ایدییورکن حیات ،
بخش ایدییورسك بکا روح صفا .
شمدی سنکله بیلیرم عالمی ،
فکرمه نورکله کلیر انجلا ؛
شمدی سنکله کورورم خالقی ،
روحمه حسنکله کلیر اعتلا .
لیلهٔ عمرمده جمالك سنك
صاچدی طونوق چشممه نور خدا !
کاه نصل خا که قاچارسه شهاب
جسمنی قوینده صیقنجه سما ؛
عمقنه کرداب حیاتك بنم
اویله ایدردی یورکم التجا ؛
بر نظرکله آنی طوتدك‌ده سن
بند ایدرك زلفکه ویردك بقا .

٣ تشرین اول ١٣٠٩

کوچوك شیلر

٩

شبنم

کیجه‌نك سینه‌سنده جلوه ایدن
متهالك غرام ثر لمعات
یاقلاشیرکن سحر، ایترکوکدن،
اولور ازهاره خنده ریز حیات.
بو کوچوك لمعه‌لرکه شبنمدر
حسن صبحك ثیر وصلتنی
قلب ازهاره کیزلیجه کتیرر،
اونلرك بوس ایدر طراوتنی.

قطرهٔ اشکه جسمی پك بکزر
بویله تشبیه ایدرسه شاعرلر
حقلیدرلر، فقط بو نقصاندر:

نجه بر قطره‌درکه آغلارکن
ناکهان نملی کوزلریله کولن
چوجوغك کبر پیکنده نابادر!

١٠ تشرین اول ١٣١٦

— کوپریلی —

جبالی کعبه‌نما بر کتیبهٔ اهرام ،
بحاری منعکس خون شهادت اسلام ،
فضاسی کوکبه آرای چهرهٔ تاریخ ،
نجومی قانلر ایچنده‌ن طلوع ایدر مرّیخ
اولان وطن! بو مقدس، بیوك وطن نه قدر
هجوم ظلم ایله ایل فنایه ایتدی نظر !..
فضای نامتناهی‌ی ایکله‌تن صدمات
صاچار طورور‌دی بو پهنایه بیك رعود ممات ؛
نه دوزخی اوچوروملر، نه قانلی عمانلر،
نه شکل آدمه کیرمش عقور شیطانلر ،
نه افق ملته چوکمش شفق شفق قانلر ،
نه قبر ظلمه ییغلمش جهان جهان جانلر
کورور طورور‌دی وطن برج اشتهارندن،
سقوط ایدر کبی وجدانك مزارندن!
بوتون بو قانلی صحائف یازلسه قهر دهور
غروبلرله ایدر چهرهٔ سماده ظهور ؛
مماتلر ییغیلیر انجم حیاته قدر،
غروبلر قارارینیر دور کائناته قدر !..

بنم فقط ... ازلی عجز تار شعرم ایچون
نصیب اولان وطنك برزمان قهری بوكون :
بو قانلی صفحهٔ تاریخه ایلدکجه نگاه ،
جنان و جانمی مبهوت ایدر عقاب الله ؛
او صفحه چهرهٔ خونین لقای ماتمدی
او صفحه باشلیجه بر کریه بار عالمدی :
چیقارده کوکلره یانمش یوروکلرك آهی
آزاردی روح نبوتپناهی ، اللهی !
النده قانلی قلیجلر ، طوائف اجلاف
ایدردی زمرهٔ اخیاری سرتسر اتلاف ؛
چوروك کفنلی ، یانیق یوزلو معشر اجساد ،
سمایه رعشه ویرن بر عرمرم فریاد
جنازهٔ وطنی دوش قهر ونکبتده
طاشیردی ایکلیه‌رك ساحهٔ طبیعتده ؛
ییقق بروجنی بر دولت ابد نامك ،
یانیق نجومنی بر آسمان خونفامك
سوروکلیور کبی اعماق بی‌نهایتنه ،
دوشر . . . . دوشردی وطن انقراض ظلمتنه !....
عد و بوغازلری صارمشدی ؛ لمنی ، بوزجه اطه
شکار ظلمی ایدی ، بر کوچوك دکز آره‌ده .
بر آز جسارت و همت و پایتخت وطن
اولوردی بروندیك شهری . . . . ظلم بی‌پایان

ازر ییقاردی بتون مشهر فتوحاتی ! . . . .
طویولماز اولمش ایدی ملتك مناجاتی .
اوپایتخت مصائبده لرزه‌دار سقوط ،
طورورشی چهرهٔ ماضئ شانیز مبهوت !
نه برضیای هدایت نه برامید نجات ،
جهنمی ایدی آواز آه وواه ممات . . . . . .
حقیقتك کوزی دود بلاهت آلتنده ،
عدالتك یوزی لیل سفاهت آلتنده ،
چوجوقلرك باشنی چیکنیور خیول نفاق ،
قادینلرك یوزینی داغلیور سیوف شقاق . . . . .
بوخسته ملتی بولمش اکا بردولت ،
کفن لباسنی تقسیمه ایلمش صولت !
هزار پاره ایدوب بر وزیری غیظ بشر ،
صاتاردی لحمنی افرادناسه عسکرلر ! [*]
ابوالعقول زمان برعقور « جنجی خواجه »
جنونه درس کرامت ویردی ییللرجه !
جنون چکلدی نهایت . . . صباوت اولدی عیان ،
عنان دولتی رام ایتدی دست ضعف زنان .
معظمات امور ایشته : آو ، جرید اویونی !
یتیشمه‌مش مثلا والده سلطانك اوطونی ،
اوییل وزیری ایدرلردی قتل ایله تهدید !
هرانفعال ایله برقهرمان دوشردی شهید . . . . .

---

[*] تاریخ نعیما جلد ٤ صحیفه ٣٢٩

چوجوق حکومتی قائم قادین هواسیله ،
کورنمز اولمش ایدی حکمتك خیالی بیله ،
عرب ، چوراب ، خلایق ، بالطه‌جی .... فلان وفلان
اوزور ، قیرار ، صاچار ایلردی قطعه‌لر احسان !
حیات دولته عائد معظمات امور ،
سیاه مغز طواشیدن ایلیوردی ظهور ؛
قادین نیازی چوجوق فکرینه ایدوب تأثیر [*]
اوشاق مقوله‌سی ، حیدود یورکلی بر « ابشیر »
اولوردی صاحب دولت ، وزیر پرعظمت
چوکردی عالمه خونین خسوف برظلمت !
خلاصه : موت ، ابدی موت بی‌امان .... واویل !
برانقراضه آچیق برفضای لیلا لیل ! ! ....

ایشته بربویله زمانك بویامان فردانك ،
دوزخی بیك اوچورومدن آچیلان دنیانك ،
عمق دهاش خفادار وشرر بارندن ،
برجهانك ییقیلان معشر اعصارندن ،
بربیوك مملکتك ولولهٔ زارندن ،
بحر ظلمتده قالان حفرهٔ افکارندن
دست عون قدرك فیض جهانگیریله ،
بلکه عرش غضبك شعلهٔ تأثیریله

[*] تاریخ نعیما جلد ٥ صحیفه ٤٣٤

بر بیوك ناصیه ! بر پیر خوارق آرا ،
گردباد وطن اوستنده یامان ، مستثنا
ایتدی حق قهر وجهان ولوله عزمیله ظهور ،
قیوریلوب قالدی حضورنده عزازیل فتور! [*]
کندی ، آتی ابدکاهه قدر یوکسلدی ،
لفظة‌الله اوکون اللهه قدر یوکسلدی !
بر بیوك ناصیه ، مرأت ضیای خلاق ،
ازلی شعلهٔ قدسیهٔ عالم اشراق ؛
قوجه عثمانلی ، یامان سیف مجلای وطن ،
حك اولنمش یوزینه مقصد اعلای وطن ،
قان آقار سیف ضیادار وازل قهرندن ،
آیت حق طویولور ولولهٔ صدرندن ؛
دنزچو کرخشم حضوریله بتون شیطانلر ،
کولر آو زهٔ قهریله بیوك وجدانلر .
دوش عزمنده آلونر طولو برقانلی جهان ،
بر بیقیق برج سما برسورونن عالم جان ،
چیقیوز الی عدمدن ابدی شهراهه ،
متصل یوکسلیور مهر حقیقت کاهه !
بو یکیت قانلی ، یکیت جانلی دلاور بو وقور ،
قهرمان پیر جلادت که او کندن دیجور
آچیلیر ، چهرهٔ آتی یه یوزندن خندن
نورلر ، روح سعادتلر ایدر دی جریان ؛

---

[*] کوپریلی محمد پاشانك صدارتی فی ذی القعده سنه ١٠٦٦

قوجه بر مملكتك كوكبهٔ آمالی ،
بر بیوك دولتك اندیشهٔ استقبالی
لمعهٔ چین جبیننده اولوردی ظاهر ؛
دوداغندن دوكوان صیحهٔ موت قاهر
فرقه فرقه بتون اجلافه اولور زهر فنا ،
دست قهرنده عیان سیف غضب پاش خدا ؛
یوزی دهشت كونشی كوزلری هیبت بوجاغی ،
قلبی قرآن یاتاغی ، سینه سی الله اوجاغی ،
ایشته نامیله ، مقدس ، ازلی نامیله ،
مشرق آرای ابد جبههٔ خونفامیله ،
یوجه عثمانلی « بیوك كوپریلی » در ! قلب وطن
ایدییور تربهٔ مبروری یوزندن ضربان .
صیت شانندن ، اونك فیض خدا دادندن ،
عمر اعصاره سورن همت اولادندن
قدرت آرای دوام اولدی بو علوی دولت ،
سبحهٔ روحی بو كون ولولهٔ حریت :
سكا ای جانلی شهید وطن ، ای شانلی حیات ؛
سكا ای قلب عمر خصلت وحیدر آیات ؛
كهكشان سایه اولان سیف ضیادار كله ،
آسمان شعشعه قدسیت افكار كله
روح نار یخمز ایتدیكجه تفاخر هر آن
بتون آوازهٔ ملتله : هزاران شكران !

ردوس ٢٨ شباط سنه ١٣٢٤

ارطغرل

سن ای نام بلند ، ای نام ترك ، ای نام رعد آهنك !
اورر قلب جهانه یادصیتکله نوای جنك :
بیوك بردولتك آوازهٔ تاریخ اجلالی ،
مؤبد قوم عثمانینك اك تابنده آمالی
چیقار ارطغرلك لفظ جلیل روحدارندن ،
وطن چیقمش اوشاه مجدتك علوی مزارندن !
جهانکیرانه بردولت یاپان اولادی نامیله
اونام شان ایله ایتمش جهانك قلبنه حمله ؛
فتوحات ابد پیمای عالمدن بیوك برنام ،
صدای قهر استیلاسی خشیت آور اهرام !
کوچوك برکلبه‌نك طاقنده طوغمش اختر تاریخ !
بیوك نامیله اما برمؤبد حیدر تاریخ .
کولرکن اعتلای سلطنت نور جبیننده ،
خلافت موج اورردی لمعهٔ چشم مبیننده ،
کفن بردوش اولان اولاد استقبالی آتیدن
اونك انظار عالم بیننه اولمشدی روح افکن ؛
مؤید چهرهٔ اقبالی مهر شرق عثمانی ،
یاتار کهسارمزده سایهٔ تابنده عنوانی .

بقاع مکه‌دن تاارضرومك صوك حدودنده ،
شو پهنای عظیمك ساحهٔ عالی‌نمودنده

بتون دامان عرشه اعتلایاب وابدیما
اولان مسجدلرك معبدلرك فوقنده مستثنا ،
بلند و آسمان آرا فیوض معدلت عنوان ،
مشارقدن کونش جرمنده تابان چهرهٔ قرآن
دوکرکن عالم تاریك جهانه کهکشان نور ،
علملردن اوورکن آسمانه بیك هلال هور ،
منور قبه‌لردن جوشه کلش بیکران عمان
ایدرکن قدرت مولایه عرض حمد بی پایان ،
اولور هر قبه‌دن برصفحهٔ تاریخ ، عکس افشان
بیوك ارطغرلك نام بلندی ، تا ابدتابان !
اون اون بش دولتك اعصار ایچنده انقراضندن ،
بحارك ارتعاشندن ، جبالك اهتزازندن ،
سیوف اللهك اعلای بروجه ارتقاسندن ،
سماوات غزانك انکشاف وانجلاسندن
وجود فخر ومجده نائل اولمش دولت شانك
اولور تاریخ طوردیجه خطیب قلب ووجدانك !
سن ای نام بلند ، ای نام قدسی ، ای نام عدل آگاه ،
قدوم نسل ایچون منهاج حقی الملك شهراه :
اوت ، سن فکر حقدن مجدت آرای ظهور اولدك ،
ضعیفك قلب خشیت بارینه نجم غرور اولدك :
یقیق ایوان سلچوقی‌یی طوتمش سیف ارطغرل ،
کورور هر افق نورندن او سیف حقی استانبول !

بلکه صوك قهرمان عثمانی
اولان اوغلك بیوك سلیمانك
ارتحالیله فکر شیطانی
پادشاه اولدی؛ قبر ذیشانك،
هر غربو مماتی دیکلردی؛
هر کون ارطغرل ایکلر، ایکلردی ...
«بکلزه یور کهکشانه یاره‌لرك،
موکب رحلتك اودر کویا؛
ییلدیرم عکسیدر نقاره‌لرك،
سنی آلقیشلایور بروج سما»
شعری تاریخ اضطرابکدر.
کلیور لوحهٔ مزارکدن
ییلدرملر قدر بلندآیوان؛
بشرك عمر تارومارندن،
قلب دنیانك انکسارندن،
فکر حقك غروب زارندن،
دها دهشتلی برصدای ممات!
دها خونین مآل برماتم!
ملکه کریه بار اولان صدمات
زهر نام روان — خرابکدر.
آه ای حیدر غزا توأم،
ایل اعصار ایچنده ایکلرسك؛
جوش ایدر قلب اعبتارکدن
جو تاریخه اك بیوك فریاد؛

برمؤبد لقای مغبرسك ....
فقط الك جانخراش فريادك
اوردی خلقك صماخ عبرتنه
باندیغك کون ، وطن قدر ناشاد ،
بر سفینه‌یله بحر عمانك
باتدیغك کون مزار غربتنه ! [*]
آه ای جبهۀ بلند — نژاد ،
شمدی هر کون ژاپونیانك دکزی
برغروبکله خونثار اولیور ،
سنی قالدیردی آتدی اولادك ...
تارومار اولدی تربۀ شانك
سکا هر دالغه برمزار اولیور ...
کرد باد مهیب هجرانك
ایکلدیر شمدی فکر وقلبمزی :
قاره‌قان دالغه‌لرله آغلایه‌رق ،
بوکون ارطغرل ایسته‌یور برحق !

ختام

---

[*] ارطغرل نام جلادتی طاشیان وتقریباً اون سکز یکرمی سنه اول طرف دولتدن زیارت رسمیه‌ایفا ایلمك ایچون ژاپونیایه قدر کوندریله‌رك عودت ایدرکن ژاپونیا دکزلرنده بش آلتی یوز کزیده عثمانلی ضابطی وقهرمان بحریه عسکریله برابر غرق ونابوداولان عثمانلی سفینۀ حربیه‌سی مقصوددر .

فهرست مندرجات

صحیفه

صحیفه

صحيفه

صحیفه

صرف اولنان دقت مخصوصه یه رغماً « ظلال الهام » ك ترتیب وطبع سهولرندن تماماً عاری اوله رق نشری میسر اوله مامشدر بعدالطبع کوریله بیلن یاکلشلرك برقاچی‌ده معنایی بتون بتون اخلال ایلدیکندن بر تصحیح جدولنك علاوه‌سنه مجبوریت الویردی .

صحیفه	سطر	یاکلش	طوغری
٥	١١	حسیاتنك	حیاتنك
٨	٨	آلهه	اله
١٦	١٩	آلات	آلای
١٩	٣	فکر وادب	فکر ادب
٢٢	٥	دولت	دولتی
٢٤	٧	خلیل	جلیل
٧٠	٩	نشأه	نشئه
٧٣	١٧	عشقی	عرشی
٧٦	٦	مبهمیاله	مهیبیاله
٧٧	٨	دوشنده	دستنده
٨٠	١٠	اعلا	اعتلا
٨٠	١٣	بزم	نرم
٨٤	١٤	سیمین	سمین
١٢٤	١١	روز	زور
١٢٧	١٣	کوتویرده	کوتویزده
١٨٤	١٧	تازه‌لندی	تازه‌لندی ؛
١٩١	١	غلا	غلو
٢٠٠	٩	کوکله	کوکاره
٢٠٧	١٧	قوتولاماز	قورتولاماز
٢٢٣	١٢	غوغه‌دن	غوغادن
٢٢٩	١٢	خیالی	ضیالی

صحیفه	سطر	یاكلش	طوغری
۲۳۱	۱٤	نظره كاهنه	فیض قلبنه
۲٥٦	۱۰	صحراء	حمراء
۲٦٥	۲	اوچار	اوچان
۲۸۰	۱۸	ینه	پنبه
۲۹۳	۲	قالغدی	قالدی
۲۹٦	۲	اولدكده	اولدكه
۳۰۱	۱۰	زرینه	زیرینه
۳۰۹	۸	سلطان بقا	اوسلطان بقا
۳۱۹	۱۳	حیات	حیاته

۳۰٤ نجی صحیفه‌ده ایكنجی بیتدن صوكره بشنجی مصراع اولمق اوزره شو « كیتمه كیتمه سكا قربان اوله‌یم » مصراع علاوه اولنه‌جقدر .

« برائتجكمه » عنوانلی منظومه‌ده ٥۲ نجی صحیفه‌ده « پارلار ، كایر ، روانمی علویتك اوپر » مصراعندن صكره « دوشمز سمای عمرمه برسایهٔ كدر » مصراعی كله‌جكدر .